

Secció I - Comunitat Autònoma Illes Balears

1.- Disposicions generals

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA

Num. 6421

Decret 35/2005, de 8 d'abril, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà corresponent al títol de tècnic en Atenció socio sanitària.

La Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu (LOGSE) estableix la necessitat de garantir que tots els ensenyaments que permeten obtenir títols acadèmics i professionals amb validesa general donin una formació comuna a tot l'alumnat i, al mateix temps, possibilitin que les comunitats autònomes amb competències puguin adequar els estudis a les característiques socioeconòmiques del territori.

Pel que fa a la formació professional, aquesta previsió fa que es reservi al Govern de l'Estat la regulació de cada títol professional i que, en compliment del que es disposa a l'article 8 de la Llei orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació (LOCE), correspongui a les administracions educatives competents establir el currículum del cicle formatiu corresponent, del qual formaran part, en tot cas, els ensenyaments comuns regulats en el Reial decret de títol.

El Decret 33/2001, de 23 de febrer, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de formació professional específica a les Illes Balears, determina que correspon al Govern de les Illes Balears establir el currículum de la formació professional i donar les directrius sobre l'estructura i l'organització curricular que han de tenir els cicles formatius de formació professional específica en l'àmbit de les Illes Balears.

El Reial decret 496/2003, de 2 de maig, ha establert el títol de tècnic en Atenció socio sanitària i els corresponents ensenyaments comuns, en consonància amb el Reial decret 676/1993, de 7 de maig, pel qual s'estableixen les directrius generals sobre els títols de formació professional i els corresponents ensenyaments comuns.

El Reial decret 1537/2003, de 5 de desembre, pel qual s'estableixen els requisits mínims dels centres que imparteixen ensenyances escolars de règim general, a l'article 26, fa referència als espais i a les instal·lacions dels centres que imparteixen formació professional.

El Reial decret 362/2004, de 5 de març, pel qual s'estableix l'ordenació general de la formació professional específica, deroga el Reial decret 676/1993 i determinats articles del Reial decret 777/1998. Segons la disposició final primera, el Govern de l'Estat determinarà les equivalències entre els títols de formació professional vigents i els qui s'estableixin segons aquest Reial decret.

El Decret de currículum, a més de recollir els aspectes bàsics del currículum del cicle formatiu, que es regulen al Reial decret de títol, com són la denominació, el nivell i la durada del cicle formatiu corresponent, el perfil professional associat a la competència professional característica del títol i els objectius generals del cicle, defineix els objectius, expressats en termes de capacitats, els continguts i els criteris d'avaluació de cadascun dels mòduls professionals que en formen part, juntament amb altres aspectes de l'ordenació curricular del cicle i també presenta les adaptacions pertinents perquè el nostre currículum doni resposta a les necessitats de qualificació detectades en els diferents àmbits professionals i a les característiques socials, econòmiques i culturals de les Illes Balears.

Les adaptacions esmentades s'han duit a terme després d'haver consultat els sectors productius implicats. Aquestes adaptacions es concreten en la inclusió de nous elements de competència professional dins el perfil professional, en l'ampliació de l'àmbit funcional i tecnològic del camp professional que hi ha a les Illes Balears per als nostres titulats, en la determinació de les capacitats clau que s'han de treballar i que són transferibles a noves situacions de feina, i en la possibilitat de fer agrupaments de realitzacions professionals per estructurar determinats mòduls.

L'autonomia pedagògica i organitzativa dels centres i el treball en equip del professorat possibiliten que, als centres autoritzats per impartir el cicle formatiu de grau mitjà de tècnic en Atenció socio sanitària, el currículum es desenvolupi mitjançant l'elaboració del projecte curricular del cicle i de les programacions didàctiques de cada un dels mòduls professionals que el componen, en els termes establerts al Decret 33/2001, de 23 de febrer, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de formació professional específica a les Illes Balears.

A més, per afavorir l'adequació del currículum a les necessitats específiques de l'entorn socioeconòmic dels centres docents, aquest Decret estableix unes hores lectives a lliure disposició del centre. Aquestes hores lectives de lliure disposició són proporcionals a la durada del cicle formatiu. L'equip educatiu del cicle ha de reflectir aquestes hores al projecte curricular del cicle, bé ampliant-ne els continguts i la durada de determinats mòduls, bé programant-ne mòduls nous, mòduls que l'òrgan competent en matèria de formació professional ha d'autoritzar.

El català, com a llengua pròpia de les Illes Balears, és oficial a tots els nivells educatius i ha de ser usat normalment com a llengua vehicular i de

comunicació en l'ensenyament, de conformitat amb el que s'estableix a la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears i amb el Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, als centres docents no universitaris de les Illes Balears. De conformitat amb l'esmentada normativa i amb el que disposa l'article 8 del Decret 33/2001, els equips educatius han d'afavorir la presència de la llengua catalana en la docència del cicle, en coherència amb les àrees que els alumnes hauran cursat en aquesta llengua al llarg de l'etapa anterior i tenint en compte els aspectes que puguin incidir millor en la inserció social i laboral dels titulats. Els centres, mitjançant el projecte lingüístic, descriuran i duran a terme les mesures necessàries per fer efectiva la normativa vigent en matèria lingüística.

Atès tot això, i a proposta del conseller d'Educació i Cultura i havent-ho considerat el Consell de Govern en sessió celebrada el 8 d'abril de 2005,

DECRET

Article 1

Aquest Decret estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà corresponent al títol de tècnic en Atenció socio sanitària, títol regulat pel Reial decret 496/2003, de 2 de maig, pel qual s'estableixen el títol i els corresponents ensenyaments comuns.

Article 2

Aquest Decret és d'aplicació dins l'àmbit territorial de les Illes Balears, i té en compte les característiques geogràfiques, socioproductives, laborals i educatives de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Article 3

Els continguts del currículum s'estableixen a l'annex del present Decret

Disposició addicional primera

L'òrgan competent en matèria d'educació pot dictar la normativa per a l'aplicació del currículum a què es refereix aquest Decret, per a què es pugui impartir el cicle tant en la modalitat d'educació presencial com en la d'educació a distància.

Disposició addicional segona

L'òrgan competent en matèria d'educació pot adequar l'aplicació del currículum a què es refereix aquest Decret a les característiques dels alumnes amb necessitats educatives especials, i també el pot adaptar a les característiques singulars de col·lectius d'alumnat segons la disposició addicional segona del Reial decret 362/2004, de 5 de març, per el qual s'estableix l'ordenació general de la formació professional específica.

Disposició final

Aquest Decret entra en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el Butlletí Oficial de les Illes Balears.

Palma, 4 de abril de 2005

EL PRESIDENT
Jaume Matas Palou

El conseller d'Educació i Cultura

Francesc J. Fiol Amengual

ANNEX

1. Identificació del títol

- 1.1. Denominació
- 1.2. Nivell
- 1.3. Durada del cicle formatiu

- 1.3.1 Formació al centre educatiu
- 1.3.2 Formació al centre de treball

2. Perfil professional

- 2.1. Competència general
- 2.2. Competències professionals
Elements de competència professional característics del currículum de les Illes Balears
- 2.3. Camp professional

- 2.3.1. Àmbit professional i de treball
- 2.3.2. Àmbit funcional i tecnològic

3. Currículum

- 3.1. Objectius generals del cicle formatiu
- 3.2. Capacitats clau
- 3.3. Mòduls professionals
 - 3.3.1 Mòduls professionals associats a una unitat de competència
 - 3.3.2 Mòduls professionals transversals
 - 3.3.3 Mòdul professional de formació i orientació laboral
 - 3.3.4 Mòdul professional de formació en centres de treball
- 3.4. Orientacions bàsiques per al procés d'ensenyament-aprenentatge
- 3.5. Hores a disposició del centre
- 4. Especialitats del professorat que té atribució docent en els mòduls professionals d'aquest cicle formatiu
 - 5. Accés al batxillerat, convalidacions i correspondències
 - 5.1. Modalitats del batxillerat a les quals dona accés
 - 5.2. Mòduls professionals que poden ser convalidats amb la formació professional ocupacional
 - 5.3. Mòduls professionals que es poden correspondre amb la pràctica laboral
- 6. Distribució dels mòduls professionals en cursos escolars i distribució horària setmanal
 - 6.1. Distribució dels mòduls professionals en cursos escolars
 - 6.2. Distribució horària setmanal
- 7. Mòduls professionals que es poden desdoblar de conformitat amb la normativa
- 8. Requisits d'espais formatius, d'instal·lacions i d'equipaments per autòritzar aquests ensenyaments
 - 8.1. Espais formatius
 - 8.2. Instal·lacions i equipaments

1. IDENTIFICACIÓ DEL TÍTOL

1.1. Denominació: TÈCNIC EN ATENCIÓ SOCIO SANITÀRIA

1.2. Nivell: Formació professional de grau mitjà.

1.3. Durada del cicle formatiu: 2000 hores.

1.3.1. Formació al centre educatiu: 1620 hores (mòduls professionals de l'1 al 12, a més de 44 hores de lliure disposició).

1.3.2. Formació al centre de treball: 380 hores (mòdul professional 13).

2. PERFIL PROFESSIONAL

2.1. Competència general

És competència general d'aquest tècnic ajudar en l'àmbit sociosanitari a persones i a col·lectius amb especials necessitats de salut física, psíquica i social: majors, persones discapacitades, malalts crònics i convalescents, aplicant les estratègies i els procediments més adequats, baix la supervisió corresponent a cada cas, per mantenir i millorar la seva autonomia personal, les relacions amb el seu entorn i la seva inserció ocupacional.

2.2. Competències professionals

Les competències i les realitzacions més rellevants que ha de manifestar el professional són:

Unitat de Competència 1: Organitzar, preparar i controlar les intervencions d'atenció a les persones i al seu entorn.

Realitzacions:

- 1.1 Participar amb l'equip multidisciplinari en la recepció i en l'acollida dels nous residents, col·laborant en la valoració funcional de l'usuari i en l'elaboració del pla de cures individualitzades.
- 1.2 Supervisar l'organització dels espais, de les ajudes tècniques i dels instruments de treball, garantint el desenvolupament diari dels usuaris.
- 1.3 Organitzar les activitats i les intervencions programades dirigides a cobrir les necessitats bàsiques de la vida diària, així com el manteniment i/o l'entrenament d'hàbits personals i d'autonomia.
- 1.4 Participar en l'equip multidisciplinari en la planificació i en l'organització de les activitats preventives, rehabilitadores, ocupacionals i d'oci.
- 1.5 Organitzar la documentació bàsica establerta de cadascun dels usuaris, facilitant la coordinació amb l'equip multidisciplinari.
- 1.6 Integrar-se en l'equip de treball, col·laborant en el bon funcionament de la institució, garantint l'adequat nivell de qualitat dels serveis prestats i la satisfacció dels usuaris.

Criteris de realització:

- A l'arribada a la institució, l'acompanyament al nou resident es fa segons el procediment i amb els criteris establerts al protocol de recepció.
- La informació i les orientacions donades sobre els serveis disponibles i les normes de funcionament i de convivència establertes faciliten el desenvolupament de l'usuari en el seu entorn.
- Les actituds mantingudes i el tracte que es dona a l'usuari afavoreixen la seva adaptació a la institució.
- L'acompanyament i les gestions realitzades garanteixen la cobertura de les necessitats presentades per l'usuari i la seva gradual integració en la vida de la institució.
- La verificació de l'estat físic i psíquic de l'usuari es realitza segons els instruments de valoració i els criteris bàsics establerts per l'equip multidisciplinari.
- L'observació realitzada recull informació sobre els comportaments, les actituds i el nivell de qualitat dels hàbits d'autonomia de l'usuari en la seva vida diària.
- Les dades obtingudes sobre les característiques funcionals de l'usuari i les necessitats detectades faciliten l'elaboració del pla de cures intensives individualitzat i el seu progressiu ajustament a l'evolució del cas.
- El mètode de treball seleccionat i la planificació de les activitats que s'han de desenvolupar permeten especificar temps, estratègies i tècniques d'intervenció.
- El pla de cures elaborat:
 - S'adapta als recursos humans i als materials disponibles.
 - Garanteix la correcta assistència de l'usuari i la satisfacció de les necessitats especials detectades, mantenint i/o potenciant la seva autonomia.
- L'organització dels espais es realitza:
 - Mantenint els criteris de seguretat respecte a les normes bàsiques de prevenció d'accidents establertes i a la legislació vigent.
 - Tenint en compte les condicions de ventilació, salubritat, neteja, ordre, il·luminació..., en funció de les característiques i el nombre d'usuaris que han de coincidir en el seu ús.
 - Tenint en compte les necessitats especials de mobilitat i d'autonomia dels usuaris i garantint la realització de les activitats programades en òptimes condicions.
- Les deficiències detectades als espais, a les ajudes tècniques i als instruments de treball es transmeten puntualment als responsables del seu manteniment.
- La comprovació sistemàtica i periòdica del funcionament dels sistemes d'alarma garanteix el seu correcte funcionament i permet detectar qualsevol anomalia, i en el seu cas, notificar-la al responsable dels seu manteniment.
- La disposició del mobiliari i dels elements bàsics es realitza assegurant el fàcil accés i l'ús dels usuaris facilitant la seva autonomia.
- L'inventari de mobiliari i materials s'actualitza amb la periodicitat que demana.
- La comprovació periòdica de l'estat dels materials i la quantitat existent permet preveure amb suficient antelació les necessitats de reposició i de compres, i es tramita segons el procediment establert.
- Les activitats organitzades s'adapten als protocols d'actuació establerts per l'equip.
 - L'organització d'activitats i d'intervencions respon a les necessitats individuals dels usuaris i optimitza els recursos humans i els materials disponibles.
 - La distribució dels aliments elaborats i l'assignació de dietes als usuaris s'organitza seguint les pautes dietètiques rebudes dels especialistes, garantint que la recepció dels aliments es realitza en perfectes condicions i respecta l'equilibri i la periodicitat necessàries.
 - Les instruccions que es transmeten contempnen totes les orientacions necessàries per a la correcta administració dels aliments a l'usuari, especificant el procediment adequat a cada cas.
 - La comprovació que la roba i la llenceria és rentada i planxada i que es realitza amb la periodicitat necessària, verificant que es compleixen les condicions de qualitat exigides.
 - La distribució i la col·locació de la roba i dels estris d'ús individual de cada usuari s'adapta a les seves necessitats personals.
 - El manteniment de l'ordre i de la neteja de les zones utilitzades per l'usuari respon als criteris higièncs establerts.
 - Les activitats que es realitzen amb l'usuari s'adapten al nivell individual d'autonomia manifestat a cada cas, i se centra en el seu manteniment i la seva millora.
 - Les intervencions d'acompanyament compleixen les instruccions establertes per l'equip multidisciplinari, resolent, a cada cas, les contingències que apareguin.
 - Les actuacions del personal al seu càrrec, davant situacions de crisi, compleixen els protocols establerts i permeten la resolució efectiva d'aquestes situacions.
 - La introducció de modificacions en les intervencions, corresponents als aspectes de la seva responsabilitat, responen a criteris de millora i de qualitat del treball.
 - La comprovació prèvia de les condicions de seguretat i d'accessibilitat dels espais garanteix la participació dels usuaris en funció de les seves condicions i de les característiques personals, facilitant:

- La disponibilitat i la posada a punt dels materials i dels equips necessaris per a la realització d'activitats programades.
- La disponibilitat dels recursos humans necessaris per garantir el desenvolupament de l'activitat.
- La posada a punt de les ajudes tècniques necessàries per a la mobilitat, el trasllat i/o la participació dels usuaris.

- La informació prèvia de les activitats programades motiva i facilita la seva participació.
- Les activitats d'oci, ocupacionals, preventives i rehabilitadores:

- S'adapten, en la planificació i en el desenvolupament, a les característiques individuals i als interessos dels usuaris.
- Compleixen les pautes i les directrius establertes per l'equip multidisciplinari en el seu desenvolupament.
- Tenen en compte les observacions i les incidències recollides en les activitats realitzades anteriorment.

- Quan s'analitza l'activitat, es verifica:

- L'ordre i el bon estat dels materials.
- La transmissió de les incidències sorgides a l'equip.
- La recopilació, en els instruments establerts, de la informació i de les observacions obtingudes pel personal participant al llarg del desenvolupament de l'activitat.

- La informació referida a cada usuari es manté organitzada i actualitzada i s'arxiva al fitxer d'usuaris.
- La informació recollida permet als diferents professionals:

- Conèixer els canvis soferts per l'usuari: evolució de les necessitats, avanços o deterioraments en la seva autonomia i/o en les seves conductes de relació social.
- Valorar el grau de satisfacció personal aconseguit.
- Prendre decisions i modificar tractaments o pautes d'actuació en funció de l'evolució personal del cas.

- Les variacions en l'evolució dels usuaris i les incidències de caràcter urgent observades es notifiquen immediatament a l'equip, i s'anoten a la fitxa de l'usuari.

- La transmissió a l'equip multidisciplinari de la informació recopilada de cada usuari es realitza en la forma i en els terminis establerts a fi de facilitar l'avaluació del pla de treball.

- Les actituds mantingudes en el desenvolupament de la seva activitat s'adapten a les actituds establertes per l'equip multidisciplinari i garanteixen la plena satisfacció de l'usuari.

- L'adequat grau d'integració a l'equip de treball permet la comprensió de les necessitats que s'han de cobrir, així com de les directrius, dels criteris i de les estratègies d'intervenció aplicables a cada cas.

- El procés d'obtenció i de transmissió d'informació dins l'equip es realitza amb un mètode definit i en els terminis establerts.

- La informació obtinguda permet a l'equip multidisciplinari comprovar el nivell de qualitat dels serveis donats i el grau de satisfacció de l'usuari.

- El coneixement del reglament de règim intern i de les normes de funcionament establertes en la institució garanteix l'adequació de la intervenció realitzada.

Unitat de competència 2:

Desenvolupar intervencions d'atenció física dirigides a persones amb necessitats específiques.

Realitzacions:

2.1 Mantenir els usuaris en correctes condicions d'higiene personal, aportant l'ajuda que es precisi en funció de les seves necessitats i del pla d'intervenció prèviament establert.

2.2 Realitzar activitats de mobilització i exercicis per facilitar el manteniment i la millora de les capacitats físiques i motores, seguint el pla de millora personal especificat a cada cas.

2.3 Preparar l'usuari pel seu trasllat, realitzant les actuacions d'acompanyament, de vigilància i de suport, assegurant que es compleixen les condicions de seguretat i de comoditat de l'usuari.

2.4 Realitzar les operacions necessàries per facilitar la correcta exploració i observació de l'usuari.

2.5 Realitzar la preparació i l'administració de medicaments per via oral, rectal i tòpica, així com l'aplicació de tractaments locals de termoteràpia, crioteràpia i hidrologia, seguint les pautes establertes en el pla de cures individualitzat.

2.6 Realitzar les cures postmortem seguint els protocols establerts.

2.7 Proporcionar i administrar correctament els aliments a l'usuari, facilitant la ingesta en aquells casos que ho necessitin.

2.8 Col·laborar en el control d'infeccions, aplicant les mesures correctes per a l'eliminació d'excretes, així com per a la recollida i el transport de mostres.

2.9 Actuar segons el pla de seguretat i d'higiene establert, aplicant les tècniques de prevenció d'accidents i, en cas necessari, de primers auxilis.

Criteris de realització:

- L'usuari i la seva família reben informació i/o ajuda necessària respecte als hàbits d'higiene saludables, així com de la correcta utilització dels materials utilitzats, d'acord amb els protocols prèviament establerts.

- La neteja dels usuaris es realitza en funció de les seves necessitats i del seu grau de dependència, comprovant que es troba net i eixut, amb especial atenció als plecs corporals.

- El llit es troba perfectament fet pel que fa a la neteja de llenceria i a l'absència d'arrugues i d'humitats, i en la posició adequada, en funció de les necessitats de l'usuari.

- L'usuari és vestit amb l'ajuda necessària a cada cas, amb roba i amb sabates còmodes, adequades a la temperatura i a l'època de l'any.

- La informació recollida sobre les activitats relatives a la higiene personal de l'usuari i les possibles incidències ocorregudes és completa, correcta, es transmet pels procediments establerts i en el moment adequat.

- L'usuari i/o la família reben la informació necessària relativa a les pautes de mobilització i les ajudes tècniques que s'han d'utilitzar en cada cas.

- La col·locació de l'usuari en les ajudes tècniques es realitza seguint les instruccions, amb coordinació, en cas necessari, amb altres membres de l'equip assistencial.

- La mobilització de l'usuari es realitza seguint els protocols establerts per a enllitats i per a la prevenció d'úlceres per pressió, adaptant-los a les característiques particulars de cada cas.

- La comprovació que l'usuari es troba el més còmode possible i en la posició anatómica més adequada, d'acord amb el seu pla de cures personalitzat, facilitant-li les condicions necessàries per minimitzar la seva incomoditat i optimitzar el seu descans.

- L'acompanyament de l'usuari en la seva deambulació es realitza comprovant que les ajudes tècniques que s'han d'utilitzar es troben en bones condicions i s'ajusten a les seves necessitats.

- L'equip es manté informat de les incidències ocorregudes, efectuant, en cas necessari, el seu registre.

- Les ajudes tècniques necessàries per al trasllat estan preparades i són adequades a les condicions personals de l'usuari, a qui prèviament se n'ha informat.

- Les dades personals que figuren a la petició de trasllat coincideixen amb la identitat de l'usuari que s'ha de transportar.

- L'usuari i, en el seu cas, la família, són prèviament informats del trasllat que s'ha de realitzar.

- L'acompanyament de l'usuari en els seus trasllats es realitza garantint l'atenció en les seves necessitats puntuals.

- S'informa sobre les incidències ocorregudes i, en el seu cas, es registren les incidències produïdes.

- L'usuari és informat i es prepara per a l'exploració física a la qual se sotmetrà.

- El material necessari per a l'exploració i l'observació es prepara en funció de les característiques de l'usuari i de les tècniques exploratòries prèvies.

- Les tècniques de presa de constants vitals es realitzen utilitzant el material adequat, en funció de les característiques de l'usuari.

- Les dades obtingudes de la mesura de constants vitals es registren a la gràfica de control.

- L'observació de l'usuari es realitza durant l'aplicació de cures, i es comunica a qui correspongui la presència de signes susceptibles d'alteració del seu estat general.

- L'usuari s'informa i es prepara adequadament per a l'administració de medicaments per via oral, rectal, tòpica i per a l'aplicació de tractaments locals de fred i de calor.

- La medicació i el tractament prescrit a l'usuari es comprova al full de tractament.

- El material necessari es prepara amb els mitjans adequats i seguint les ordres de la prescripció.

- L'administració de medicació per via oral, rectal i tòpica, incloent els aerosols, es realitza seguint els protocols d'actuació específica per a cada via i producte.

- El manteniment de la cadena de fred per als medicaments termolàbils és correcte.

- L'aplicació de tècniques hidroteràpiques com dutxes, saunes, pressió d'aigua, inhalacions, pulveritzacions i banys es realitza tenint en compte les condicions de pressió i temperatura establertes per a cadascuna d'aquestes, en funció de les característiques de l'usuari i seguint el protocol prèviament establert.

- La informació sobre les activitats relatives a l'administració de medicaments i les possibles incidències ocorregudes és completa, correcta, i es transmesa segons els procediments establerts i en el moment adequat.

- El temps transcorregut entre l'exitus i l'aïllament del cadàver ha estat el menor possible.

- La intimitat de la família i dels altres usuaris és preservada durant la realització de les tècniques.

- Es realitza el rentat del cadàver i es retiren tots els elements externs a ell.

- Els orificis naturals i contranaturals es tapen amb els mitjans precisos.

- L'amortallament del cadàver es realitza segons els protocols d'ús.

- L'usuari i/o la família són informats de la correcta administració dels aliments, en funció de les necessitats de l'usuari i seguint el pla de cures prèviament establert.

- La preparació prèvia de l'usuari per procedir a l'administració de l'alimentació es realitza seguint els protocols establerts i, en cas necessari, s'entrena a la

família en l'execució d'aquests procediments.

- La distribució i el servei de les menjades es realitza prèvia comprovació al full de dietes.
- Els usuaris que necessiten ajuda per a la ingesta són ajudats.
- Els medicaments per sonda nasogàstrica s'administren als usuaris sondats prèviament, utilitzant els mitjans i els ritmes adequats i seguint els protocols establerts per a cada cas.
- S'informa de les incidències ocorregudes i, en el seu cas, es registren.
- L'usuari o les famílies són ajudats i/o informats de la correcta utilització dels materials utilitzats en la recollida d'excretes, i la seva posterior eliminació, d'acord amb els protocols prèviament establerts.
- La recollida i el transport de mostres es realitza en les condicions d'higiene i de seguretat, i amb els mitjans rebutjables establerts per a cada tipus de mostra.
- L'eliminació de residus derivats de l'activitat sanitària, tant orgànics com inorgànics, es realitza en els contenidors corresponents, tenint en compte el tipus de residu, de contaminació i els protocols d'actuació en cada cas.
- L'aplicació de les tècniques de neteja, desinfecció i esterilització del material/instrumental no rebutjable utilitzat, es duu a terme utilitzant les tècniques específiques per a cada cas.
- Els processos d'esterilització (temps i temperatura), d'eixugada i d'orejada, són adequats per a cada procediment i s'utilitzen els controls físics, químics i biològics corresponents.
- Les tècniques d'aïllament/barrera s'apliquen als usuaris que ho necessitin, seguint els protocols establerts per a cadascun d'aquests.
- S'informa de les incidències ocorregudes i, en el seu cas, es procedeix al seu registre.
- Les tècniques bàsiques de prevenció d'accidents s'apliquen de forma correcta, a les diferents dependències, descrites al protocol de seguretat.
- Les intervencions es realitzen amb les mesures de protecció necessàries, tant per al professional com per a l'usuari.
- Davant l'existència d'una urgència vital, es comunica als professionals corresponents la seva existència i es posen en marxa els mecanismes d'actuació previstos:

- En cas d'aturada cardiorespiratòria, es procedeix a l'aplicació de tècniques bàsiques de reanimació cardiopulmonar.
- A les hemorràgies externes, s'apliquen les tècniques de compressió necessàries per detenir o per disminuir la pèrdua de sang.
- En l'atenció a accidentats i politraumatitzats, es procedeix a la immobilització parcial o total de l'accidentat, i es posen en marxa els mecanismes necessaris per al seu trasllat, realitzant l'acompanyament a un centre sanitari, en cas necessari, i seguint les normes d'actuació establertes.
- En asfíxies, cremades, congelacions, descàrregues elèctriques, intoxicacions, mossegades i picadures s'apliquen, en cas necessari, cures d'urgència.
- En la ingestió de cossos estranys, es realitzen les maniobres d'expulsió descrites en els protocols.

- L'equip es manté informat de les incidències ocorregudes, realitzant, en cas necessari, el seu registre, d'acord amb els protocols establerts.

Unitat de competència 3:

Desenvolupar intervencions d'atenció psicosocial a persones amb necessitats específiques.

Realitzacions:

- 3.1 Preparar l'espai i els materials necessaris per a les intervencions psicosocials, facilitant el desenvolupament autònom i la comunicació i la convivència entre els usuaris.
- 3.2 Acompanyar els usuaris en els períodes de temps lliure i en les activitats d'oci programades.
- 3.3 Col·laborar en l'animació i en la dinamització de la vida diària de la institució, actuant davant les situacions de conflicte i resolent, en el seu nivell, les incidències relacionals sorgides.
- 3.4 Ajudar l'usuari en la realització de les activitats i dels exercicis de manteniment i d'entrenament psicològic, rehabilitador, ocupacional, etc., seguint les orientacions dels professionals competents.
- 3.5 Mantenir relacions fluides amb els familiars de l'usuari, orientant-los, implicant-los i sensibilitzant-los en la cobertura de les seves necessitats materials i relacionals.
- 3.6 Ajudar l'usuari en la realització de les gestions necessàries per a la resolució d'assumptes personals i relacionals.
- 3.7 Detectar demandes i necessitats especials provocades per situacions de deteriorament personal o de l'entorn familiar i/o social de l'usuari per a la seva derivació als professionals i als serveis socials competents.

Criteris de realització:

- La distribució i el manteniment de l'espai es realitza tenint en compte:
 - Les directrius i les orientacions prescrites pels professionals.
 - Els objectius previstos en el programa d'intervenció.
 - El nombre d'usuaris i les seves característiques específiques.
 - Les activitats programades.

- L'accessibilitat i la mobilitat autònoma dels usuaris.
- Les necessitats de comunicació i de convivència del grup d'usuaris.
- Les normes de seguretat i d'higiene.

- La disposició del mobiliari es realitza amb criteris de funcionalitat i de seguretat, intentant respectar els gustos decoratius dels usuaris.
- La decoració dels espais es renova amb la periodicitat demandada, adaptant-se al calendari, a l'entorn cultural i al programa d'activitats de la institució.
- Entre els elements decoratius, es contemplan en caràcter prioritari:
 - Elements comunicatius: pannels informatius, taulers d'anuncis, instruments de recopilació d'informació que s'ha de transmetre.
 - Elements de senyalització i de simbolització necessaris per al manteniment i l'entrenament cognitiu i d'hàbits: seqüències d'accions, procediments d'actuació, fotografies...
 - Elements distintius, facilitadors de senyals d'identitat, que afavoreixin l'adaptació dels usuaris a l'entorn.
- Els materials utilitzats pels usuaris en les activitats compleixen les normes de seguretat establertes en funció de les seves característiques individuals.
- La presentació, la disposició i l'ordenació dels materials es realitza tenint en compte les necessitats específiques del col·lectiu d'usuaris, aplicant els recursos visuals, simbòlics... necessaris en cada cas, per facilitar-ne l'ús autònom i la seva posterior recollida.
- Les necessitats de reposició i de compra de material es transmeten amb el procediment i en el termini establert per garantir la seva disponibilitat.
- L'ús d'ajudes tècniques i de sistemes alternatius de comunicació s'aplica segons les instruccions rebudes, realitzant les adaptacions oportunes per optimitzar les seves prestacions.
- L'ajuda donada i el suport ofert a cada usuari s'adapten a les instruccions i a les pautes emeses pels professionals, tenint en compte:

- Els interessos personals.
- El nivell cultural.
- L'estat de salut.
- El moment del seu procés d'adaptació.

- Les necessitats de relació i de comunicació individuals.
- L'atenció a l'usuari es realitza de forma individualitzada, responen a les seves demandes, resolent els dubtes o les qüestions que es plantegin, i orientant cap al professional competent en els casos necessaris.
- El tracte donat als usuaris es correspon amb els criteris d'atenció establerts.
- L'acompanyament dels usuaris a les activitats d'oci programades fora de la institució: excursions, visites culturals... es realitza d'acord amb les directrius i les orientacions rebudes.
- El desenvolupament de les activitats, així com les incidències que van sorgint, s'observen i es registren segons el procediment establert.
- El programa d'activitats d'animació de la institució contempla els aniversaris i altres dates d'interès per als usuaris.
- La informació obtinguda de l'observació directa i transmesa a l'equip multidisciplinari permet comprovar els hàbits i les habilitats comunicatives dels usuaris, així com realitzar els ajustaments necessaris en les activitats previstes i en els criteris que s'han de mantenir al llarg del seu desenvolupament.
- La informació sobre les activitats programades es transmet als usuaris amb suficient antelació, amb la finalitat de promoure'n la motivació i facilitar-ne la col·laboració activa.
- El coneixement del calendari d'activitats permet la realització prèvia de:

- La preparació i la posada a punt dels materials i dels espais necessaris.
- La decoració dels espais.
- La disposició adequada del mobiliari.
- Les gestions internes i externes necessàries per al desenvolupament de l'activitat.
- La transmissió als familiars de necessitats especials.

- La dinamització del grup es realitza aplicant tècniques adaptades al col·lectiu, afavorint la creació del clima adequat i la participació dels assistents, evitant les situacions d'aïllament.
- Els criteris metodològics i les estratègies utilitzades al llarg del desenvolupament de les activitats s'ajusten a les directrius marcades pels professionals.
- Les actituds mantingudes al llarg de les activitats responen a les necessitats de discreció, de serenitat, d'escolta i de respecte cap a la persona, el grup i/o la família, garantint que el tracte donat a l'usuari es correspon amb els criteris d'atenció establerts.
- La informació obtinguda mitjançant l'observació realitzada al llarg de l'activitat permet detectar les situacions de conflicte relacional existents i les incidències sorgides a nivell personal, familiar i/o grupal.
- L'aplicació de les estratègies de resolució de conflictes respon a criteris establerts i permet resoldre la situació de crisi de forma satisfactòria.
- La informació obtinguda mitjançant l'observació durant el desenvolupament de les activitats es registra i es transmet a l'equip segons el procediment establert.
- La informació transmesa a l'usuari és clara, precisa i es refereix exclusivament a la intervenció que s'ha de realitzar amb vistes a promoure'n la motivació i la

col·laboració.

- La comprensió del missatge emès es verifica.
- L'atenció als usuaris es realitza de forma individualitzada, atenent a les seves demandes i resolent els dubtes.
- El tracte donat als usuaris es correspon amb els criteris d'actuació establerts.
- Els mitjans didàctics, les ajudes tècniques, etc. s'empren segons el procediment previst, realitzant-ne adaptacions en cas necessari.
- Les activitats i l'ús dels mitjans utilitzats s'ajusten al protocol d'actuació de forma que permeten optimitzar el seu rendiment per a la consecució dels objectius previstos.
- L'entrenament contempla i proporciona la motivació i la preparació emocional necessària per afavorir la col·laboració i l'adequada disposició de l'usuari.
- L'ajuda donada en la realització dels exercicis de manteniment i d'entrenament contempla:

- Les prescripcions dels professionals.
- L'estat de salut.
- El nivell de motivació.
- La relació establerta amb l'usuari.
- L'evolució de l'usuari.

- L'observació realitzada al llarg de la intervenció, així com les incidències sorgides durant el seu desenvolupament es registren segons el procediment establert.
- La informació recollida permet comprovar l'evolució de les habilitats i dels hàbits de l'usuari.
- La informació obtinguda i transmesa a l'equip permet realitzar els ajustaments necessaris en les activitats programades i adaptar els criteris i les estratègies a l'evolució del cas.
- La informació obtinguda, i correctament registrada, durant el contacte amb l'entorn familiar de l'usuari facilita a l'equip la determinació del nivell d'implicació familiar en l'atenció de les seves necessitats.
- La relació establerta amb la família contribueix a la millora de la qualitat de vida dels usuaris.
- La transmissió a la família de demandes per a la cobertura de les necessitats bàsiques de l'usuari es realitza mantenint els criteris i les actituds de respecte, de comprensió i de comunicació establerts.
- La informació transmesa facilita la comprensió familiar de les necessitats bàsiques, materials i relacionals de l'usuari, afavorint la seva implicació.
- La transmissió d'informació a la família correspon en tot moment als aspectes de la seva responsabilitat, derivant altres demandes familiars als professionals corresponents.
- La informació de les incidències ocorregudes en la comunicació i en el contacte amb la família es transmet a l'equip pel seu coneixement i avaluació.
- El suport emocional a la família es procura donar amb competència i, en cas necessari, s'ofereixen les informacions pertinents per a realitzar els procediments adequats al moment.
- La informació obtinguda de l'usuari i/o de l'equip multidisciplinari permet conèixer les necessitats individuals i la determinació de les gestions personals i relacionals que s'han de realitzar.
- La intervenció realitzada garanteix la gestió de serveis i l'actualització de documents necessaris per al desenvolupament personal, social, sanitari... de l'usuari.
- La informació transmesa a l'usuari és clara i precisa, i es verifica la comprensió dels missatges emesos.
- L'atenció i l'acompanyament de l'usuari en la realització de les gestions necessàries per al seu desenvolupament diari ha de respondre a les necessitats i a les demandes individuals, en funció del nivell d'autonomia i de les característiques de cada situació.
- La recollida i la transmissió de correspondència es realitza amb la discreció necessària i segons les orientacions rebudes.
- La realització de les gestions bancàries encomanades, en els casos en què la situació personal i familiar de l'usuari ho faci necessari.
- Les activitats d'acompanyament i d'ajuda realitzades compleixen les instruccions establertes, es resolten les contingències sorgides i es té cura de manera especial als criteris de confidència i d'honradesa.
- La transmissió dels resultats obtinguts en les gestions, així com les incidències ocorregudes durant la seva realització, es duen a terme segons els procediments establerts.
- Les intervencions del tècnic respecten en tot moment els drets de les persones implicades, mantenint les indicacions de l'ètica professional que es deriven de cada situació: incapacitat, tutela...
- L'observació sistemàtica de l'evolució de l'usuari i del seu entorn permet detectar les situacions potencials de deteriorament:

- En l'autonomia personal a l'hora del seu desenvolupament quotidià.
- En l'atenció familiar a les seves necessitats bàsiques.
- En els seus nivells de relació.

- La informació transmesa permet a l'equip multidisciplinari programar les intervencions necessàries per prevenir i/o paliar les situacions de deteriorament, contemplant:

- Ajudes tècniques necessàries.
- Gestió de recursos especials.
- Adaptació d'intervencions, d'activitats, d'estratègies i de criteris.

- El coneixement dels recursos existents a l'entorn, així com la seva gestió i les vies d'accés, permet i agilitza la derivació i la transmissió del cas als professionals competents.

Unitat de competència 4:

Desenvolupar les activitats relacionades amb la gestió i el funcionament de la unitat convivencial.

Realitzacions:

- 4.1 Elaborar el pla d'actuació en la unitat convivencial, adaptant el programa d'intervenció dissenyat per l'equip, si existeix, a les necessitats i a les demandes del cas assignat.
- 4.2 Realitzar l'aprovisionament, el control d'existències, l'emmagatzematge i la conservació dels aliments, d'acord amb les recomanacions dietètiques establertes.
- 4.3 Manipular i elaborar els aliments d'acord amb les necessitats nutricionals existents a la unitat convivencial, complint la normativa d'higiene alimentària vigent i observant, a cada cas, les prescripcions mèdiques sobre les dietes especials.
- 4.4 Desenvolupar les activitats de manteniment de la llar necessàries per garantir i organitzar les condicions adequades d'habitabilitat, d'higiene i d'ordre.
- 4.5 Organitzar l'espai de residència habitual aplicant les ajudes tècniques prescrites, optimitzant-ne les condicions d'accessibilitat i de mobilitat, i prevenint riscos potencials d'accidents.
- 4.6 Col·laborar en la gestió domèstica, detectant demandes i necessitats especials per a la seva derivació als professionals i als serveis competents.

Criteris de realització:

- La informació sobre necessitats i demandes de la unitat convivencial es detecta i es registra, atenent a: nombre de membres de la unitat, adequació dels espais, ajudes tècniques necessàries, serveis de manteniment, materials...
- El pla de treball i les activitats que s'han de realitzar es determinen, atenent a les característiques de la unitat convivencial, a partir de la informació obtinguda, o en el seu cas, a partir del programa dissenyat per l'equip d'intervenció i les seves indicacions.
- La seqüència en la realització de les activitats que s'han de realitzar s'efectua de forma adequada per rentabilitzar temps i esforços.
- El desenvolupament i el seguiment del pla d'actuació elaborat permet l'evolució favorable de la situació en la unitat convivencial i s'ajusta als criteris i a les pautes d'atenció a l'usuari, prèviament establerts.
- La previsió de despeses i l'aprovisionament d'existències necessàries es realitza ajustant-se al pressupost i d'acord amb el pla d'actuació definit.
- L'existència d'aliments i d'altres estris necessaris en el desenvolupament de la vida diària es comprova, es comuniquen les deficiències detectades i es procedeix, en cas necessari, a l'aprovisionament i a la reposició amb criteris de qualitat, a l'adaptació a la dieta establerta i al pressupost, en funció de les necessitats d'ús de la unitat convivencial.
- L'emmagatzematge dels aliments adquirits es realitza tenint cura de la seva ubicació per garantir-ne l'adequada conservació i l'autonomia d'ús dels usuaris.
- La conservació dels aliments crus, semielaborats o elaborats es realitza amb els envasaments més adequats a cada cas i atenent a les seves característiques organolèptiques, variables físiques, factors de riscos, criteris d'ordre...
- La participació dels usuaris en la realització de les activitats d'emmagatzematge, aprovisionament, conservació... es fomenta amb la finalitat de promoure'n l'autonomia, el desenvolupament i l'ajustament personal i social, seguint les instruccions del pla d'actuació establert.
- La confecció dels menús es realitza atenent a: les prescripcions dietètiques i nutricionals, les preferències i els gustos personals, la varietat dietària, el pressupost assignat i l'oferta de mercat de cada període estacional.
- Les elaboracions culinàries elementals es realitzen aplicant les tècniques apropiades de: manipulació i/o tractament d'aliments en cru, processament, cuinat i acabat, atenent a les característiques de cada producte.
- Les tasques de neteja dels utensilis i equips utilitzats en el procés es realitzen amb la freqüència, els productes i els procediments establerts.
- La participació dels usuaris en la realització de les activitats de processament i d'elaboració de plats es fomenta amb la finalitat de promoure'n l'autonomia, el desenvolupament i l'ajustament personal i social, seguint les instruccions del pla d'actuació.
- Les normes de seguretat i d'higiene establertes per al manipulat i el processament d'aliments es compleixen.
- La informació recollida permet organitzar les activitats de neteja i el manteniment de la llar, d'acord amb el pla prèviament establert i amb les característiques de la unitat familiar.
- La informació sobre els hàbits higiènics saludables necessaris pel manteniment òptim de la llar es transmet adequadament a l'usuari i/o a la família.
- La compra i col·locació dels productes de neteja, d'higiene i d'altres estris es realitza ajustant-se al pressupost, a l'espai disponible i a les característiques específiques del producte.

- Les tasques de neteja de trespols, superfícies, estris, mobiliari, finestres i sanitaris es realitzen utilitzant els mitjans i els productes adequats, aplicant els procediments necessaris més oportuns a cada cas.
- La selecció i l'eliminació de residus i de fems del domicili s'ajusta a la normativa vigent.
- Les activitats de selecció, rentat i planxat de roba i de llenceria es realitzen minimitzant el temps emprat i seguint els procediments establerts.
- Finalitzada la jornada de treball, s'assegura la col·locació i l'ordre dels articles utilitzats, el tancament d'aixetes i en cas necessari, el tancament de claus de pas de gas del domicili.
- La participació dels usuaris en la realització de les activitats de manteniment de la llar es fomenta per promoure'n l'autonomia, el desenvolupament i l'ajustament personal i social, seguint les instruccions del pla d'actuació.
- La detecció de necessitats d'organització dels espais del domicili es realitza amb criteris de seguretat i funcionalitat.
- L'usuari i/o la família són informats de les necessitats detectades relatives a l'organització de l'espai de l'habitatge habitual.
- La disposició del mobiliari i dels elements bàsics es realitza assegurant l'accessibilitat i el bon ús per part dels membres de la unitat convivencial, respectant les seves preferències estètiques i decoratives.
- La informació transmesa als usuaris sobre l'ús de sistemes d'alarma, telealarma, telefonia mòbil i teleassistència permet garantir-ne la correcta aplicació i utilitat.
- L'adequació de les ajudes tècniques aplicades a les necessitats específiques de l'usuari es comprova i també la seva contribució a l'òptim desenvolupament a la vida quotidiana.
- El correcte funcionament dels sistemes d'alarma i/o d'ajudes tècniques aplicades es verifica periòdicament.
- S'informa a l'equip multidisciplinari de les incidències sorgides en l'ús dels aparells i ajudes tècniques per facilitar la introducció de modificacions i millores que optimitzin el seu servei.
- La informació obtinguda durant el desenvolupament de les activitats diàries permet detectar les demandes i les necessitats especials.
- Els professionals corresponents són avisats, en cas necessari, de les deficiències detectades en les instal·lacions i els electrodomèstics del domicili.
- Les substitucions i reparacions de nivell senzill es realitzen per mantenir l'habitabilitat de l'habitatge, contemplant en tot cas les normes bàsiques de prevenció d'accidents.
- La confecció, en cas necessari, del pressupost que s'ha de gestionar es realitza tenint en compte la cobertura de les necessitats bàsiques, les prioritats detectades (estat de salut, edat dels membres de la unitat familiar, nivell de dependència...), els ingressos propis i/o les ajudes socials percebudes.
- L'adequació de les despeses i dels hàbits de consum de la unitat convivencial s'ajusta als recursos disponibles, es garanteix la cobertura de les necessitats observades, es detecten les deficiències i es comuniquen als professionals corresponents.
- La participació de l'usuari i/o família en la gestió domèstica es fomenta per promoure'n l'autonomia, el desenvolupament i l'ajustament personal i social, seguint les instruccions del pla d'actuació.

Unitat de competència 5:

Realitzar l'administració, la gestió i la comercialització en una petita empresa o taller.

Realitzacions:

- 5.1 Avaluar la possibilitat d'implantació d'una petita empresa en funció de la seva activitat, del volum de negoci i dels objectius.
- 5.2 Determinar les formes de contractació més idònies en funció de la grandària, l'activitat i els objectius d'una petita empresa.
- 5.3 Elaborar, gestionar i organitzar la documentació necessària per a la constitució d'una petita empresa i la generada pel desenvolupament de la seva activitat econòmica.
- 5.4 Promoure la venda de productes o de serveis mitjançant les relacions o els mitjans adequats, en funció de l'activitat comercial demandada.
- 5.5 Negociar amb els proveïdors i clients, cercant les condicions més avantatjoses en les operacions comercials.
- 5.6 Crear, desenvolupar i mantenir bones relacions amb els clients reals o potencials.
- 5.7 Identificar en temps i forma les accions derivades de les obligacions legals d'una empresa.

Criteris de realització:

- Se selecciona la forma jurídica d'empresa més adequada als recursos disponibles, als objectius i a les característiques de l'activitat.
- Es realitza l'estudi de viabilitat i es contempla:
 - L'estructura organitzativa adequada als objectius.
 - La ubicació física i l'àmbit d'actuació (distància clients/proveïdors, canals de distribució, preus del sector immobiliari de la zona, elements de prospectiva).
 - La previsió de recursos humans.
 - La demanda potencial i previsió de despeses i ingressos.
 - Les necessitats de finançament i la forma més rendible.

- La rendibilitat del projecte i la seva evolució en el temps.

- La possibilitat de subvencions i/o ajudes a la empresa o a l'activitat, ofertades per les diferents administracions públiques.
- Es determina adequadament la composició dels recursos humans necessaris, segons les funcions i els processos propis de l'activitat de l'empresa i dels objectius establerts, atenent a la formació, a l'experiència i a les condicions actitudinals, si cal.
- S'identifiquen les formes de contractació vigents, determinant-ne els avantatges i els inconvenients i establint els més habituals en el sector.
- Se seleccionen les formes de contracte òptimes segons els objectius i les característiques de l'activitat de l'empresa.
- S'estableix un sistema adequat d'organització de la informació que proporcioni informació actualitzada de la situació econòmico-financera de l'empresa.
- Es realitza la tramitació oportuna en els organismes públics per a la iniciació de l'activitat d'acord als registres legals.
- S'elaboren els documents generats (factures, albarans, notes de comandes, documents de pagament i rebuts) en el format establert per l'empresa, amb les dades adients a cada cas i d'acord amb la legislació vigent.
- S'identifica la documentació necessària per a la constitució de l'empresa (escriptura, registres, impost d'activitats econòmiques i altres).
- Es té en compte en el pla de promoció la capacitat productiva de l'empresa i el tipus de clientela potencial dels seus productes o serveis.
- Se selecciona el tipus de promoció que fa òptima la relació entre l'increment de les vendes i el cost de promoció.
- S'estableixen les vies de distribució dels diversos productes o serveis en la participació en fires i exposicions.
- Es té en compte en la negociació amb els proveïdors:
 - Preus del mercat.
 - Terminis de lliurament.
 - Qualitats.
 - Condicions de pagament.
 - Transports, si cal.
 - Descomptes.
 - Volum de demanda.
 - Liquidesa actual de l'empresa.
 - Servei postvenda del proveïdor.

- Es té en compte en les condicions de venda proposades als clients:

- Marges de benefici.
- Preu de cost.
- Tipus de clients.
- Volum de venda.
- Condicions de pagament.
- Terminis de lliurament.
- Transport, si cal.
- Garantia.
- Atenció postvenda.

- Es transmet, en tot moment, la imatge desitjada de l'empresa.
- S'atén al client amb un tracte diligent i cortès, i en el marge de temps previst.
- Es respon satisfactòriament a la demanda del client, es resolen les seves reclamacions amb diligència i promptitud i es promouen les futures relacions.
- Es comunica als clients qualsevol modificació o innovació de l'empresa que els pugui interessar.
- S'identifica la documentació exigida per la normativa vigent.
- S'identifica el calendari fiscal corresponent a l'activitat econòmica desenvolupada.
- S'identifica en temps i forma les obligacions legals laborals:

- Altes i baixes laborals.
- Nòmines.
- Assegurances socials.

Elements de competència professional característics del currículum de les Illes Balears

Nous blocs de competència o nous elements del perfil professional associats o inclosos a les unitats de competència:

Unitat de competència 1. Organitzar, preparar i controlar les intervencions d'atenció a les persones i al seu entorn.

Criteris de realització:

- La verificació de l'estat físic i psíquic de l'usuari es realitza segons els instruments de valoració i els criteris bàsics establerts per l'equip multidisciplinari.
- Les dades obtingudes sobre les característiques funcionals de l'usuari i les necessitats detectades faciliten l'elaboració del pla de cures intensives individualitzat i el seu progressiu ajustament a l'evolució del cas.
- El pla de cures elaborat:

- S'adapta als recursos humans i materials disponibles.
- Garanteix la correcta assistència de l'usuari i la satisfacció de les necessitats especials detectades, mantenint i/o potenciant la seva autonomia.

2.3. Camp professional

2.3.1. Àmbit professional i de treball

Aquest tècnic exercirà fonamentalment la seva tasca en el sector de la intervenció social.

Podrà integrar-se a qualsevol estructura i organització empresarial o pública que tenguin com objecte l'atenció directa de persones amb necessitats especials de salut física, psíquica i social, fora de la xarxa d'atenció sanitària. En concret, podrà ser contractat per:

- Administracions públiques, fonamentalment municipals i autonòmiques encarregades de la gestió i de la prestació de serveis d'atenció a persones dependents.
- Entitats privades, amb o sense ànim de lucre, tant si s'oferten serveis directes a l'usuari com si són responsables de la gestió de serveis o programes d'atenció de titularitat pública.
- Específicament podrà exercir les seves funcions, bé per contracte laboral directe, bé per contractació per serveis específics, en els següents centres o equipaments:
 - Centres residencials de persones grans, persones amb discapacitats psíquiques, físiques o sensorials.
 - Altres models residencials: habitatges tutelats de persones majors, de persones discapacitades
 - Centres de dia, centres de rehabilitació, centres d'oci i temps lliure.
 - Centres d'inserció ocupacionals de persones discapacitades: centres ocupacionals, centres especials de treball...
 - Serveis d'atenció domiciliària.
 - Domicilis particulars.

En general, aquest tècnic s'integrarà en equips de treball juntament amb altres professionals d'igual o inferior nivell: vetlladors, altres tècnics,... dependents dels equips multidisciplinaris, formats per professionals diversos: metges, psicòlegs, treballadors socials, diplomats en infermeria, tècnics superiors en integració social... amb els quals col·laborarà a l'hora de desenvolupar la intervenció directa prèviament programada.

És previsible que aquest professional pugui, a més a més, exercir com autònom oferint els seus serveis directament a les unitats convivencials que ho demandin o crear la seva pròpia empresa de serveis domiciliaris tot sol o associat amb altres tècnics.

2.3.2. Àmbit funcional i tecnològic

El tècnic en Atenció socio sanitària s'ubica dins de la funció de desenvolupament de projectes, en les subfuncions d'organització, d'execució i de control de les intervencions d'atenció directa a les persones i al seu entorn.

Les tècniques i els coneixements tecnològics abarquen:

- Coneixements, tècniques i procediments bàsics d'atenció sanitària.
- Tècniques, procediments i estratègies d'intervenció psicosocial.
- Habilitats i destreses comunicatives i de relació social.
- Coneixement i maneig d'ajudes tècniques.
- Tècniques, procediments i estratègies d'entrenament i de millora d'hàbits d'autonomia personal.
- Tècniques de modificació de comportament i de resolució de conflictes i d'incidències.
- Tècniques i procediments d'elaboració, registre i control de documentació.
- Tècniques i procediments de manteniment de l'entorn domiciliari: espais i materials.
- Coneixements de dietètica. Tècniques i procediments de manipulació i elaboració d'aliments.
- Tècniques i procediments d'observació aplicats a la valoració funcional i al registre de l'evolució dels usuaris.
- Tècniques, recursos i estratègies d'animació, d'oci i de temps lliure adaptats.
- Tècniques d'organització de treball.

Ocupacions i llocs de feina tipus més rellevants:

Amb finalitats d'orientació professional, s'enumeren a continuació les ocupacions i els llocs de treball que es poden exercir quan s'adquireixi la competència professional definida pel títol:

Governant, supervisor, responsable de planta,..., dins d'una institució residencial destinada a les cures de persones amb necessitats específiques.

Vetllador de persones grans, persones discapacitades físiques, psíquiques o sensorials, en les diferents institucions existents.

Assistent d'atenció domiciliària.

Per a aquest professional, la possibilitat d'especialització sorgeix de dues directrius fonamentals. Per una banda, del col·lectiu d'intervenció: persones grans, persones discapacitades, convalscent, i per l'altra, dels serveis específics (residencials, oci, inserció ocupacional, atenció domiciliària,...) que ofereix la institució o l'organisme on s'ubiqui el lloc de treball.

Els elements que s'enuncien sota l'epígraf '2.3 Camp professional' no constitueixen cap regulació de l'exercici de professió titulada i, en tot cas, s'entendran en el context d'aquest decret amb relació a l'àmbit de l'exercici professional vinculat per la legislació vigent amb les professions titulades.

3. CURRÍCULUM

3.1. Objectius generals del cicle formatiu

- Conèixer les característiques i les necessitats específiques d'atenció física, psíquica i social de les persones dependents: persones grans, persones discapacitades, malalts crònics i convalscent.
- Adquirir coneixements i destreses adequades per cobrir les necessitats d'atenció física i psicosocial de les persones i els col·lectius d'intervenció, atenent al manteniment i a la millora de la seva autonomia personal.
- Afavorir i potenciar la comunicació i la relació social dels usuaris amb el seu entorn, aplicant els recursos més adequats a cada cas.
- Conèixer els recursos socials existents dirigits als col·lectius d'intervenció i les gestions necessàries per a la seva sol·licitud.
- Valorar la importància del marc material i relacional per a l'estat de salut i la seva aportació a la qualitat de vida de les persones.
- Conèixer la legislació referida a seguretat i higiene aplicable a les institucions i als serveis d'atenció a les persones, identificant i assumint les estratègies que s'han d'adoptar en les intervencions.
- Reflexionar sobre la seva intervenció, mantenint una actitud crítica i investigadora, proposant millores en els procediments establerts i solucions a les contingències sorgides en la seva activitat professional.
- Valorar la responsabilitat de la seva professió quan es dirigeix a les persones, delimitant les seves funcions i competències.
- Desenvolupar les actituds i les habilitats pròpies de la relació d'ajuda per procurar un tracte humanitzat, considerant la persona en la seva integritat.
- Respectar els interessos i els desitjos dels propis usuaris en les intervencions d'acompanyament i de suport, valorant el dret a l'autodeterminació i desenvolupant aptituds i actituds d'escolta i de valoració de les persones dependents.

3.2. Capacitats clau

Són les capacitats, majorment de tipus individual, més associades a conductes observables en l'individu i són, en conseqüència, transversals –en el sentit que afecten molts llocs de treball– i transferibles a noves situacions.

Aquestes capacitats constitueixen el referent per a les actituds de cada un dels mòduls professionals del cicle formatiu.

a) Capacitat de resolució de problemes

Consisteix en detectar les mancances, les anomalies o les errades que es puguin presentar i tenir la disposició i l'habilitat necessàries per enfrontar-s'hi i donar resposta, d'acord amb la normativa vigent i/o les directrius rebudes.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- Promoure i valorar la importància de les relacions socials de les persones dependents.
- Mantenir un ambient comunicatiu.
- Adaptar-se al ritme de les persones o dels grups.
- Actuar amb serenitat i competència, amb un tracte respectuós, amable i humà, però amb fermesa.
- Mantenir una actitud tranquil·litzadora.
- Demostrar una escolta activa.
- Ser pacient.
- Mantenir un ambient comunicatiu.
- Adaptar-se al ritme de les persones o dels grups.

b) Capacitat d'organització del treball

Consisteix en la disposició i l'habilitat per crear les condicions adequades d'utilització dels recursos humans i/o materials existents, per tal de dur a terme les tasques encomanades amb el màxim d'eficàcia i d'eficiència.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- Programar i respectar els temps de forma adequada (temporalització).
- Saber preveure els possibles obstacles.
- Establir un pla de cures diari que es desenvolupi de manera sistemàtica.
- Prioritzar les tasques.
- Fer un bon ús dels diferents materials.
- Actuar sense pressa però sense pausa.
- Explicar sempre el procediment que es durà a terme.
- Tenir a punt tot el que es necessita abans de començar la tasca.

c) Capacitat de responsabilitat en el treball

És la disposició per implicar-se en la feina, considerant-la l'expressió de la competència personal i professional, i vetllant pel bon funcionament dels recursos humans i/o materials relacionats amb el treball.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- Implicar-se en la gestió domèstica de l'usuari.
- Complir les tasques que li competeixen ja establertes en el pla de treball.

- Ser reflexiu i crític en el seu desenvolupament professional.
- Recordar que l'usuari és un ésser humà amb característiques individuals, un ser únic i no un estereotip.
- Arribar puntual a la feina.
- Tenir cura dels diferents materials.
- Motivar la participació de les famílies.
- Mantenir una actitud de respecte cap a l'usuari i la seva família, respectant sempre la intimitat i la confiança.

d) Capacitat de treball en equip

És la disposició i l'habilitat per col·laborar de manera coordinada en la tasca realitzada conjuntament per un equip de persones per tal d'assolir un objectiu proposat.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- Saber negociar les propostes i acceptar el consens.
- Complir correctament els acords presos.
- Ser flexible i saber adaptar-se i integrar-se en diferents equips.
- Tenir cura en la comunicació verbal parlant amb claredat i mirant als ulls.
- Mantenir una actitud participativa i d'informació.
- Assolir un compromís amb els projectes.
- Estar obert a diferents propostes.
- Respectar els diferents membres de l'equip.

e) Capacitat d'autonomia

És la capacitat per realitzar una tasca de forma independent, és a dir, executar-la de principi a fi sense necessitat de rebre cap ajut o suport, tot i que aquesta capacitat de treballar de forma autònoma no implica que el professional, en algunes tasques concretes, no hagi de ser assessorat.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- Tenir capacitat de decisió i d'iniciativa davant noves situacions.
- Tenir actituds mentals positives.
- Ser capaç de conèixer les seves limitacions.
- Saber organitzar i prioritzar les tasques.
- Prioritzar l'autonomia de l'usuari.
- Potenciar l'educació sanitària.
- Prevenir complicacions.

f) Capacitat de relació interpersonal.

És la disposició i l'habilitat per comunicar-se amb els altres, amb un tracte adient, amb atenció i empatia.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- Saber dialogar de forma oberta i assertiva.
- Tenir una actitud afectiva i de comunicació.
- Utilitzar el contacte físic per establir una relació afectuosa.
- Tenir cura de la comunicació no verbal per no transmetre missatges contradictoris i distorsionants.
- Afavorir la relació mitjançant l'atenció sanitària.
- Mantenir actituds d'acceptació, de comprensió, de sinceritat, de respecte...

g) Capacitat d'iniciativa

És la disposició i l'habilitat per prendre decisions sobre propostes i accions. Donat el cas que vagin en la línia de millorar el procés, el producte o el servei, per canvi o modificació, s'està definint la capacitat d'innovació.

Aquesta capacitat es manifesta en:

- Tenir cura del reciclatge professional.
- Ser capaç de dissenyar nous projectes.
- Mantenir una actitud positiva i de motivació.
- Saber quan s'ha de modificar un pla d'actuació després de la pertinent avaluació.
- Potenciar la capacitat d'observació per poder prendre decisions.
- Humanitzar els serveis de manera que l'usuari sigui considerat, no com un objecte d'aplicació de tècniques i de coneixements, sinó com el que realment és: una persona.

3.3 Mòduls professionals

3.3.1 Mòduls professionals associats a una unitat de competència

Mòdul professional 1

Denominació: **PLANIFICACIÓ I CONTROL DE LES INTERVENCIIONS**

Associat a la unitat de competència 1: Organitzar, preparar i controlar les intervencions d'atenció a les persones i el seu entorn.

a) Durada: 132 hores

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Analitzar diferents models organitzatius i de funcionament d'Institucions residencials dirigides als col·lectius d'intervenció.

Criteris d'avaluació:

- Descriure els requisits i les característiques organitzatives i funcionals que han de tenir les institucions residencials dirigides a persones grans i a persones discapacitades.
- Explicar les estructures organitzatives tipus i les relacions funcionals de les residències dirigides als col·lectius d'intervenció.
- Identificar la composició de l'equip multidisciplinari d'una institució residencial, concretant les funcions de cada un dels seus membres.
- En supòsits pràctics suficientment caracteritzats:

- Comparar els organigrames de funcionament de diferents institucions residencials, identificant rols i funcions dels seus membres.
- Determinar els recursos humans necessaris per garantir l'atenció integral dels residents en funció del seu grau de dependència, dels mitjans materials i de les ajudes tècniques disponibles, de les característiques estructurals de la institució, etc.

Capacitat terminal 2: Seleccionar la informació necessària per a la valoració funcional d'un usuari tipus i l'elaboració del pla de cures individualitzades.

Criteris d'avaluació:

- A partir de documentació sobre plans de cures individualitzades:

- Definir els elements constitutius.
- Descriure les característiques i les necessitats presentades per l'usuari a cada cas.
- Deducir la informació que és necessari recopilar per a la seva elaboració.
- Associar les intervencions planificades a les necessitats i a les característiques de l'usuari.
- Concretar els criteris i les estratègies establertes.

- Emprar guions d'observació específics i instruments per a la recollida d'informació tipus de conductes significatives per la determinació del nivell funcional de la persona.

- Determinar, a partir d'un supòsit pràctic suficientment caracteritzat i contextualitzat i aplicant els instruments de recopilació adients, les conductes i les manifestacions de l'usuari que es consideren significatives per la seva avaluació funcional.

Capacitat terminal 3: Organitzar espais d'intervenció, ajudes tècniques i instruments de treball considerant les necessitats de desenvolupament diari de l'usuari.

Criteris d'avaluació:

- Descriure les característiques, les condicions i els requeriments espacials dels edificis destinats a persones amb necessitats especials.
- Citar els requeriments exigits per la legislació vigent per als establiments i les institucions que ofereixen servei a persones amb necessitats específiques: persones majors, persones discapacitades, etc.
- Identificar les característiques i les condicions més adients en funció de les necessitats plantejades en diferents supòsits, a partir de catàlegs on es descriuen aquestes característiques i condicions d'ús de diferents ajudes tècniques dirigides als col·lectius d'atenció.

- Explicar els factors de l'entorn que incideixen en el nivell d'autonomia de les persones al llarg del seu desenvolupament diari.

- Comparar diferents inventaris de mobiliari tipus i materials corresponents a institucions d'atenció a persones, analitzant les seves característiques, condicions d'ús i utilitat.

- A partir d'un supòsit pràctic d'organització espacial d'una petita institució:

- Identificar les necessitats específiques de condicionament de l'entorn: mobilitat, desplaçament, ús, utilitat,...
- Dissenyar la distribució espacial adient a la situació.
- Concretar les ajudes tècniques que caldria aplicar i les verificacions necessàries per garantir el seu correcte funcionament.
- Confeccionar la llista de mobiliari i d'instruments de treball necessaris.
- Planificar i temporalitzar les intervencions necessàries per al correcte manteniment.
- Elaborar la llista d'indicadors que informaria del correcte estat de manteniment de l'entorn ambiental dissenyat.

Capacitat terminal 4: Planificar activitats d'intervenció dirigides a cobrir les necessitats bàsiques de la vida diària de les persones amb necessitats especials, potenciant la millora i/o el manteniment de la seva autonomia.

Criteris d'avaluació:

- A partir de l'anàlisi dels informes d'especialistes, identificar els nivells d'autonomia de diferents col·lectius, en relació amb la cobertura de:

- Necessitats d'atenció bàsica: alimentació, higiene, cures sanitàries,...
- Necessitat d'acompanyament.

- Necessitat de comunicació i de relació social.
 - Determinar a partir de diferents protocols d'actuació, les intervencions que s'han de planificar per a l'atenció diària de les necessitats bàsiques dels usuaris d'una institució determinada:
 - Tasques de manteniment d'ordre i de neteja.
 - Tasques de suport personal: alimentació, higiene, salut.
 - Intervencions d'acompanyament.
 - Descriure les estratègies i els criteris d'intervenció que es necessiten durant les actuacions dirigides a l'atenció de les necessitats físiques de les persones dependents.
 - A partir d'un supòsit pràctic en el qual s'identifiqui suficientment la institució, el nombre i les necessitats dels usuaris, els recursos humans i materials disponibles:
 - Descriure i planificar les activitats necessàries per garantir el benestar dels usuaris.
 - Distribuir els recursos humans disponibles.
 - Temporalitzar les activitats planificades.
 - Elaborar les orientacions i les estratègies necessàries.
 - Explicar les funcions del supervisor en el desenvolupament del programa d'activitats d'oci, de rehabilitació i/o ocupacionals d'una institució.
 - Identificar les estratègies d'intervenció i les orientacions necessàries per facilitar el desenvolupament del programa d'activitats d'una institució i la participació dels usuaris.
 - Organitzar les intervencions necessàries per al seu desenvolupament: motivacionals, preparatòries, de desenvolupament, d'acompanyament, de seguiment i de control, a partir d'un supòsit pràctic degudament caracteritzat pel programa d'activitats d'una institució residencial
- Capacitat terminal 5: Analitzar la documentació bàsica necessària per al seguiment de l'usuari, el control del treball i la coordinació amb l'equip multidisciplinari.
- Criteris d'avaluació:
- Identificar els diferents documents que ha de recollir la documentació bàsica de l'usuari per garantir la seva correcta atenció, el seguiment de la seva evolució i la necessària coordinació amb l'equip:
 - Informes previs i de seguiment dels especialistes.
 - Orientacions i instruccions específiques: plantilles de dietes, fulls de medicació i/o tractament.
 - Protocols d'atenció individualitzats.
 - Fitxes de control de l'evolució, fulls de seguiment sanitari,...
 - Descriure els documents necessaris per al control i la supervisió del treball: plànning de personal, calendaris de torns i de vacances, inventaris, fitxes de comandes de serveis de manteniment i de reposició de materials.
 - Explicar els mètodes de control d'existències i les seves aplicacions per a la realització d'inventaris de materials.
 - Descriure les aplicacions que els programes informàtics de gestió tenen per al control de materials d'una institució residencial.
 - Definir els documents necessaris per a la transmissió d'informació a l'equip multidisciplinari: informes d'incidències, informes d'evolució, recopilació d'observacions directes, fulls d'infermeria,...
 - Contrastar diferents formats de documents existents, fent una descripció de la seva utilitat pràctica.
 - Confeccionar un model d'expedient individual de l'usuari que integri tota la documentació bàsica necessària.
 - Davant un supòsit suficientment caracteritzat:
 - Dissenyar els instruments de control necessaris per garantir l'organització, el desenvolupament i el seguiment de les intervencions d'atenció i la qualitat dels serveis donats als usuaris.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

1. Models institucionals residencials.

Concepte de residència.

Present i futur de les residències: Circumstàncies que avalen la necessitat de les residències. La llar o la residència: un lloc o un altre segons les necessitats de cada persona. La dependència i el seu finançament. Evolució de l'oferta de residències. Altres alternatives d'allotjament. Previsions d'increment de residències i d'habitatges amb serveis. Demandes requerides sobre característiques de les residències del futur.

Tipus de residències.

Els serveis complementaris: centres de dia i estades temporals.

Marc legislatiu: definició i regulació de les condicions mínimes d'obertura i de funcionament dels centres per a persones grans i per a persones discapacitades. Organització i funcionament.

El personal de les residències: plantilles, funcions i continguts de les tasques més significatives de cada categoria professional i formació del personal.

L'equip multidisciplinari.

Composició, rols i funcions.

Característiques dels equips: percepció, motivació, objectius, organització, mecanismes de regulació. La interdependència.

El treball individual i el treball en grup.

2. El pla de cures individualitzades.

Tipologia de destinataris de les residències.

Objectius de l'atenció a residències.

Continguts mínims del pla d'intervenció a residències: salut, oci, educació i cultura. Organització. Factors ambientals. Comunitat.

Les fases de la intervenció.

Aspectes legals i consideracions ètiques relacionades amb les persones grans i/o les persones discapacitades i les residències.

3. Disseny arquitectònic d'edificis destinats a persones grans i/o persones discapacitades.

Legislació vigent sobre requeriments espacials de les institucions.

Objectius específics de l'arquitectura geriàtrica.

L'entorn físic ambiental: ubicació i característiques exteriors.

Condicions de disseny arquitectònic: programa bàsic de necessitats i organigrama funcional (organització radial, piramidal, concèntrica i per àrees).

Factors determinants de l'adequació ambiental i constructiva: en relació amb l'autonomia física, la seguretat psíquica, l'autonomia física, les discapacitats i les disfuncions motores, les capacitats sensorials, el contacte amb l'exterior i la natura, la privacitat i la interrelació amb els altres.

4. Influència de l'entorn en l'autonomia de les persones.

Factors i grau d'incidència en les activitats de la vida quotidiana.

Necessitats de mobiliari adaptat. Característiques. Tipus. Materials i instruments de treball per al seu manteniment.

Característiques ambientals de les residències.

Instal·lacions bàsiques d'un centre residencial:

La instal·lació elèctrica.

Lampisteria.

Calefacció.

Protecció contra incendis i pla d'evacuació.

Megafonia.

Alarmes.

Telefonia.

Ascensors.

Climatització.

Circuit interior de televisió.

Seguretat exterior.

Adaptació d'edificacions existents a l'ús residencial geriàtric.

Necessitats ambientals de les persones amb demència.

Condicions i criteris d'organització.

Distribució d'espais en funció de l'ús i les necessitats especials.

Procediments d'avaluació ambiental:

Inventari de característiques arquitectòniques i físiques (ICAF).

Inventari de característiques organitzatives i de funcionament (ICOF).

Inventari de característiques de Personal i Residents (ICPR).

Escala de clima social (ECS).

Escala de valoració (EV).

5. Ajudes tècniques per al desenvolupament de la vida diària.

Classificació.

Criteris de selecció.

6. Tècniques de control i d'organització del treball.

El personal i els equips.

La participació en les residències: estratègies d'intervenció.

Distribució de tasques. Horaris. Tornos. Grups de treball.

Classificació, registre i transmissió d'informació. Arxiu bibliogràfic.

Aplicacions informàtiques de gestió i de control.

7. Tècniques de supervisió de treball.

Organització de les residències: propostes.

Elements per a l'organització: planificació, programació, informació, formació del personal, control de qualitat, imatge del centre i aspectes legals.

Requeriments específics.

Indicadors de qualitat de les intervencions.

Voluntariat i associacionisme.

8. Documentació bàsica de treball.

L'expedient individual de l'usuari:

Fitxa bàsica de dades.
Informe social.
Història social.
Vida social i comunitària al centre.

Protocols d'actuació. Fulls d'incidències.
Documentació sanitària utilitzada a institucions de persones dependents.
Valoració geriàtrica (mèdica, funcional, mental, social).
Recopilació i transmissió d'informació a l'equip de treball i a l'equip multidisciplinari.

d) Procediments:

- Identificació de les principals instal·lacions d'un centre residencial.
- Anàlisi de les possibles modificacions dels espais d'un centre residencial per tal d'adaptar-se a les condicions dels seus usuaris.
- Caracterització del present i del futur de les residències quant a recursos públics o privats d'atenció per a les persones grans i/o persones discapacitades.
- Identificació dels diferents tipus de residència i de serveis complementaris per a la gent gran i/o discapacitada.
- Identificació de la normativa vigent a nivell autonòmic que defineix i regula les condicions mínimes d'obertura i de funcionament dels centres i dels serveis per a persones grans i/o persones discapacitades.
- Identificació de la composició, característiques i funcions dels equips multidisciplinaris.
- Caracterització de les diferents tipologies d'usuaris de la residència amb el pla d'atenció i cures que li correspon.
- Identificació dels principals objectius d'atenció a les residències quant als professionals que hi intervenen i quant als residents: autorealització, autoestima, necessitats socials d'afecte i d'identificació, necessitats de seguretat, pau i ordre, necessitats fisiològiques elementals (aliment, descans, vestit i calor).
- Programació d'un pla d'intervenció a residències que inclogui les fases de les intervencions i la seva avaluació.
- Identificació de qüestionaris propis de cada institució i d'escalles de valoració funcional de l'usuari, i interpretació de la seva història clínica integral: dades de filiació, valoració geriàtrica (ABVD de I. Katz, AIVD de Lawton, MEC de Lobo, GDS, IF de Creu Roja, IP de Creu Roja), avaluació de problemes, marcadors de fragilitat, antecedents personals, antecedents familiars, anamnesi per símptomes, estat nutricional, funció visual, funció auditiva, exploració, etc.
- Identificació de la normativa vigent sobre requeriments d'espai i barreres arquitectòniques a les residències.
- Descripció de les característiques espacials dels edificis amb la consecució dels objectius que es proposa a la institució residencial cap als seus usuaris.
- Anàlisi de diferents catàlegs de mobiliari, de material i d'ajudes tècniques i comparació de les prestacions i de la viabilitat econòmica d'adquisició.
- Identificació de les instal·lacions bàsiques d'un centre residencial.
- Identificació dels elements que integren els diferents procediments d'avaluació ambiental: inventaris ICAF, ICOF i ICPR i escales ECS i EV.
- Selecció de les estratègies d'intervenció més adients per aconseguir la participació i l'organització del personal i dels equips de la residència.
- Classificació, enregistrament i transmissió de la informació de l'usuari de la residència.
- Utilització de les aplicacions informàtiques adients per a la gestió i el control de la informació dels usuaris.

e) Actituds:

Valorar els serveis que ofereixen les institucions residencials quant a l'atenció integral de les persones grans i/o persones discapacitades.
Valorar la importància del treball en grup per un bon funcionament de la residència.
Valorar la necessitat d'ordre i de mètode a l'hora d'arxivar la informació.
Fomentar la formació continuada del personal que ofereix serveis a la residència.
Aplicar a l'entorn de treball les consideracions ètiques relacionades amb les persones grans i/o persones discapacitades quant a l'internament, els drets, la intimitat, la disposició de béns, etc.

Mòdul professional 2

Denominació: **ATENCIÓ SANITÀRIA**

Associat a la unitat de competència 2: Desenvolupar intervencions d'atenció física a persones amb necessitats específiques.

a) Durada: 198 hores

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Efectuar les tècniques de trasllat, mobilització i deambulació d'un usuari en funció del grau de dependència.

Criteris d'avaluació:

- Conèixer l'anatomia fisiològica i patològica dels sistemes locomotor, muscular i nerviós.
- Identificar, sobre làmina muda, una articulació sinovial i la seva estructura.

- Identificar sobre un esquelet anatómic els diferents ossos llargs així com les distintes articulacions amb el corresponent moviment.
- Explicar les tècniques de trasllat, adaptant-les en funció de l'estat i les condicions de l'usuari.
- Descriure les característiques i les aplicacions més freqüents de les tècniques posturals de persones enllitades, en funció de l'estat i de les seves condicions.
- Explicar les tècniques de mobilització i de deambulació de persones dependents.
- Explicar la utilització i l'adaptació d'ajudes tècniques destinades a la deambulació i al trasllat dels usuaris en funció del seu estat de salut.
- En situacions simulades a l'aula de mobilització, trasllat i deambulació, degudament caracteritzades: seleccionar els mitjans materials, els productes i les ajudes tècniques que s'utilitzaran; realitzar les maniobres de mobilització i les posicions d'una persona enllitada; utilitzar i adaptar les ajudes tècniques necessàries en diversos supòsits pràctics; efectuar trasllats en cadira de rodes; acompanyar els usuaris en la deambulació i registrar les actuacions efectuades, així com les incidències aparegudes en el desenvolupament de la pràctica.

Capacitat terminal 2: Seleccionar i preparar els materials i els instruments necessaris per facilitar l'observació i/o l'exploració dels usuaris en funció del seu estat o les seves condicions físiques.

Criteris d'avaluació:

- Explicar les propietats i les indicacions de les posicions anatómiques d'ús més normalitzat en l'exploració mèdica, en funció de l'estat o les condicions de l'usuari.
- Explicar, i en el seu cas, realitzar la preparació dels materials utilitzats en les diferents tècniques d'exploració mèdica.
- Descriure els mitjans materials necessaris que s'han de preparar per a una exploració mèdica, tenint en compte la posició anatómica utilitzada.
- Explicar les característiques fisiològiques de les constants vitals, efectuant, en el seu cas, la mesura entre els alumnes.
- Determinar les zones anatómiques més freqüents per a la mesura de cada una de les constants vitals i el material necessari per a la correcta realització.
- En situacions simulades a l'aula de mesura de constants vitals: seleccionar els mitjans necessaris per a l'obtenció dels valors de les constants vitals i efectuar la mesura entre els alumnes.
- Descriure els procediments de mesura de la glucèmia digital.
- En supòsits bàsics de confecció de gràfiques de registre de constants vitals, suficientment caracteritzades: complimentar les dades especificades a la gràfica, anotant els valors de les constants vitals, la ingesta i la diüresi i efectuar el càlcul de balanç hídric en els períodes de temps donats.

Capacitat terminal 3: Executar les ordres de prescripció d'administració de medicació per via oral, tòpica i rectal, precisant el material que s'ha d'utilitzar a cada tècnica.

Criteris d'avaluació:

- Descriure les accions del fred i de la calor sobre l'organisme humà, explicant les indicacions.
- Explicar les aplicacions terapèutiques de les tècniques hidrotermals, relacionant les característiques d'aigües mineromedicinals, amb possibles indicacions.
- Descriure les característiques anatomofisiològiques de les vies més freqüents d'administració de fàrmacs.
- Explicar les característiques dels materials necessaris per a l'administració de medicaments per diferents vies.
- Explicar els procediments d'aplicació de tècniques en aerosolteràpia i oxigenoteràpia, així com els materials necessaris per la seva correcta administració.
- Descriure els principals riscos associats a l'administració de medicaments, en funció del tipus de fàrmac i de la via d'administració.
- Descriure diferents teràpies per alleujar el dolor a l'usuari.
- En situacions simulades a l'aula degudament caracteritzades, d'aplicació de tractaments: seleccionar els materials necessaris per a l'administració de medicaments; triar el mètode d'aplicació de fred i de calor més adient per al supòsit; preparar la medicació; realitzar l'administració de fàrmacs per via oral, tòpica i rectal; administrar ènemes; aplicar tècniques d'aerosolteràpia i oxigenoteràpia i emplenar amb dades suposades els registres de la seva competència al full de medicació.

Capacitat terminal 4: Aplicar la tècnica de reforç més adient a la ingesta en funció del grau de dependència de l'usuari, seguint les indicacions d'administració prescrites.

Criteris d'avaluació:

- Descriure les tècniques d'administració d'aliments per via oral i enteral, en funció del grau de dependència de l'usuari.
- Enumerar els materials necessaris per al reforç de la ingesta en les diferents formes d'alimentació.
- En situacions simulades a l'aula de reforç de la ingesta, degudament caracteritzades: seleccionar els materials necessaris per a l'administració d'aliments per via oral i enteral, indicar la posició anatómica més adient en funció de la via

d'administració de l'aliment, especificar les mesures higienicosanitàries que s'han de tenir en compte durant la realització de les tècniques d'alimentació, simular les tècniques de reforç a la ingesta en funció del grau de dependència de l'usuari, administrar l'alimentació per sonda nasogàstrica, emplenar plantilles de dietes segons les necessitats de cada malalt, anotant-ne la distribució i la necessitat o no de reforç.

Capacitat terminal 5: Realitzar tècniques d'assistència sanitària d'urgència, determinant la més adient en funció de la situació i el grau d'aplicabilitat.

Criteris d'avaluació:

- Explicar els signes i els símptomes més comuns que produeixen els traumatismes: fractures, esquinçaments i luxacions, determinant les maniobres d'immobilització adients.
- Descriure i preparar el material necessari per realitzar embenats i aplicar fèrules.
- Explicar els continguts i les seqüències d'aplicació de les tècniques de reanimació cardiopulmonar.
- Explicar els diferents tipus de cremades en funció de l'extensió i la profunditat, descrivint les mesures d'assistència sanitària d'urgència més adient per a cada una.
- Explicar els diferents tipus de ferides i classes d'hemorràgies, descrivint les maniobres d'actuació immediata en funció del tipus i situació d'aquestes.
- Descriure el contingut mínim i les indicacions dels elements que hi ha generalment a la farmaciola d'urgències.
- Diferenciar les principals intoxicacions pels símptomes més representatius, enumerant les vies d'introducció i els mètodes d'eliminació.
- Explicar, la informació que, sobre el succés i aspecte de l'accidentat, pot ser sol·licitada pel facultatiu en una consulta a distància.
- Confeccionar una llista bàsica de material i de productes sanitaris d'una farmaciola d'urgències.
- En situacions simulades a l'aula, suficientment contextualitzades, on s'han d'aplicar tècniques de primers auxilis: fer embenats i col·locar fèrules simples, executar les maniobres bàsiques d'RCP (Reanimació Cardiovascular), efectuar maniobres d'immobilització de fractures de diferent localització (columna vertebral, membre superior, membre inferior i politraumatitzat) i efectuar maniobres per inhibir hemorràgies.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

1. Anatomia del sistema esquelètic.

Ossos: estructura òssia, tipus, descripció dels ossos més importants.
Articulacions: classificació, estructura i funció de l'articulació sinovial i moviments articulars.

2. Anatomia del sistema muscular.

Descripció de les cèl·lules musculars.
Característiques dels músculs.
Classificació dels músculs.
Inervació i irrigació.

3. Anatomia del sistema nerviós.

Descripció de les cèl·lules nervioses.
Sistema nerviós central.
Sistema nerviós perifèric: nervis cranials i perifèrics.

4. Funció general i específica dels sistemes esquelètic, muscular i nerviós en el desenvolupament físic i psíquic de l'ésser humà.

Estudi fisiològic de les implicacions del metabolisme del calci i del fòsfor.
Mecanisme de transmissió de l'impuls nerviós i de la contracció muscular.
Patologies més freqüents dels ossos, de les articulacions i dels músculs.

5. Mecànica corporal.

Definició.
Normes i aplicació.
Recursos materials utilitzats en la mobilització, el trasllat i deambulació de l'usuari.
Principis bàsics en la realització de les tècniques de mobilització, de trasllat i de deambulació de l'usuari: treball en equip, planificació del treball, coordinació, actitud afectiva i de comunicació del tècnic amb l'usuari.
Criteris de classificació general del nivell de dependència o d'ajuda necessària en usuaris autònoms, assistits i/o dependents.
Criteris de selecció dels recursos materials necessaris per a les diferents situacions que puguin presentar-se.

6. Anatomia del cor i vasos sanguinis.

Cor: estructura de la paret, cavitat cardíaca, sistemes de conducció de l'impuls nerviós.
Vasos sanguinis: artèries, venes, capil·lars.
Estudi fisiològic del cor i sistema circulatori: circulació sanguínia major i menor, control de la circulació, concepte de pressió arterial i de freqüència cardíaca.
Malalties més freqüents del cor i els vasos sanguinis.

7. Glucèmia

Definició i alteracions.

8. Anatomia de l'aparell respiratori: foses nasals, laringe, tràquea, bronquis i bronquials, pulmons, diafragma.

Estudi fisiològic de l'aparell respiratori: mecanisme de la ventilació pulmonar, intercanvi de gasos, transport de gasos, control de la respiració. Concepte de freqüència respiratòria.
Malalties més freqüents de l'aparell respiratori.

9. Posicions corporals: definició.

Posicions bàsiques: decúbit supí, lateral i prono.
Posicions especials: sims, fowler, trendelenburg, morestin, roser, genupectoral i ginecològica.
Indicacions de les posicions corporals.

10. Constants vitals.

Temperatura corporal: definició, factors, alteracions i zones anatòmiques de mesura.
Respiració: definició, característiques, factors i alteracions patològiques.
Pols: definició, característiques, factors i zones anatòmiques de mesura.
Tensió arterial: definició, característiques, factors i alteracions més freqüents.
Descripció dels aparells i dels mitjans materials utilitzats en les tècniques de mesura de les constants vitals.

11. Balanç de líquids.

Definició.
Equilibri de líquids.
Ingestió de líquids.
Excreció de líquids.
Material utilitzat per a la recollida i la mesura de líquids.

12. Registres gràfics.

Definició, parts i tipus de gràfica.
Enregistrament de dades.

13. Actitud del tècnic, relativa a l'usuari, en la realització de les tècniques de mesura de les constants vitals.

Explicació a l'usuari del que es realitzarà.

14. Documentació clínica necessària per a la realització de l'exploració mèdica.

Documentació pròpia de l'hospital.

15. Descripció del material mèdic utilitzat per realitzar una exploració.

Aparells d'ús més freqüent.

16. Descripció de la composició del carro de cures.

Material de cures.
Productes de desinfecció i asèpsia de ferides.
Material d'un sol ús.

17. Definició dels conceptes.

Fàrmac.
Medicament.
Droga.

18. Farmacocinètica dels medicaments.

Absorció.
Distribució.
Biotransformació.
Eliminació.

19. Mecanisme d'acció dels fàrmacs.

Factors que modifiquen l'acció dels fàrmacs.
Classificació dels fàrmacs segons: les vies d'administració, els mecanismes d'acció, els aparells i els sistemes sobre els quals actuen.

20. Administració de medicaments.

Normes generals.
Vies d'administració: oral, inhalatòria, rectal, genital, tòpica i parenteral.

21. Oxigenoteràpia.

Concepte.
Indicacions.
Dispositius per a l'administració d'oxigen.

22. Aerosolteràpia.

Concepte.
Indicacions.
Dispositius per a l'administració d'aerosolteràpia.

23. Aplicació terapèutica de fred i de calor.

Efectes biològics.

Indicacions. Formes d'aplicació de fred i de calor.

24. Alleujament del dolor.

Definició.

Causas.

Tipus.

Percepció i reacció al dolor.

Valoració del dolor.

Mesures per alleujar el dolor.

Mesures d'ajuda.

25. Anatomia de l'aparell digestiu.

Cavitat bucal.

Faringe.

Esòfag.

Estómac.

Intestí prim i intestí gros.

Fetge.

Vesícula biliar.

Pàncrees.

Peritoneu.

26. Fisiologia de l'aparell digestiu.

Procés de la masticació.

Procés de la deglució.

Procés de la digestió.

Procés de l'absorció.

Procés de l'excreció

Malalties més freqüents de l'aparell digestiu.

27. Anatomia del sistema endocrí.

Hipotàlem i hipòfisi.

La glàndula tiroide.

Les glàndules paratiroides.

Les glàndules suprarenals.

El pàncrees.

28. Fisiologia del sistema endocrí.

Hormones.

Funció de la glàndula tiroide.

Funció del pàncrees.

Malalties més freqüents del sistema endocrí.

29. Alimentació oral.

Normes generals.

Distribució i administració del menjar.

Suport a l'usuari dependent.

30. Nutrició enteral.

Concepte.

Vies d'administració.

Instrumental i material necessari.

Preparació i administració dels nutrients.

Procediments.

Complicacions.

31. Nutrició parenteral.

Concepte.

Vies d'administració.

Instrumental i material necessari.

Preparació i administració dels nutrients.

Procediments.

Complicacions.

32. Introducció a l'assistència sanitària d'urgència.

Críters d'urgència i de prioritat en la prestació de primers auxilis.

Definició i classificació dels diferents tipus de traumatismes. Ferides.

Hemorràgies. Cremades. Fractures. Esquinçaments i luxacions.

Embenatges i apòsits: Definició i classificació.

Immobilització i transport de ferits en l'assistència sanitària d'urgència. Principis generals.

Principis anatomofisiològics aplicats als primers auxilis.

Funció del tècnic en una situació d'urgència.

Intoxicacions: definició i classificació.

Enverinament: definició de productes tòxics. Signes i símptomes.

Picada i mossegada: diferència. Signes i símptomes. Tipus de ferida que produeixen. Tipus de reaccions que desencadenen.

Alteracions de la consciència: Shock. Tipus: hipovolemia, cardiogènica i neurològica. Signes i símptomes.

Síncope: signes i símptomes.

Lipotímia: signes i símptomes.

Atac epilèptic: signes i símptomes.

Obstrucció de les vies respiratòries: causes més freqüents. Signes i símptomes.

Suport vital bàsic: definició. Signes i símptomes de l'aturada cardiorespiratòria.

Riscos i complicacions més freqüents.

Farmacologia d'urgència: materials i productes.

d) Procediments:

- Classificació, sobre un esquelet anatómic, dels ossos i de les articulacions remarcant les característiques morfològiques i els moviments articulars.

- Classificació esquemàtica dels músculs segons la forma i l'acció principal.

- Funcionament i representació de les vies i dels nuclis nerviosos.

- Caracterització de les diferents zones anatòmiques i la nomenclatura topogràfica corresponent.

- Identificació i preparació dels recursos necessaris per a la mobilització, el trasllat i la deambulació de l'usuari.

- Caracterització dels protocols de mobilització de l'usuari, indicant materials i recursos, procediment i control de l'eficàcia de les tècniques: cap al capçal del llit (usuari que col·labora i que no col·labora), cap al costat del llit, incorporació, assegut, col·locació en decúbit lateral i prono.

- Caracterització dels protocols de trasllat de l'usuari, indicant materials i recursos, procediment i control de l'eficàcia de les tècniques: del llit a la butaca o a la cadira de rodes (usuari que col·labora i que no col·labora). De la butaca o la cadira de rodes al llit. Del llit a la llitera (usuari que col·labora i que no col·labora).

- Caracterització de les tècniques d'ajuda en la deambulació de l'usuari.

- Caracterització de les actuacions del tècnic relacionades amb la mobilització, el trasllat i la deambulació de l'usuari.

- Desenvolupar els mètodes d'informació i de registre d'incidències que poden aparèixer en el decurs de l'execució de les diferents tècniques.

- Identificació i característiques de les estructures: cavitats cardíques, vàlvules del cor, paret cardíaca, vasos sanguinis.

- Identificació del mecanisme de la circulació sanguínia: circulació major i menor.

- Identificació de les estructures i descripció de les característiques de: fosses nasals, laringe, tràquea, divisió bronquial, lòbuls pulmonars, pulmons.

- Identificació del mecanisme de la ventilació pulmonar.

- Identificació de l'intercanvi i del transport de gasos.

- Identificació del control del procés respiratori.

- Caracterització de les tècniques posturals. Posicions bàsiques. Posicions especials. Desenvolupament de les mesures de prevenció en el procés de realització.

- Identificació del material i dels aparells necessaris per a les tècniques de mesura de constants vitals.

- Caracterització del protocol per mesurar la temperatura corporal: boca, aixel·la i recte, a l'usuari adult i infantil, seleccionant el material necessari.

- Identificació de les zones anatòmiques per a la mesura de la temperatura corporal.

- Caracterització del protocol per mesurar la freqüència respiratòria a l'usuari adult i infantil.

- Caracterització de les tècniques per mesurar la freqüència cardíaca a usuaris adults i infantils, indicant les zones anatòmiques més freqüents.

- Caracterització de la tècnica de mesura de tensió arterial a adults i nins, indicant el material necessari i els mètodes.

- Identificació i selecció del material necessari per a la recollida i determinació del balanç de líquids.

- Desenvolupament de les tècniques de mesura de líquids, utilitzant recipients de diferents capacitats.

- Realització dels canvis d'unitats: conversió d'unitats de volum.

- Aplicació dels càlculs per a la determinació del balanç total de líquids.

- Caracterització dels mètodes de registre de constants vitals i balanç de líquids.

- Identificació dels errors més freqüents en la mesura de les constants vitals.

- Aplicació de les tècniques de mesura per al control de la glucèmia.

- Realització de les pautes per emplenar els documents clínics.

- Identificació del material mèdic i dels aparells segons els tipus d'exploració.

- Caracterització de la tècnica de preparació i distribució del material al carro de cures.

- Descripció de les tècniques de neteja del material mèdic.

- Desenvolupament de la neteja i reposició del material del carro de cures.

- Descripció dels factors que modifiquen l'acció dels fàrmacs.

- Enumeració dels diferents tipus de fàrmacs segons el mecanisme d'acció.

- Descripció de les vies d'administració dels fàrmacs.

- Descripció de les formes de presentació dels fàrmacs.

- Descripció del material necessari per a l'administració de medicaments per diferents vies.

- Enumeració de les normes generals de preparació de medicaments.

- Caracterització de les tècniques d'administració de medicaments per via oral, rectal i tòpica, indicant els materials i els productes necessaris, el control i les observacions que s'han de tenir en compte en la realització de les diferents tècniques.

- Identificació i interpretació d'abreviatures en relació amb: pautes i horaris d'administració de medicaments, presentació de medicaments i vies d'administració.

- Caracterització dels mitjans d'informació i del registre d'incidències en l'administració de medicaments.
- Identificació del material necessari per a la tècnica d'administració d'oxigen.
- Caracterització de la tècnica d'administració d'oxigen.
- Identificació del material necessari per a l'administració d'aerosols.
- Caracterització de la tècnica d'aerosolteràpia.
- Identificació dels recursos materials necessaris per a l'aplicació de fred i de calor.
- Caracterització de les tècniques d'aplicació de fred i de calor.
- Caracterització de les teràpies per alleujar el dolor.
- Identificació dels agents farmacològics per alleujar el dolor.
- Identificació de les característiques del dolor crònic.
- Identificació de les estructures de l'aparell digestiu.
- Identificació de les estructures del sistema endocrí.
- Identificació del procés de la digestió dels aliments.
- Identificació del procés de l'activitat hormonal.
- Descripció del tipus de documentació relacionada amb la distribució i l'administració d'aliments i de nutrients.
- Caracterització de la tècnica de distribució dels menjars.
- Explicació i identificació dels materials necessaris per a l'alimentació oral.
- Caracterització de la tècnica d'alimentació oral en persones grans, adults i lactants.
- Explicació i identificació dels materials necessaris per a l'administració de nutrició enteral.
- Caracterització de la tècnica d'administració de nutrició enteral per sonda nasogàstrica, sonda nasointestinal amb bomba d'infusió o xeringa d'infusió.
- Explicació i identificació dels materials utilitzats en l'administració de nutrició parenteral.
- Caracterització de la tècnica de nutrició parenteral.
- Enumeració de les mesures higienicosanitàries que s'han de tenir en compte en l'administració d'aliments per via oral, enteral i parenteral.
- Descripció de les posicions corporals més adients d'acord amb l'estat físic de l'usuari i la via d'administració.
- Identificació del material i dels productes necessaris per al tractament de ferides.
- Caracterització de les pautes d'actuació en una situació d'urgència de l'usuari que presenta una ferida.
- Caracterització de les pautes d'actuació en una situació d'urgència d'una hemorràgia externa i/o interna.
- Identificació del material i productes necessaris per al tractament d'hemorràgies.
- Caracterització de les pautes d'actuació en una situació d'urgència de l'usuari que presenta una cremada.
- Identificació del material i dels productes necessaris per al tractament de cremades.
- Identificació del material per immobilització de fractures, esquinçaments i luxacions.
- Caracterització de les pautes d'actuació en una situació d'urgència de l'usuari que presenta una fractura, un esquinçament o una luxació.
- Caracterització de les tècniques d'embenatge.
- Caracterització de les tècniques de provocació del vòmit i preparació del material necessari.
- Identificació de les pautes d'actuació en una situació d'urgència d'enverinament.
- Identificació del material i productes necessaris i caracterització de les tècniques d'actuació en una situació de picada o mossegada.
- Identificació de les pautes d'actuació en situacions d'urgència d'alteració de la consciència.
- Identificació dels tipus de reaccions adverses a tòxics, fàrmacs d'ús freqüent i/o verins.
- Localització del punt exacte a l'estèrnium i al cor per a massatge cardíac.
- Caracterització de les tècniques de reanimació cardiopulmonar.
- Identificació de materials i productes d'una farmaciola d'urgències.

e) Actituds

- Mostrar respecte a l'usuari i la seva família.
- Valorar l'afecte i la comunicació.
- Prioritzar l'autonomia de l'usuari.
- Potenciar l'educació sanitària.
- Prevenir complicacions.
- Valorar la fermesa amb tranquil·litat i paciència.
- Mostrar respecte cap als diferents membres de l'equip.

Mòdul professional 3

Denominació: **HIGIENE**

Associat a la unitat de competència 2: Desenvolupar intervencions d'atenció física a persones amb necessitats específiques.

a) Durada: 192 hores

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Aplicar procediments de neteja, de desinfecció i d'esterilització a materials i estris d'ús comú en l'atenció sanitària.

Criteris d'avaluació:

- Explicar el procés de desinfecció, descrivint els mètodes que s'han d'utilitzar en funció de les característiques dels mitjans materials utilitzables.
- Descriure la seqüència d'operacions per dur a terme la neteja dels mitjans materials d'ús sanitari.
- Explicar el procés d'esterilització, descrivint les tècniques que s'han de dur a terme i els mètodes de control de qualitat d'aquests processos.
- En un cas pràctic, degudament caracteritzat:

Decidir la tècnica d'higiene adient a les característiques del cas; seleccionar els mitjans i productes de neteja en funció de la tècnica; aplicar correctament tècniques de neteja adequades al tipus de material; aplicar correctament tècniques de desinfecció; aplicar correctament tècniques d'esterilització i comprovar la qualitat de l'esterilització efectuada.

Capacitat terminal 2: Efectuar les diferents tècniques de preparació i obertura del llit, mantenint les condicions higienicosanitàries que ha de complir l'entorn dels usuaris.

Criteris d'avaluació:

- Explicar els tipus de llits i els accessoris que són d'ús més freqüent per a persones dependents, a domicilis o a institucions.
- Enumerar les condicions higienicosanitàries que ha de reunir l'entorn habitual de les persones dependents.
- Descriure els diferents tipus de matalassos i de roba de llit, descriure les tècniques de preparació per a la seva utilització.
- Descriure els procediments de neteja dels llits i criteris de substitució d'accessoris en situacions especials.
- Explicar les tècniques de realització dels diferents tipus de llits, en funció del grau de dependència de l'usuari, que garanteixin les necessitats de comoditat d'aquest.
- En situacions simulades a l'aula de realització i obertura del llit, degudament caracteritzat: preparar la roba del llit necessària per ordenar i/o preparar diferents tipus de llits, ordenar l'habitació, realitzar tècniques de preparació i d'obertura del llit en els diferents tipus.

Capacitat terminal 3: Adaptar i aplicar les tècniques d'higiene personal en funció de les característiques de les persones dependents.

Criteris d'avaluació:

- Precisar les cures higièniques adients per una persona dependent, en funció del seu estat de salut i del nivell de dependència.
- Descriure els procediments d'endrec personal, precisant els productes i les ajudes tècniques necessàries per a la realització en funció de l'estat i de les necessitats de l'usuari.
- Explicar els mecanismes de producció de les úlceres per pressió i les zones anatòmiques més freqüents d'aparició.
- Explicar les principals mesures preventives per evitar l'aparició d'úlceres per pressió i assenyalar els productes sanitaris per al tractament i/o la prevenció.
- Descriure els procediments de recollida d'excretes, precisant els materials necessaris en funció de l'estat i necessitats de l'usuari.
- Descriure les tècniques de neteja i de conservació de pròtesi.
- Descriure les cures higièniques especials en malalts incontinents i/o colostomitzats.
- Descriure els procediments d'amortallament d'un cadàver, precisant els materials i productes necessaris per a la correcta realització.
- En situacions simulades en l'aula d'higiene personal degudament caracteritzada: seleccionar els mitjans materials que s'han d'utilitzar en funció del supòsit, realitzar tècniques d'endrec personal, efectuar la recollida d'excretes utilitzant l'orinal pla i/o la botella, així com la recollida d'excretes en pacients incontinents i/o colostomitzats i realitzar les tècniques d'amortallament.

Capacitat terminal 4: Explicar els processos de recollida de mostres clíniques i analitzar els procediments de control/prevenció d'infeccions.

Criteris d'avaluació:

- Descriure les característiques de les malalties transmissibles i enumerar les mesures generals de prevenció.
- Explicar els mètodes d'aïllament, indicant les aplicacions a usuaris amb malalties transmissibles.
- Descriure els principis que s'han de complir amb relació a les tècniques d'aïllament, en funció de l'estat de l'usuari.
- Descriure els mitjans materials d'ús en la realització de les tècniques d'aïllament.
- Descriure els mitjans necessaris en funció de l'origen de la mostra biològica que s'ha de recollir.
- Explicar els requeriments tècnics dels procediments de recollida de mostres en funció de l'origen biològic.
- Descriure els riscos sanitaris associats als residus d'origen clínic.

- En situacions simulades a l'aula d'aïllament i recollida de mostres biològiques, degudament caracteritzades:

Realitzar les tècniques de rentat de mans bàsic, col·locació de gorra, bata, guants, peïcs, etc.; seleccionar els materials adients per a la recollida de mostres d'orina i femta; netejar i desinfectar els mitjans de recollida de mostres d'orina i femta, utilitzant els mètodes més adients a cada cas.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

1. Neteja de material i estris sanitaris.

Neteja de material sanitari. Principis bàsics.
Classificació del material i instruments, d'un sol ús o reutilitzable.
Criteris de verificació del procés de neteja, emmagatzemament, condicionament i conservació.

2. Desinfecció de materials i instruments.

Definició de: desinfecció, desinfectant, asèpsia, antisèpsia i antisèptic.
Nocions bàsiques de preparació de dissolucions a diferents concentracions.
Dinàmica del procés de desinfecció.
Mecanisme d'acció dels desinfectants.
Mètodes de desinfecció: físics i químics.
Desinfectants químics d'ús més freqüent.

3. Descripció del procés d'esterilització.

Definició.
Principis bàsics.
Material d'un sol ús i reutilitzable.

4. Mètodes d'esterilització.

Físics: calor seca i calor humida.
Químics: òxid d'etilè i formaldehid.

5. Mètodes de control del procés d'esterilització.

Controls químics externs.
Controls químics interns.
Test de Bowie-Dick.
Controls biològics.
Registres gràfics de l'autoclau.
Descripció de l'autoclau i estufa Pasteur o Poupinel.

6. Descripció del llit hospitalari.

Metàl·lic de somier rígid.
Metàl·lic de somier articulad.
Traumatològic.
Accessoris del llit: coixins, matalàs: de molles, goma escuma, aigua, anti-escars.
Normes generals per fer un llit: obert ocupat, obert desocupat i tancat.
Neteja del llit.
Descripció del carro de roba neta i bruta.

7. Anatomia de la pell i annexes.

Estructura de la pell.
Glàndules de la pell.
Pèl.
Ungles.
Fisiologia de la pell i annexes.
Patologia més freqüent de la pell i annexes. Lesions. Malalties.

8. Condicions ambientals de l'entorn per a la realització de les tècniques d'endreq i d'higiene de l'usuari.

Anatomia i fisiologia de l'aparell genital femení i masculí.
Criteris de les tècniques d'endreq i higiene segons l'estat físic i necessitats de l'usuari.
Materials, productes i estris necessaris per l'endreq i la higiene de l'usuari que no roman al llit (dutxa i banyera).
Tècniques d'higiene de l'usuari que ha de romandre al llit: rentat complet; rentat parcial: cabell, boca i genitals (usuari conscient i usuari inconscient). Canvi de roba del llit i de l'usuari.
Col·locació de la botella d'orina i de l'orinal pla.
Descripció dels productes utilitzats per a la higiene corporal de l'usuari.
Normes bàsiques per a l'aplicació dels diferents tipus de massatge.
Canvis posturals bàsics.
Endreq, higiene i cures especials a l'usuari vell i al nadó.
Necessitats especials d'endreq i higiene de l'usuari ostomitzat.

9. Úlceres per pressió.

Definició.
Procés i signes de formació. Factors que afavoreixen la formació.
Zones anatòmiques d'aparició més freqüent.
Prevenió.
Tractament.

10. Significat dels signes externs de mort.

Cures postmortem: material i productes necessaris. Procediment. Tècnica d'amortallament.

Requisits legals per al trasllat del difunt.

11. Epidemiologia de les malalties transmissibles.

Concepte i finalitat de l'epidemiologia.
Agent causal.
Cadena epidemiològica: fonts d'infecció. Mecanisme de transmissió. Hoste susceptible.
Prevenició de malalties transmissibles.

12. Infecció hospitalària.

Factors de risc.
Fonts d'infecció.
Mesures preventives.
Infeccions hospitalàries més freqüents.

13. Aïllament.

Finalitat.
Normes generals.
Tipus d'aïllament:
Domiciliari
Hospitalari: protecció inversa, respiratòria, cutaniomucosa, entèrica i estricta.
Tècniques d'aïllament: rentat de mans: higiènic i quirúrgic. Col·locació de les diferents peces d'aïllament: gorra, calça, mascareta, bata i guants.

14. Obtenció de mostres biològiques per anàlisi clínica.

Sol·licitud de proves analítiques.
Recollida de mostres. Orina: ordinari, de 12 o 24 hores, urocultiu i recollida en lactants. Femta: coprocultiu. Esputs. Exsudat: nasal, faringi, conjuntival, òtic, uretral, vaginal i de ferides.

15. Manipulació de mostres biològiques.

Sistema de transport de mostres.
Processament de les mostres biològiques.
Conservació de les mostres biològiques: temps, temperatura, conservants, efectes de la llum, congelació i descongelació.
Característiques morfològiques de les sondes urinàries.

16. Residus clínics.

Riscos sanitaris associats als residus clínics en el medi hospitalari.
Precaucions en la manipulació de residus clínics.
Precaucions en la manipulació i l'eliminació de material d'un sol ús.
Tipus de contenidors d'eliminació de residus.

d) Procediments:

- Identificació dels productes bàsics utilitzats en la neteja de material i d'instruments.
- Caracterització de les tècniques de neteja del material quirúrgic.
- Caracterització de les tècniques de neteja de material de plàstic, metàl·lic i de vidre.
- Caracterització de les tècniques de neteja d'aparells i del carro de cures.
- Organització del material reutilitzable segons els protocols establerts.
- Caracterització del control de l'eficàcia de les tècniques de neteja de material i d'instruments d'ús hospitalari.
- Identificació dels productes químics utilitzats més freqüentment en el procés de desinfecció.
- Caracterització de les tècniques de desinfecció.
- Caracterització de preparació de dissolucions a diferents concentracions.
- Identificació de les diferents etapes del procés d'esterilització.
- Caracterització de les tècniques de preparació i d'emballatge del material destinat a esterilització.
- Enumeració de les condicions exigides per un bon emmagatzematge, manteniment i reposició del material estèril.
- Caracterització de les tècniques d'utilització de l'autoclau i del forn o estufa Pasteur o Poupinel.
- Caracterització de les tècniques d'eliminació de material d'un sol ús.
- Identificació dels tipus de llits hospitalaris.
- Descripció i identificació dels tipus de matalàs segons la utilització i l'estat físic de l'usuari.
- Identificació de coixins, matalassos, roba de llit i accessoris.
- Caracterització de la tècnica de preparació de la roba per a l'endreq del llit.
- Descripció i identificació dels diferents tècniques d'endreq del llit: obert desocupat, obert ocupat i tancat.
- Caracterització de les diferents formes d'obrir el llit hospitalari.
- Aplicació dels criteris de substitució d'accessoris del llit en situacions especials.
- Caracterització de les tècniques de neteja del llit.
- Identificació i preparació del material necessari al carro de roba neta.
- Caracterització de la tècnica de preparació i de manipulació de la roba bruta.
- Desenvolupament d'un esquema detallat de l'estructura de la pell i annexes.
- Planificacions de les cures i de les condicions ambientals per a la realització

de tècniques d'endrec i higiene.

- Identificació i preparació de materials, de productes i d'estrís per a la realització de les diferents tècniques d'endrec i d'higiene personal de l'usuari.
- Caracterització de les tècniques d'higiene personal i del seu control a un usuari que roman al llit i a un usuari que no hi roman. Desenvolupament de la tècnica per canviar la roba a l'usuari.
- Caracterització de les tècniques de col·locació i de neteja d'estrís de recollida d'eliminacions (orinal pla i botella d'orina).
- Aplicació de criteris per a la selecció de productes, selecció de zones anatòmiques, de procediments i de control per realitzar el massatge.
- Identificació dels errors més freqüents en la realització de les tècniques i les conseqüències negatives per a la salut de l'usuari.
- Identificació de les zones de col·locació dels dispositius especials per disminuir la pressió en les posicions corporals bàsiques i especials.
- Aplicació de les mesures de prevenció en l'aparició d'úlceres per pressió, indicant materials i productes utilitzats, procés de realització i control de les tècniques.
- Aplicació dels criteris de selecció del material i dels productes utilitzats en la cura d'úlceres per pressió (UPP).
- Desenvolupament del pla d'intervenció en l'aplicació de les cures postmortem.
- Aplicació dels criteris de selecció dels materials i dels productes necessaris per realitzar les tècniques d'higiene i d'amortallament.
- Caracterització de les tècniques d'higiene i taponament d'orificis naturals i no naturals del difunt.
- Caracterització de les tècniques d'amortallament.
- Descripció de la documentació necessària.
- Identificació de les precaucions en les tècniques d'amortallament.
- Aplicació de les activitats per dur a terme el trasllat del difunt.
- Caracterització de les tècniques de recollida de dades per a l'elaboració d'enquestes i fitxes epidemiològiques.
- Elaboració dels procediments de declaració obligatòria de les malalties transmissibles: local, nacional, internacional.
- Caracterització de les pautes d'actuació sobre: fonts d'infecció, mecanisme de transmissió, hoste susceptible.
- Interpretació de legislació vigent referent a malalties transmissibles.
- Caracterització de les mesures de prevenció establertes en els protocols dels diferents tipus d'aïllament.
- Caracterització de les tècniques d'aïllament seguint els protocols específics segons la situació de l'usuari.
- Identificació dels materials i dels productes necessaris per realitzar les tècniques de rentat de mans.
- Caracterització de les tècniques del rentat de mans: higiènic i quirúrgic.
- Caracterització de l'ús de les peces d'aïllament: calça, gorra, mascareta, bata i guants.
- Caracterització del procediment de recollida de material mitjançant la tècnica de la doble bossa.
- Disseny de la documentació necessària per a la petició de mostres biològiques.
- Descripció i identificació del material necessari per a l'obtenció i la recollida de mostres biològiques.
- Identificació i reconeixement de sondes urinàries.
- Caracterització de les tècniques de recollida de mostra de: orina, sang, líquid cefalorraquídi (LCR), femta, esput i exsudat.
- Descripció i control dels sistemes utilitzats per al transport de mostres biològiques.
- Caracterització de les condicions d'higiene i de seguretat necessàries en la recollida i el transport de mostres biològiques.
- Caracterització de les tècniques de neteja i desinfecció dels materials utilitzats en la recollida de mostres.
- Identificació dels diferents tipus de residus clínics.
- Caracterització de les tècniques de descontaminació per a l'eliminació de materials i residus potencialment infecciosos.
- Caracterització de les tècniques d'higiene personal dels tècnics.
- Caracterització de les tècniques de desinfecció dels mitjans i dels materials utilitzats en l'eliminació de mostres.
- Identificació dels diferents protocols d'eliminació.

e) Actituds:

- Mostrar respecte a l'usuari i la seva família.
- Valorar l'afecte i la comunicació.
- Prioritzar l'autonomia de l'usuari.
- Potenciar l'educació sanitària.
- Prevenir complicacions.
- Valorar la fermesa amb tranquil·litat i paciència.
- Mostrar respecte cap als diferents membres de l'equip.

Mòdul professional 4

Denominació: **ATENCIÓ I SUPORT PSICOSOCIAL**

Associat a la unitat de competència 3. Desenvolupar intervencions d'atenció psicosocial a persones amb necessitats específiques.

a) Durada: 224 hores

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació

Capacitat terminal 1: Aplicar tècniques i estratègies de suport i de desenvolupament d'habilitats de relació social adaptades als col·lectius d'intervenció.

Criteris d'avaluació:

- Descriure les característiques fonamentals de les relacions socials de les persones grans i/o persones discapacitades.
- A partir d'informació sobre diferents projectes i programes d'atenció a persones grans i/o persones discapacitades, identificar en els seus diferents elements (objectius, activitats, metodologia, criteris d'actuació,...) els aspectes dirigits a cobrir les necessitats de relació social dels usuaris.
- Explicar les intervencions que s'han de realitzar i els criteris i les estratègies d'actuació més adequades per afavorir la creació de noves relacions i la millora de la comunicació entre els usuaris.
- Descriure, en diferents situacions quotidianes, les activitats, les tasques i les estratègies més adequades per mantenir i/o potenciar les relacions socials dels usuaris.
- Descriure diferents activitats i intervencions dirigides a la creació, el manteniment i la millora de les habilitats interpersonals: destreses socials, asserció,...
- Identificar els mitjans i els recursos expressius i comunicatius que afavoreixen el manteniment de les capacitats relacionals de majors i/o de persones discapacitades.
- Determinar, a partir de casos suficientment concretats, activitats i estratègies d'intervenció individual i grupal que afavoreixin la relació social de l'usuari en diferents contextos:
- Entorn familiar.
- Centre residencial.
- Centre d'oci.
- Centre ocupacional.

- Aplicar els recursos informàtics existents per a la millora i el manteniment de la relació social amb l'entorn: accés a internet, correu electrònic...

Capacitat terminal 2: Elaborar i aplicar recursos espacials i materials per ajudar i afavorir la comunicació, la convivència i la relació social.

Criteris d'avaluació:

- Descriure els factors ambientals i els elements espacials i materials que incideixen en la relació social.
- Determinar la distribució de mobiliari de diferents espais d'activitat grupal en funció de la institució, les característiques i les necessitats de relació del col·lectiu d'usuaris i el programa d'activitats.
- Determinar, en supòsits pràctics de decoració d'un espai d'activitat específic, els elements de caràcter comunicatiu que s'han d'incloure.
- Explicar les característiques i els requisits que ha de reunir l'ambientació d'una institució amb la finalitat d'afavorir l'orientació espacial, temporal i personal dels usuaris amb necessitats especials.
- Determinar els recursos identificatius necessaris per aportar trets d'identitat adequats als usuaris amb necessitats especials, facilitant la seva adaptació i el seu desenvolupament diari a la institució.
- Dissenyar i confeccionar els elements de senyalització i simbolització necessaris per organitzar els materials i/o els estris d'una aula, un taller d'activitats o un domicili.
- Dissenyar i elaborar la decoració adequada per ambientar una activitat o una festa especial, a partir d'un supòsit pràctic.

Capacitat terminal 3: Desenvolupar estratègies de suport psicosocial adaptades al desenvolupament de les activitats previstes en un programa d'atenció individualitzada.

Criteris d'avaluació:

- Descriure les característiques específiques que presenta la motivació i l'aprenentatge de les persones grans, les persones discapacitades i malaltes, definint les estratègies d'actuació més adequades.
- Identificar i analitzar les estratègies d'actuació més adequades per motivar la participació de l'usuari i afavorir l'aprenentatge en casos pràctics, suficientment contextualitzats per les necessitats específiques de l'usuari i les activitats programades: rehabilitadores, ocupacionals, de manteniment cognitiu, de creació d'hàbits d'autonomia,...
- Descriure i aplicar les tècniques d'avaluació de les capacitats que permetin establir les estratègies d'intervenció més adequades.
- Manejar i aplicar materials estructurats a la realització d'exercicis i d'activitats dirigits al manteniment i la millora de les capacitats cognitives: memòria, raonament, atenció, orientació espacial, temporal i personal, llenguatge,... determinant les estratègies d'intervenció que s'haurien d'aplicar per aconseguir la motivació i els aprenentatges previstos.
- Descriure les tècniques i els procediments d'intervenció dirigits a la creació, el manteniment i la millora d'hàbits d'autonomia personal, identificant i analitzant les estratègies més adequades als col·lectius d'intervenció.
- Definir les estratègies d'intervenció adequades a un cas pràctic, suficientment

contextualitzat en el qual es planteja una situació de manteniment i de millora d'hàbits d'autonomia d'un usuari amb necessitats especials.

- Identificar la intervenció que s'ha de realitzar amb l'usuari, per desenvolupar diferents activitats i/o exercicis d'entrenament ocupacional o rehabilitador, identificant les estratègies necessàries, a partir dels protocols d'actuació corresponents.
- Explicar les principals situacions conflictives i els problemes de conducta característics de les persones grans, les persones discapacitades i els convalescents al llarg del seu desenvolupament diari.
- Descriure i analitzar les tècniques de modificació de conducta i de resolució de conflictes més adequades per a la intervenció del personal d'atenció directa amb col·lectius amb necessitats especials.
- Aplicar els procediments i les estratègies de modificació de conducta i de resolució de conflictes més adequats a les situacions d'atenció plantejades en diferents casos, suficientment caracteritzats.

Capacitat terminal 4: Analitzar les intervencions dirigides a l'acompanyament i al suport en la resolució de gestions de les persones dependents i del seu entorn familiar.

Críters d'avaluació:

- A partir de diferents casos pràctics:

- Identificar les principals situacions de necessitat d'acompanyament i de suport característics de les persones dependents.
- Diferenciar les funcions del tècnic en el suport domiciliari i el suport institucionalitzat.
- Determinar els factors externs i el seu grau d'incidència en el nivell d'autonomia de les persones dependents.

- A partir d'un supòsit pràctic d'atenció domiciliària suficientment contextualitzat:

- Identificar el nivell d'actuació autònoma de l'usuari i les necessitats de suport personal que presenta.
- Determinar les intervencions i/o les gestions necessàries per a la seva resolució.
- Descriure el procediment de control, de seguiment i de registre de les intervencions de suport.

- Explicar els procediments d'organització i d'arxiu de documentació personal i domiciliària: sanitària, bancària, correspondència, de manteniment domiciliari,...
- Descriure les principals situacions de suport i d'orientació de les famílies dels residents.

- Citar els principals mitjans, procediments i estratègies de comunicació, aplicar-les a les situacions de relació amb les famílies de persones dependents.
- Descriure les actuacions i les estratègies d'intervenció que s'han d'emprar en el suport psicosocial als veïlladors informals de persones dependents.
- A partir de supòsits pràctics suficientment contextualitzats en el medi domiciliari i institucional, on es descriuen situacions específiques de necessitat de suport i/o d'orientació familiar:

- Identificar les necessitats d'acompanyament i/o de suport que corresponen al tècnic.
- Determinar les intervencions necessàries.
- Descriure els mitjans, els procediments i les estratègies d'actuació més adequats a la situació plantejada.

Capacitat terminal 5: Analitzar les possibilitats que ofereixen els diferents recursos i serveis de suport social i ocupacional dirigits als col·lectius d'intervenció.

Críters d'avaluació:

- Raonar el concepte de política social i identificar les característiques del model de benestar social.
- Valorar els sistemes i nivells organitzatius dels serveis socials a partir del model de l'estat espanyol i la seva concreció a la nostra comunitat autònoma.
- Justificar la necessitat de coordinació entre els diferents serveis i recursos a partir de la seva organització i sectorització.
- Identificar els diferents recursos comunitaris existents dirigits a persones grans i a persones discapacitades, classificant-los en funció de la seva aportació a la cobertura de les diferents necessitats dels col·lectius d'intervenció.
- Explicar les vies d'accés i les gestions necessàries per sol·licitar les prestacions més freqüents.
- Confeccionar llistes de recursos de suport social, ocupacional, prestacions econòmiques,...
- Identificar i omplir diferents formats i models de sol·licitud d'ajudes, prestacions i serveis.
- Citar les principals causes de derivació de casos domiciliaris, identificant els serveis i els professionals corresponents.
- En un supòsit pràctic suficientment caracteritzat, explicar:

- Les necessitats especials que presenta.
- Els recursos i els serveis adequats.
- Les gestions necessàries per a la seva sol·licitud.
- El nivell d'actuació autònoma de l'usuari i de la seva família.
- Les intervencions de gestió d'acompanyament, de derivació,... que corresponen al tècnic.
- Els procediments de seguiment. El registre d'intervencions.
- Els procediments de transmissió d'informació als professionals corresponents.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

1. Les relacions socials de les persones grans i de les persones discapacitades.

Dependència.

Tipus.

Causas. Físiques, psicològiques i contextuals.

Valoració social.

Activitats. Indicadors.

Relacions socials. Indicadors.

Dificultats específiques en funció de l'edat i/o de la discapacitat.

2. Teoria de la comunicació.

Tipus: comunicació verbal i no verbal.

La comunicació interpersonal. Funcions.

3. Tècniques per afavorir la relació social.

Factors en l'elecció de relacions.

Estratègies d'acompanyament i de relació social individuals i grupals.

4. Les habilitats socials.

Habilitats de comunicació: escolta activa i empatia.

L'asserció.

Elements afavoridors de la comunicació.

Elements que obstaculitzen la comunicació.

La relació social i les noves tecnologies: internet i correu electrònic.

5. El suport durant el període d'adaptació.

Tipus: emocional, instrumental, informacional.

Estratègies.

Intervenció.

6. L'associacionisme en els col·lectius d'intervenció.

Recursos existents a l'entorn.

Característiques.

7. Ambient, comunicació i relació social. Interaccions.

Models d'ajust ambiental: de congruència, ecològics.

Factors ambientals.

Elements espacials. Distribució. Presentació.

Elements materials. Distribució. Presentació.

Clima ambiental.

Sistemes d'identificació i senyalització.

8. La institució i les seves característiques ambientals.

Característiques arquitectòniques.

Mobiliari.

Espais individuals.

Espais comuns.

Informació visual.

9. La decoració dels espais.

Il·luminació i la seva distribució.

La utilització dels colors.

Els trespols i les parets.

El mobiliari. Disseny i dimensions.

Críters bàsics per al disseny i per a l'elaboració d'ambients segons el tipus d'activitats.

10. Les funcions cognitives.

Principals funcions cognitives. L'atenció. La percepció. La memòria; tipus de memòria. L'orientació. El raonament.

11. L'aprenentatge.

Factors influents en els processos d'aprenentatge.

Principis de l'aprenentatge.

La motivació i l'aprenentatge de les persones grans i/o malaltes.

La motivació i l'aprenentatge segons la discapacitat.

12. L'avaluació de les capacitats.

Tècniques d'avaluació.

L'entrevista.

L'observació.

Autoinformes.

Autoregistres.
Altres.

13. Activitats de manteniment i d'entrenament de les funcions cognitives.

Intervencions preventives.
Intervencions de millora.

14. Intervencions referides a la memòria, a l'atenció i a la percepció.

Tècniques de registre.
Tècniques de conservació.
Tècniques de record.
Tècniques perceptivosensorials.
Elaboració d'estratègies d'intervenció.

15. Intervencions referides a l'orientació en la realitat.

Tècniques d'orientació temporal.
Tècniques d'orientació espacial.
Tècniques d'orientació personal.
Elaboració d'estratègies d'intervenció.

16. Intervenció referida a altres funcions intel·lectuals.

Tècniques de llenguatge expressiu i comprensiu.
Tècniques de raonament.
Elaboració d'estratègies d'intervenció.

17. Activitats de manteniment i d'entrenament d'hàbits d'autonomia personal.

Concepte d'autonomia personal:
Autonomia física.
Autonomia funcional.
Activitats bàsiques de la vida diària.
Activitats instrumentals de la vida diària.
Avaluació de l'autonomia personal. Escales. Instruments de registre.

18. Criteris d'intervenció.

Estimulació.
Orientació.
Suport psicoafectiu.
Autonomia física i salut.
Autonomia funcional.
Suport social.
Suport familiar.
Contenció.
Personalització.
Normalització i integració.

19. Tècniques, procediments i estratègies d'intervenció en les activitats principals de la vida diària.

Alimentació.
Higiene i endreç.
Vestit.
Continència.
Mobilitat i autonomia.

20. Tècniques, procediments i estratègies d'intervenció en l'àmbit psicosocial.

Orientació en la realitat.
Suport psicoafectiu.
Suport social.
Teràpia ocupacional.
Activitat física.
Intervenció familiar.

21. Tècniques de resolució de conflictes.

Definició de conflicte.
Diferents classificacions.
Etapas del procés del conflicte.
Intervenció
Tècniques d'avaluació.
Tècniques de reconeixement.
Tècniques d'intercanvi d'actituds.
Tècniques d'acció.
Tècniques de revisió.

22. Procediments i estratègies de modificació de conducta.

Modificació de conducta. Conceptes bàsics.
Tècniques de modificació de conducta: per augmentar conductes, per reduir conductes.

23. El servei d'atenció domiciliària (SAD) en el context dels serveis socials de base.

Definició.

Objectius.

La dependència i la pèrdua d'autonomia en les persones grans i/o persones discapacitades.

24. El tècnic d'ajuda domiciliària.

Perfil professional.
Tasques.
Funcions.
Treball en equip.

25. El tècnic de suport a la institució.

Perfil professional.
Tasques.
Funcions.
Treball en equip.

26. El vetllador informal de persones dependents.

Característiques.
Tipus.
La càrrega del vetllador informal.
La síndrome del born-out.
Suport psicosocial. Sistemes de respir.
Orientacions, informació i formació.

27. Intervenció a l'entorn familiar.

Pautes generals.
Avaluació preliminar.
Àrees d'intervenció: a l'àrea cognitiva, a l'àrea psicoafectiva, a l'àrea interaccional, a l'àrea de cura i suport instrumental, a l'àrea de temps lliure, a l'àrea organitzacional.
Estratègies.

28. La família a l'àmbit residencial.

Procés d'adaptació al centre.
Fases.
Pautes de comunicació.

29. Recursos per a les famílies.

Grups de suport.
Grups d'autoajuda.
Associacionisme.
Centres de dia.
Atenció domiciliària.
Llars tutelades i compartides.
Estades temporals.
Programes d'entrenament per a familiars de persones grans i/o persones discapacitades.

30. El suport en la resolució de les gestions.

Intervencions.
Gestions.
Seguiment.
Procediment de registre de la documentació personal.
Procediment de registre de la unitat convivencial.
Incorporació de les noves tecnologies.

31. L'estat de benestar social.

Política social.
L'acció social.
Els serveis socials: comunitaris, especialitzats.
Organització dels recursos: de l'administració local, de l'administració autonòmica, de l'administració estatal, dels programes europeus.

32. La coordinació.

Interinstitucional.
Interassociativa.
Intergrup. Intergrup. Intergrup.
Interprofessional.
Criteris de convergència, diversificació, complementarietat i multidisciplinarietat.

33. Sectorització.

Causes.
Avantatges.
Inconvenients.
Alternatives.

34. La protecció social de l'Estat a les persones grans i/o persones discapacitades.

Pensions públiques: contributives, no contributives.
Ajudes econòmiques: d'urgència. Beques. Prestacions tècniques. Ajudes i subvencions a associacions i institucions.

Assistència sanitària. Atenció primària. Atenció ambulatoria. Assistència sanitària a domicili. Servei mèdic d'urgència. Atenció especialitzada.
Serveis socials: institucionalitzats, integradors.

35. Recursos dirigits a persones grans i/o persones discapacitades.

Tipus

Característiques.

Requisits.

Vies d'accés.

Gestió.

Guies i fitxers de recursos socials i sanitaris.

d) Procediments:

- Descripció de les característiques fonamentals de les relacions socials de les persones grans.
- Descripció de les característiques fonamentals de les relacions socials segons les diferents discapacitats.
- Enumeració dels factors que determinen la dependència de les persones assistides.
- Classificació dels indicadors que determinen la valoració social de les persones grans i/o persones discapacitades.
- Aplicació de tècniques que afavoreixen la relació social.
- Identificació dels factors que afavoreixen i dificulten la comunicació a partir d'un supòsit pràctic.
- Elaboració i desenvolupament d'estratègies que afavoreixen l'adaptació en diferents contextos.
- Identificació dels recursos d'associacionisme existents en el sector per a les persones grans i/o persones discapacitades.
- Aplicació dels recursos informàtics afavoridors de la relació social amb l'entorn.
- Identificació dels factors ambientals afavoridors de la interacció social.
- Elaboració d'indicadors i de senyals de caràcter informatiu i comunicatiu que faciliten l'adaptació i el desenvolupament diari de l'usuari a la institució.
- Adaptació de la distribució dels espais i del mobiliari que faciliti la comunicació del grup, en un supòsit pràctic.
- Disseny i elaboració de la decoració adequada, emprant els materials necessaris per ambientar una activitat especial.
- Identificació i descripció de les característiques de les funcions cognitives.
- Especificació i diferenciació de les característiques de la motivació i de l'aprenentatge en el col·lectiu de les persones grans i en el col·lectiu de persones discapacitades.
- Elaboració i desenvolupament d'estratègies per afavorir la motivació i l'aprenentatge.
- Identificació i descripció de les principals tècniques d'avaluació de les capacitats de les persones assistides.
- Classificació de tècniques apropiades per a la millora de les funcions cognitives de la persona assistida.
- Aplicació de tècniques de manteniment i de millora de les funcions cognitives, de llenguatge i raonament i d'hàbits d'autonomia, adequades a les característiques de la persona assistida.
- Selecció i desenvolupament d'estratègies d'intervenció dirigides al manteniment i a la millora de les funcions cognitives, del llenguatge i raonament i d'hàbits d'autonomia.
- Elaboració i desenvolupament dels criteris d'intervenció en l'àmbit de l'autonomia personal a partir d'un supòsit pràctic.
- Aplicació de tècniques per afavorir la integració psicossocial.
- Aplicació de tècniques de resolució de conflictes.
- Aplicació de tècniques de modificació de conducta.
- Classificació de les funcions i de les tasques del tècnic de suport sociosanitari segons sigui l'àmbit d'intervenció: domiciliari o institucional.
- Anàlisi dels criteris per identificar les característiques del vetllador informal de la persona assistida.
- Selecció de les àrees d'intervenció en l'àmbit familiar, segons si el suport es dona al domicili o a la institució.
- Selecció de pautes d'actuació amb les famílies de les persones assistides afavoridores de la comunicació.
- Identificació dels recursos existents en l'entorn per a les famílies de les persones dependents.
- Disseny de les activitats d'acompanyament adaptades a les necessitats específiques de l'assistit.
- Emplenament d'instruments de registre de les activitats de suport realitzades.
- Elaboració d'un sistema d'arxiu de la documentació personal i de la unitat convivencial.
- Identificació dels serveis socials comunitaris i especialitzats de l'entorn.
- Selecció dels recursos de l'entorn en funció de l'organització territorial.
- Elaboració dels procediments de coordinació entre diferents serveis i professionals.
- Descripció dels requisits i de les gestions necessàries per accedir a un servei o a una prestació determinada.
- Emplenament de models de sol·licitud de diferents prestacions.
- Elaboració d'un fitxer de recursos.

e) Actituds.

- Acceptació de les característiques de les persones dependents.
- Valoració de la importància de les relacions socials de les persones dependents.
- Predisposició positiva i oberta cap a les persones dependents.
- Consciència empàtica.
- Actitud de manteniment de la distància òptima.
- Interès per crear un ambient comunicatiu.
- Apreciació de les possibilitats reals de millora de les persones dependents.
- Disposició tranquil·litzadora i equilibradora en situacions de conflicte.
- Adaptabilitat al ritme de les persones o grups.
- Receptivitat i escolta cap a la família i l'entorn de l'usuari.
- Respecte de la intimitat de les persones dependents.
- Confidència quant a la informació personal obtinguda.
- Motivació per a la recerca i la investigació de recursos específics per a l'usuari.

Mòdul professional 5

Denominació: **OCI I TEMPS LLIURE DE COL·LECTIUS ESPECÍFICS**

Associat a la unitat de competència 3: Desenvolupar intervencions d'atenció psicossocial a persones amb necessitats específiques.

a) Durada: 132 hores

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Analitzar la dinàmica interna dels grups d'intervenció, descrivint els rols, les relacions i els problemes característics.

Criteris d'avaluació:

- Explicar la influència que la societat actual té en els comportaments i en les relacions socials dels col·lectius d'intervenció.
- Descriure les característiques i el funcionament de grups de persones grans i/o persones discapacitades, caracteritzant rols tipus, funcions i relacions dels seus integrants.
- Identificar signes i actituds d'emoció intensa i situacions de crisi, proposant estratègies d'actuació per reconduir-les.
- Identificar estratègies necessàries per motivar la participació, potenciar les aportacions i optimitzar la integració i cohesió grupal.
- Aplicar, en situacions suficientment contextualitzades qüestionaris senzills, procediments i/o tècniques d'observació del funcionament d'un grup, identificant rols, funcions i tasques dels seus integrants.

Capacitat terminal 2: Utilitzar eficaçment diferents tècniques de comunicació grupal per donar instruccions, informacions, intercanviar idees i opinions i assignar tasques, adaptant els missatges als col·lectius d'intervenció.

Criteris d'avaluació:

- Classificar i caracteritzar les distintes etapes del procés de comunicació, identificant les interferències externes i les necessitats especials del grup que poden dificultar la transmissió i la comprensió del missatge.
- Identificar el tipus de tècnica de comunicació utilitzat en un missatge i les distintes estratègies emprades per aconseguir la transmissió i la comprensió de la informació en un grup amb necessitats especials.
- Confeccionar, a partir d'un cas pràctic, fitxes, dossiers informatius, pòsters... sobre una activitat concreta, posant esment en la qualitat de la informació que conté i la seva presentació.
- Seleccionar i utilitzar recursos audiovisuals i gràfics per transmetre informació complementària a l'activitat.
- Identificar recursos externs que poden aportar informació sobre l'activitat.
- Seleccionar i utilitzar tècniques de comunicació verbal i no verbal adequades al context.
- Justificar, en un supòsit pràctic contextualitzat, en el qual s'identifiquen la finalitat i el contingut del missatge, la selecció del mitjà adequat i simular la seva transmissió.

Capacitat terminal 3: Adaptar jocs i activitats grupals en funció dels interessos i de les possibilitats de les persones amb necessitats especials.

Criteris d'avaluació:

- Identificar les tècniques d'animació més adequades per dinamitzar les activitats d'oci i d'entreteniment de col·lectius específics en funció de les seves característiques i del grau de dependència.
- Establir la necessitat de respecte als interessos dels propis usuaris i als principis d'autodeterminació de la persona dependent a l'hora d'ocupar el seu temps lliure i participar en activitats d'animació.
- Elaborar llistes de materials estructurats de caràcter lúdic adequats als col·lectius d'intervenció, determinant-ne les qualitats i l'aportació a l'entreteniment dels usuaris.
- Descriure les estratègies d'animació més adequades per dinamitzar les activitats que s'han de realitzar en un taller caracteritzat per un context, un col·lectiu i un projecte concret.
- En un supòsit pràctic en el qual es planteja la realització d'una festa o esde-

veniment especial dins una institució, determinar:

- Les funcions i les intervencions que corresponen a aquest professional en la seva preparació.
- Les tècniques i les estratègies que s'han d'aplicar durant el seu desenvolupament.

- En un supòsit pràctic d'un servei de préstec de recursos d'oci i culturals, caracteritzat per una institució o col·lectiu i un projecte, definir les intervencions necessàries per al correcte funcionament:

- Organització i classificació de materials.
- Manteniment i control de recursos.
- Procediments de préstec.
- Informació i promoció.

- Determinar les intervencions necessàries i les estratègies que haurà de mantenir el professional durant el desenvolupament de les activitats físiques i/o esportives per fomentar i afavorir la participació de persones dependents.

Capacitat terminal 4: Utilitzar els diferents recursos i serveis d'oci i temps lliure, normalitzats i específics, adequats als col·lectius d'intervenció.

Criteris d'avaluació:

- Explicar la importància de l'ús adequat de l'oci i temps lliure dels col·lectius d'intervenció, deduint la seva aportació a la qualitat de vida i a la realització personal.

- Classificar i descriure les diferents modalitats de recursos d'oci i temps lliure: culturals, esportius..., detectant el seu interès i les possibilitats d'adaptació a les necessitats i a les característiques dels diferents col·lectius d'intervenció: persones grans, persones discapacitades físiques, persones discapacitades psíquiques, persones discapacitades sensorials.

- Definir els criteris que s'han d'aplicar a l'hora de seleccionar les activitats i els recursos que s'han d'utilitzar, a partir d'un projecte d'animació i oci d'una petita institució d'atenció a persones amb dependència, suficientment caracteritzat.

- Recopilar informació sobre diferents programes d'oci i temps lliure existents a l'entorn i concretar les condicions que han de reunir per ser utilitzats per persones amb necessitats especials.

- Determinar, en un supòsit pràctic suficientment contextualitzat, les intervencions i les gestions necessàries per facilitar la participació dels usuaris a un programa o a una activitat (concurs, exposició, visita...), organitzat a l'entorn.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals

1. El model de societat actual i la seva influència sobre els col·lectius de persones grans i/o persones discapacitades.

Comportaments i valors.

2. Els rols dins el grup.

Concepte de rol.
Classificacions de rols.
Avaluació de rols.

3. El lideratge.

Concepte de líder.
Aspectes positius i negatius del líder.
Qualitats i aptituds del líder.

4. L'organització del grup.

Les normes grupals i el repartiment de tasques.
La cohesió grupal: factors de cohesió extrínsecs i intrínsecs. Principis de cohesió grupal. La participació a un grup. Factors de motivació.

5. Instruments d'anàlisi de rols, funcions i tasques grupals.

L'observació.
Pautes d'observació.

6. Tècniques per dinamitzar grups.

El potencial de les tècniques com estratègies d'intervenció en el grup.
Tècniques d'estimulació de la creativitat, de resolució de conflictes, de presa de decisions...

7. El procés de comunicació.

Elements del procés de comunicació: emissor, missatge, receptor, canal, codificació, descodificació, feedback.
Etapas del procés de comunicació: la finestra de Johari.
Diferents nivells de comunicació: gestual, personal, íntim...
Tipus de comunicació: verbal, no verbal, escrita, sistemes alternatius de comunicació.

8. Tècniques de comunicació verbal i no verbal aplicades a col·lectius específics.

Verbal: concretar la informació, clarificar, escolta activa, preguntes obertes...

Visuals: fitxes, dossiers, pòsters...

Gestual: sistemes alternatius de comunicació.

Escrites: missatges curts i complets adaptats als col·lectius específics.

9. Necessitats específiques dels col·lectius de persones amb discapacitats (física, psíquica i/o sensorial).

Barreres arquitectòniques.
Adaptació d'activitats.
Ajudes tècniques.
Comunicació alternativa.
Necessitats físiques i cognitives.

10. Necessitats específiques del col·lectiu de persones grans.

Manteniment de les funcions cognitives.
Manteniment de les capacitats motrius.
Necessitats relacionals i d'autoestima.
Manteniment de l'autonomia personal i relacional.

11. Estratègies d'animació per dinamitzar activitats adequades als col·lectius d'intervenció.

Estratègies de participació.
Estratègies de resolució de conflictes.
Estratègies de presa de decisions.

12. Els recursos lúdics.

Concepte de joc.
Tipus de recursos lúdics: jocs de taula, jocs d'exterior, jocs d'interior, jocs de cooperació, jocs de comunicació, jocs de resolució de problemes.
Utilitats dels recursos lúdics: entrenament d'habilitats cognitives, motores, comunicatives, cooperatives...

13. Gestió i préstec de recursos: ludoteca, biblioteca, videoteca...

Organització i classificació dels materials.
Manteniment i control dels recursos.

14. Oci i temps lliure.

Concepte d'oci i temps lliure: temps desocupat i temps d'oci.
Necessitats especials en el camp de l'oci amb col·lectius específics.

15. Característiques de la intervenció en l'oci i temps lliure de les persones dependents.

Aptituds, actituds i valors del tècnic en les activitats d'oci i temps lliure.
Marc legislatiu de les activitats d'oci i temps lliure.
Responsabilitat civil.

16. Recursos d'oci i temps lliure.

Condicions i requisits que han de complir per ser utilitzats per col·lectius específics.
Recursos normalitzats i específics.
Recursos esportius, culturals, de la natura...

17. Tècniques específiques per a les activitats d'oci.

Tècniques d'expressió: les cançons, el teatre, la dansa, l'expressió plàstica i visual.

18. Recursos d'oci i temps lliure de l'entorn comunitari adreçats als col·lectius d'intervenció.

Programes d'oci i temps lliure adreçats als col·lectius d'intervenció: condicions i requisits que han de reunir en funció de les necessitats especials.
Gestions necessàries i acompanyament per facilitar la participació dels usuaris en un programa o activitat (concurs, exposició...) organitzada a l'entorn.

d) Procediments

- Identificació de rols, de funcions i de tasques de grups de persones grans a diferents contextos, aplicant l'observació i el qüestionari com instrument d'anàlisi.

- Observació i identificació de rols, de funcions i de tasques de grups amb discapacitats diverses.

- Identificació de comportaments i d'aptituds que afavoreixin la cohesió del grup.

- Identificació de signes i d'aptituds emocionals intenses i de situacions conflictives que funcionin com a factors de disgregació del grup.

- Identificació de conductes i d'aptituds individuals que afavoreixin la participació en el grup.

- Elaboració i desenvolupament d'estratègies que afavoreixin la cohesió, la cooperació i la participació en el grup.

- Elaboració i desenvolupament d'estratègies que estimulin la creativitat individual i/o grupal.

- Elaboració i desenvolupament d'estratègies que ajudin a la resolució de conflictes grupals.

- Elaboració i desenvolupament d'estratègies que afavoreixin la presa de decisions individuals i/o grupals.

- Generació i adaptació de missatges en funció dels destinataris.
- Identificació de factors que afavoreixen la comunicació grupal.
- Aplicació de tècniques per afavorir la comunicació grupal.
- Identificació de factors que provoquen alteracions en el procés de comunicació.
- Elaboració de pòsters, dossiers informatius... a partir d'un cas pràctic sobre una activitat concreta, tenint en compte la qualitat de la informació.
- Selecció i desenvolupament de tècniques de comunicació (verbal i/o no verbal) adaptades a casos pràctics.
- Identificació i valoració de les necessitats específiques dels col·lectius d'intervenció.
- Utilització de materials lúdics adequats als col·lectius d'intervenció.
- Adaptació de les activitats i dels jocs al grup o col·lectiu d'intervenció.
- Identificació de tècniques i d'estratègies per a l'animació d'activitats adequades als col·lectius d'intervenció.
- Organització de tallers, de festes i d'altres esdeveniments especials dins una institució:

- Funcions del professional en la seva preparació.
- Estratègies de desenvolupament.

- Organització d'activitats físiques i esportives adaptades als col·lectius d'intervenció.
- Intervencions necessàries per a la gestió i el préstec de recursos (ludoteca, biblioteca, videoteca...). Organització i classificació dels materials. Manteniment i control dels recursos. Procediments de préstec. Informació i promoció.
- Identificació i valoració crítica dels camps d'animació a l'oci i al temps lliure a les institucions.
- Identificació de les modalitats d'expressió (teatre, dansa, expressió visual i plàstica, cançons) en diferents projectes i activitats.
- Identificació i valoració crítica dels recursos culturals del context i la seva utilització com a recurs d'oci dels col·lectius d'intervenció.
- Disseny d'activitats d'oci i temps lliure en les quals s'utilitzin tècniques d'expressió (teatre, dansa, expressió visual i plàstica, cançons).
- Identificació de recursos materials per al desenvolupament d'activitats a la natura.
- Disseny d'activitats a la natura.
- Organització d'activitats físiques i esportives adaptades a col·lectius específics.

e) Actituds:

- Valoració de la importància de les relacions socials de les persones dependents.
- Disposició positiva i oberta cap a les persones dependents.
- Disposició empàtica.
- Interès per crear un ambient comunicatiu.
- Comportament tranquil·litzador i equilibrat en situacions de conflicte.
- Conducta d'adaptació al ritme de les persones o grups.
- Disposició de comunicació afectiva i individual.
- Manteniment d'una disposició que afavoreixi la cohesió grupal.

Mòdul professional 6

Denominació: SUPORT DOMICILIARI

Associat a la unitat de competència 4. Desenvolupar les activitats relacionades amb la gestió i el funcionament de la unitat convivencial.

a) Durada: 224 hores

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació

Capacitat terminal 1: Elaborar el pla de treball al domicili, adaptant les actuacions d'intervenció a les necessitats de la unitat convivencial.

Criteris d'avaluació:

- Enumerar els factors que determinen les necessitats i les demandes que s'han de cobrir al domicili.
- Descriure les necessitats i les demandes de l'ajuda domiciliària, en diferents unitats convivencials, tenint en compte el nombre de components i les necessitats específiques de cada un d'ells.
- Descriure els serveis socials i comunitaris de l'entorn apropiats a les característiques i a les necessitats de l'usuari.
- Enumerar i diferenciar les característiques pròpies d'un grup de treball, els seus components i les seves funcions.
- Descriure els elements que configuren un informe, atenent les característiques de la unitat convivencial, la família de l'assistit i les necessitats de l'usuari.
- Descriure els diferents tipus d'habitatge, distribució, decoració i mobiliari adaptat a les necessitats de l'usuari, indicant les barreres arquitectòniques més habituals.
- Enumerar i organitzar les tasques domèstiques diàries que s'han de realitzar al domicili en funció de les necessitats detectades i, si existeix, de l'adaptació del programa d'intervenció dissenyat per l'equip multidisciplinari.
- Identificar, a partir de supòsits pràctics, convenientment caracteritzats, de diferents tipus d'unitats convivencials, les tasques que s'han de realitzar, regular-ne la distribució al llarg d'un dia/setmana i determinar si la seqüència establerta

per a l'execució de les activitats s'ajusta a una bona rendibilitat de temps i d'esforços.

Capacitat terminal 2: Aplicar procediments d'administració i de control de les despeses del domicili, prioritzant-los i racionalitzant-los, en funció dels ingressos i de les necessitats de cada membre de la unitat convivencial.

Criteris d'avaluació:

- Explicar els procediments d'organització i d'arxiu de la documentació general d'una unitat convivencial.
- Identificar les prestacions sanitàries i socials a les quals tinguin accés les persones grans i les persones discapacitades, indicant els requisits per a la seva obtenció i la tramitació necessària.
- Explicar les característiques i els requisits per a l'accés a les distintes pensions per a persones grans i/o persones discapacitades.
- Descriure els tipus de despeses ordinàries en una unitat convivencial tipus.
- Analitzar la diferent documentació relacionada amb les despeses de la unitat convivencial: factures (llum, gas, aigua, telèfon); rebuts (comunitat, contribució, entitats sanitàries, assegurances,...)
- Analitzar les despeses mensuals de diferents unitats convivencials, en funció del nombre de components i de les necessitats i les característiques de cada un d'ells.
- Enumerar els factors que condicionen la distribució del pressupost mensual d'una unitat convivencial.
- Enumerar, en supòsits pràctics d'administració i control de les despeses en un domicili, suficientment caracteritzat, les partides de despeses mensuals, establir els paràmetres que s'han de tenir en compte per a la confecció del pressupost, justificar la prioritització de despeses, efectuar la distribució de despeses més idònia i comprovar l'equilibri entre ingressos i despeses.

Capacitat terminal 3: Analitzar els procediments de compra i de col·locació d'aliments, d'estrís i d'altres productes bàsics d'ús domiciliari.

Criteris d'avaluació:

- Enumerar els tipus d'establiments i de serveis destinats a la venda de productes d'alimentació, de neteja, d'higiene i de manteniment del domicili, identificant-ne les característiques, els avantatges i els inconvenients.
- Analitzar la documentació publicitària, tant impresa com virtual, de diferents centres comercials i serveis, identificant i seleccionant els productes més recomanables quant a la relació qualitat/preu.
- Manejar diferents sistemes de compra per internet i per telèfon.
- Analitzar l'etiquetatge de diferents productes de consum i d'alimentació, interpretant els aspectes d'interès a l'hora de la seva selecció.
- Identificar i justificar els llocs apropiats per a la col·locació i el correcte emmagatzemament dels productes, tenint en compte les seves característiques, les condicions de conservació i d'accessibilitat.
- En un supòsit pràctic, degudament caracteritzat, d'organització de la compra, de col·locació i de preparació per a la conservació i emmagatzemament d'aliments i de productes per a la llar: prioritzar els productes que s'han d'adquirir en funció dels paràmetres establerts a cada supòsit; confeccionar la llista de la compra, a partir de fullets publicitaris impresos i via internet; determinar la col·locació dels diferents productes en els llocs més adequats per la seva conservació i posterior ús, i avaluar l'ajust de les despeses a la previsió establerta.

Capacitat terminal 4: Realitzar tècniques de neteja, de manteniment de la higiene i de l'ordre i petites reparacions al domicili.

Criteris d'avaluació:

- Descriure els riscos derivats del maneig i de l'ús de les instal·lacions elèctriques al domicili, així com els mitjans de protecció i de seguretat que s'han d'utilitzar.
- Explicar els tipus, el maneig, els riscos i el manteniment d'ús dels electrodomèstics emprats en la neteja i la higiene en el domicili: rentadores, eixugadores, planxes, aspiradors...
- Explicar les ajudes tècniques d'aplicació domiciliària: teleassistència, funcionament i utilitats.
- Seleccionar els productes de neteja i de desinfecció que s'han d'utilitzar, analitzant-ne l'etiquetatge i descrivint-ne les aplicacions i les utilitats, els riscos d'ús i les formes d'utilització.
- Explicar les tècniques de neteja de trespols, superfícies, mobiliari, utensilis, finestres i banys.
- Descriure els diferents tipus de residus i fems que es generen en el domicili, indicant-ne la forma correcta de classificació i la posterior eliminació.
- Interpretar l'etiquetatge de les peces de vestir i de la roba de la casa, classificant la roba en funció del seu posterior procés de rentat.
- Descriure les tècniques de rentat de roba a màquina i a mà, assenyalant els diferents programes i productes de rentat en funció de les característiques de la peça, del tipus de taca i del grau de brutícia.
- En supòsits pràctics, convenientment caracteritzats de neteja i de manteniment de la llar:

- Efectuar la neteja de trespols, superfícies, aparells, mobiliari, finestres i sani-

taris, seleccionant els productes i els materials més idonis a cada cas.

- Rentar diferents tipus de peces de vestir i roba de casa: interpretar-ne l'etiquetatge, classificar-la, elegint el programa més adequat i procedint a la col·locació correcta per eixugar-la.
- Comprovar l'estat correcte de les peces procedint-ne al repàs: cosit de botons, baixos,...
- Planxar diferents peces de roba, emprant el programa correcte en funció de les característiques i la composició de la roba.
- Col·locar les peces de vestir, la roba de la casa i els productes i els materials de neteja en els llocs destinats a cada cas.
- Realitzar petites reparacions de muntatge i de manteniment d'ús domiciliari: canviar un endoll, canviar llums fluorescents i incandescents, muntar un interruptor de llum, ajustar aixetes,...

Capacitat terminal 5: Utilitzar amb destresa el parament i els petits electrodomèstics que conformen la dotació habitual de la cuina d'un domicili particular.

Críters d'avaluació:

- Descriure el parament, els utensilis i els electrodomèstics que s'utilitzen en la preparació i/o conservació d'aliments, explicant funcions, normes d'utilització, riscos associats a la seva manipulació i manteniment d'ús necessari.
- Justificar la utilització dels estris de cuina en funció del tipus de preparació culinària que s'hagi d'elaborar.
- Manipular correctament els estris d'ús habitual a la cuina d'un domicili particular.
- Descriure les tècniques i els productes emprats en la neteja de plaques de cuina, forns, parament i petits electrodomèstics utilitzats a la cuina domiciliària.
- Efectuar la neteja dels estris i dels equips emprats durant el procés de preparació dels menús.
- Realitzar el manteniment d'ús dels equips/petits electrodomèstics de cuina, d'acord amb les instruccions aportades pel fabricant.
- Aplicar normes i procediments d'utilització d'equips/petits electrodomèstics de cuina per evitar riscos i obtenir resultats predeterminats.

Capacitat terminal 6: Aplicar les tècniques bàsiques de cuina per a l'elaboració de menús, en funció de les característiques dels membres de la unitat familiar.

Críters d'avaluació:

- Interpretar receptes de cuina, adequant les quantitats i el temps que s'ha d'utilitzar en funció del nombre de comensals i les seves necessitats específiques.
- Descriure els procediments previs a cuinar: descongelar, tallar, pelar, trossejar i rentar els diferents productes que integren l'alimentació habitual en el domicili.
- Explicar les tècniques culinàries bàsiques d'aplicació a la cuina familiar: cocció, escaldat, bullit, fregit, estofat, rostit, ... indicant a cada cas: fases d'aplicació, procediments i formes operatives, temps, parament, estris, electrodomèstics que s'han d'utilitzar i resultats que se n'obtenen.
- En supòsits pràctics degudament caracteritzats, de preparació i conservació d'aliments: seleccionar els materials, els utensilis i els electrodomèstics necessaris; procedir a la preelaboració dels aliments, descongelar, tallar, pelar, rentar...; confeccionar: primers plats, segons plats i postres, adequats a la dieta dels membres de la unitat convivencial; preparar, en cas necessari, els aliments per a la seva conservació; seleccionar els productes de neteja i realitzar la neteja i la col·locació de tots els materials emprats.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

1. L'ajuda domiciliària.

Ajuda bàsica.
Ajuda complementària.

2. Característiques de la persona assistida

Característiques psicobiològiques.
Característiques psicològiques.
Característiques econòmiques i sociològiques.
Necessitats i pautes d'actuació segons les característiques del destinatari.

3. Definició de necessitat.

Classificació.
Diferència entre necessitat, demanda, expectativa, desig, problema.
Models d'avaluació de necessitats.
Mètodes de determinació de necessitats.
Necessitats i recursos socials.
El sistema públic de serveis socials
Els serveis socials comunitaris.
Els serveis socials especialitzats.

4. Grup i equip de treball.

Treball en equip.
Components de l'equip de treball.

5. Definició de pla, de programa i de projecte.

El pla de treball en la unitat convivencial.

Característiques.
Elements que el constitueixen.
Procediments d'elaboració.
Planificació del treball diari.
Instruments de registre.
Avaluació.
Informes i documents. Tipus i característiques.

6. L'habitatge. Arquitectura i característiques.

Tipus.
Distribució.
Serveis.
Interiorisme.
Mobiliari i complements auxiliars per a impedits.

7. La reordenació dels espais a l'habitatge segons les seves característiques i les condicions de la persona assistida.

Accessibilitat.
Ergonomia.
Barreres arquitectòniques.

8. Documentació administrativa general.

Classificació de documentació.
Arxiu de la documentació.
Elaboració de directoris.
Gestions administratives bàsiques de la llar.

9. Prestacions sanitàries i socials.

Tipus.
Requisits.
Tramitació.

10. Pressuposts i elaboració dels pressuposts de la unitat convivencial.

Tècniques de gestió del pressupost de la unitat convivencial.
Economia i gestió domèstica.
Interpretació de la documentació de gestió domiciliària (factures, rebuts...)
Partides de la despesa mensual: despeses ordinàries i extraordinàries.
Distribució de les despeses. Balanç per percentatge.
Conservació i classificació dels documents.
Factors que condicionen la prioritització de les despeses de la unitat convivencial.
Els recursos econòmics.
Les pensions i tipus.

11. Tipus d'establiments comercials.

Característiques.
Avantatges i inconvenients.

12. Publicitat comercial.

Tipus.
Característiques.

13. Confecció de la llista de la compra.

Factors que la determinen.
Compra presencial. Característiques.
Compra telefònica. Característiques.
Compra virtual. Característiques.

14. Presentació dels aliments.

Aliments presentats en la seva forma natural. Característiques.
Aliments transformats i/o elaborats. Característiques.
Aliments envasats. Etiquetatge: informació i interpretació.
Aliments peribles.

15. Tècniques de conservació d'aliments.

Refrigeració.
Congelació.
Assecament.
Salaments.
Conservació per acció de la calor.
Conserves i semiconserves.
Conserves al buit.

16. Conservació dels diferents tipus d'aliments.

Carns.
Aus i caça.
Peixos i mariscs.
Verdures i hortalisses.
Fruïtes.
Llet i derivats.
Ous.
Aliments preparats.

Restants de conserves.

17. Productes de neteja i de manteniment.

Característiques.

Col·locació i organització.

18. Productes d'higiene.

Característiques.

Col·locació i organització.

19. Planificació de les tasques domèstiques.

Identificació de les tasques.

Jerarquització de les tasques.

Temporalització de les tasques.

Materials i instruments necessaris.

20. Normes de seguretat i d'higiene generals i específiques en el tracte amb les persones assistides.

Prevenió d'accidents domèstics. Mecànics (tipus, causes, intervenció).

Cremades (tipus, causes, intervenció). Monòxid de carboni (tipus, causes, intervenció). Gasos (tipus, causes, intervenció). Elèctrics (tipus, causes, intervenció).

Riscos elèctrics de les instal·lacions domèstiques.

Electrodomèstics. Utilització i manteniment.

21. Tècniques de neteja i de desinfecció del domicili.

Productes bàsics: Adquisició i utilització.

Utensilis.

La neteja de la llar: concepte. Productes. Habitacles.

La neteja dels sostres.

La neteja de parets segons les seves característiques.

La neteja dels trespols segons les seves característiques.

La neteja de catifes i moquetes.

La neteja de finestres, persianes i vidres, i portes.

La neteja dels mobles.

La neteja de la cuina.

La neteja del bany.

Electrodomèstics destinats a la neteja.

22. Tècniques de rentar, repassar, planxar i doblegar la roba.

Productes i materials.

Selecció i classificació.

23. Eliminació de residus i de fems del domicili.

Normativa vigent.

Tipus de residus.

Classificació de residus.

Eliminació de residus.

Criteris mediambientals.

Reciclatge de fems.

24. Manteniment i reparació de l'habitatge.

Petites reparacions elèctriques.

Petites reparacions de mobiliari.

Petites reparacions de lampisteria.

25. Teleassistència.

Funcions.

Utilitats.

Serveis que ofereix.

La videotelefonía.

Sistemes multimèdia.

Sistemes integrats.

26. Parament de cuina.

Tipus. Funcions. Organització. Neteja.

Utensilis de cuina. Tipus. Funcions. Maneig. Organització. Neteja.

Electrodomèstics de cuina.

La batedora. Funcions. Maneig. Neteja. Manteniment.

La liquidadora. Funcions. Maneig. Neteja. Manteniment.

L'espremedora. Funcions. Maneig. Neteja. Manteniment.

El rentavaixelles. Funcions. Maneig. Neteja. Manteniment.

La cuina i el forn. Funcions. Maneig. Neteja. Manteniment.

Els forn microones. Funcions. Maneig. Neteja. Manteniment.

Normes d'utilització dels electrodomèstics de cuina.

27. Manipulació dels aliments.

Concepte.

Normes higièniques bàsiques.

Tècniques de preelaboració bàsica d'aliments: conservació. Neteja.

Trossejament.

La preparació dels aliments: carns, aus i caça. Conserves. Greix. Hortalisses i verdures. Llegums. Ous. Productes làctics. Peix.

28. Elaboració de menús segons patologies.

Relació entre aliments i salut.

Aliments permesos i prohibits.

Menús adaptats a les patologies de: metabolisme i nutrició, pell, cardiovasculars, renals.

29. Tècniques bàsiques de cuina.

Bullit.

Escaldat.

Fregit.

Estofat.

Cocció.

Rostit.

Elaboracions elementals de cuina.

Hortalisses i verdures.

Llegums i arròs.

Pastes.

Carns.

Peixos i mariscs.

Plats tipus. Elaboració i execució.

Amanides.

Potatges i aguiats.

Brous, consomes i cremes.

Entremesos i aperitius.

Postres i pastisseria.

Guarnicions culinàries. Classificació i aplicacions. Elaboració.

d) Procediments:

- Explicació de l'origen, dels diferents models i de les característiques dels serveis d'ajuda a domicili.

- Identificació del rol dels diferents professionals que intervenen en el servei d'ajuda a domicili.

- Identificació i valoració de les característiques psicobiològiques, psicològiques, econòmiques i sociològiques de la persona assistida.

- Enumeració dels factors que determinen les necessitats de la persona assistida.

- Elaboració d'estratègies d'actuació segons les necessitats de l'usuari.

- Classificació i valoració dels recursos socials i sanitaris del context.

- Selecció i enumeració de les tasques domèstiques que s'han de realitzar a partir del programa d'intervenció.

- Enumeració i descripció dels elements d'un pla de treball.

- Elaboració i emplenament d'instruments de registre.

- Confecció d'un pla de treball a partir d'un supòsit pràctic.

- Confecció d'un informe tipus a partir d'un cas pràctic.

- Identificació i descripció de les característiques de l'estructura de l'habitatge.

- Selecció dels criteris de valoració de la distribució dels espais, del mobiliari i dels equipaments del domicili en funció de les característiques de la persona assistida.

- Descripció del mobiliari i dels complements auxiliars per a impedits.

- Disseny dels diferents espais de l'habitatge de manera que afavoreixin l'accessibilitat, l'ergonomia i l'eliminació de barreres arquitectòniques.

- Conservació i classificació dels documents del domicili.

- Identificació de les despeses fixes, corrents, de renovació i d'equipament en una unitat convivencial tipus.

- Descripció de les despeses ordinàries en una unitat convivencial.

- Interpretació dels requisits i de les condicions d'accés a una prestació social i/o sanitària.

- Emplenament dels models de sol·licitud i d'accés a les prestacions socials i/o sanitàries.

- Interpretació de rebuts i de factures relacionades amb la unitat convivencial.

- Elaboració d'un pressupost a partir d'un cas pràctic.

- Identificació dels diferents tipus de pensions retributives en funció de la normativa actual.

- Identificació i valoració crítica dels diferents tipus d'establiments comercials.

- Descripció i interpretació de les diferents modalitats publicitàries: impresa, audiovisual i virtual.

- Aplicació de criteris de decisió sobre els distints tipus de compra.

- Aplicació de tècniques de compra en cada una de les modalitats: presencial, telefònica i virtual.

- Interpretació de l'etiquetatge i de la identificació dels aspectes d'interès dels productes per a la seva selecció.

- Identificació dels aliments segons les seves característiques.

- Organització i identificació dels llocs de col·locació de cada un dels productes en funció de les seves característiques.

- Aplicació dels criteris i de les tècniques de conservació dels diferents aliments.

- Aplicació de tècniques organitzatives que afavoreixin l'eficàcia de les tasques domèstiques en funció de les característiques de l'habitatge i de les necessitats de la persona assistida.

- Identificació de les normes bàsiques de seguretat i d'higiene en el tracte amb els usuaris.

- Identificació dels tipus d'accidents domèstics i aplicació dels criteris de prevenció adequats a cada cas.

- Identificació i utilització dels electrodomèstics de la unitat convivencial.
- Descripció i selecció dels productes de neteja i de desinfecció que s'han d'aplicar a l'habitatge.
- Aplicació de les tècniques de neteja dels diferents components, habitacles i mobiliari del domicili.
- Descripció i selecció dels productes de rentat i cura de la roba de la llar.
- Aplicació de les tècniques, presentació i cura de la roba.
- Identificació i selecció dels diferents tipus de residus i de fems que es generen en el domicili.
- Descripció dels mètodes d'eliminació i de reciclatge de residus i de fems.
- Aplicació de tècniques de manteniment i petites reparacions (elèctriques, de mobiliari i fontaneria) a la unitat convivencial.
- Identificació del servei de telessistència i descripció de les seves característiques i funcionament.
- Identificació dels elements que formen part del parament, els estris i electrodomèstics de la cuina en un domicili.
- Selecció del parament, els estris i els electrodomèstics que s'han d'emprar en funció de la conservació i de la preparació dels aliments.
- Aplicació de tècniques d'utilització dels paraments, dels estris i dels electrodomèstics en funció de la conservació i de la preparació dels aliments.
- Aplicació de tècniques de neteja i de manteniment dels utensilis i dels equips emprats en el procés de preparació dels menús.
- Identificació i aplicació de les normes d'utilització dels electrodomèstics segons les normes aportades pel fabricant.
- Descripció de les normes d'higiene en la manipulació dels aliments.
- Identificació i aplicació de les tècniques de preelaboració bàsica d'aliments.
- Descripció de les normes de preparació dels aliments segons les seves característiques (carns, peixos, verdures...).
- Criteris d'identificació dels aliments permesos i prohibits per a l'elaboració de dietes adaptades segons les patologies de la persona assistida.
- Aplicació de les tècniques bàsiques de cuina.
- Aplicació de tècniques d'elaboració i d'execució dels aliments en funció del grup alimentari al qual pertanyin, per obtenir plats tipus.

e) Actituds:

- Acceptació de les característiques de les persones dependents.
- Respecte a la intimitat de les persones dependents.
- Confidència respecte a la informació personal obtinguda.
- Respecte i col·laboració amb l'equip de treball.
- Responsabilitat i compliment de les tasques que li competeixen segons el pla de treball.
- Implicació en la gestió domèstica de l'usuari.
- Sensibilitat per la imatge personal que presenti l'usuari i el propi entorn domèstic.
- Valoració de la reflexió i la crítica en el seu desenvolupament professional.
- Interès per la formació permanent.
- Valoració de la importància de les relacions socials de les persones dependents.
- Disposició positiva i oberta cap a les persones dependents.
- Consciència empàtica.
- Manteniment de la distància òptima.
- Interès per crear un ambient comunicatiu.
- Apreciació de les possibilitats reals de millora de les persones dependents.
- Disposició tranquil·litzadora i equilibradora en situacions de conflicte.
- Adaptabilitat al ritme de les persones o grups.
- Receptivitat i escolta cap a la família i l'entorn de l'usuari.
- Interès en la recerca i la investigació de recursos específics per a l'usuari.

Mòdul professional 7

Denominació: ALIMENTACIÓ I NUTRICIÓ FAMILIAR

Associat a la unitat de competència 4: Desenvolupar les activitats relacionades amb la gestió i funcionament de la unitat convivencial.

a) Durada: 64 hores

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Analitzar la composició d'una dieta saludable, especificant-ne les característiques i els beneficis per a la salut.

Criteris d'avaluació:

- Explicar els conceptes bàsics relacionats amb l'alimentació i la nutrició.
- Classificar els aliments des del punt de vista dietètic i nutricional.
- Descriure les funcions bàsiques dels nutrients i les fonts alimentàries.
- Explicar les característiques d'una dieta saludable, especificant les recomanacions d'energia i de nutrients, la importància de la fibra dietètica i d'altres components, així com els tipus d'aliments que s'hi han d'incloure.
- Identificar les racions i les mesures casolanes.
- Manejar taules simplificades de composició d'aliments i taules de mesures casolanes, unitats i racions.
- Descriure les característiques de la dieta mediterrània i els beneficis per a la salut.
- Estudiar si és adient a una dieta saludable, analitzant el càlcul correcte de la

ració diària ingerida, la qualitat i la composició dels aliments, la distribució horària correcta, els desequilibris, els excessos i els déficits de nutrients, a partir de les dades recollides pels alumnes sobre els seus hàbits alimentaris: aliments ingerits en un període de temps, quantitats aproximades, horari i distribució de menjades en els decurs d'un dia, etc.

Capacitat terminal 2: Descriure les necessitats nutritivodietètiques d'una persona, en funció de les característiques fisiològiques, patològiques i conductuals.

Criteris d'avaluació:

- Explicar les característiques fisiològiques i conductuals que influeixen en l'estat nutricional de la persona.
- Reconèixer els principals problemes nutricionals de les societats desenvolupades actuals, així com la influència de la dieta en els estats de salut i malaltia.
- Explicar les característiques específiques de l'alimentació en les persones d'edat avançada i en convalsents.
- Especificar la composició i les característiques nutritives de les dietes terapèutiques bàsiques: hídrica, líquida, blana, astringent, hipocalòrica, hipercalòrica, baixa en hidrats de carboni, baixa en colesterol, baixa en greixos, hiposòdica, hipoproteica, hiperproteica... i els aliments més recomanables o prohibits, en cada una de les dietes.
- Manejar prescripcions dietètiques aplicades a diferents patologies, analitzant la influència de la dieta en cada una d'elles.
- Interpretar la prescripció, establir els aliments permesos, limitats o prohibits per a cada tipus de dieta, els possibles intercanvis entre ells i els ajusts de les racions diàries, analitzant a cada cas, si es compleixen les recomanacions en energia i nutrients, en un supòsit pràctic, caracteritzat per unes necessitats nutritives determinades, i a partir de les prescripcions dietètiques corresponents.

Capacitat terminal 3: Descriure els mètodes de conservació i processament d'aliments, precisant les condicions higienicosanitàries que han de complir els productes destinats al consum humà.

Criteris d'avaluació:

- Enumerar els mètodes de processament d'aliments, tenint en compte les seves aplicacions, els avantatges i els inconvenients, i les alteracions nutritives que s'originen a cada un d'ells.
- Explicar els mètodes més habituals de conservació/higienització aplicats als aliments en el processament industrial.
- Relacionar els diferents mètodes de conservació de primeres matèries, aliments crus i elaborats, que s'utilitzen habitualment en el domicili, seleccionant el més adient per a cada tipus d'aliment i indicant els períodes de validesa en funció del procediment emprat.
- Explicar les alteracions que poden tenir els aliments durant el període de conservació i les conseqüències que poden ocasionar des del punt de vista nutricional i de salut.
- Classificar els additius d'ús alimentari, explicant l'efecte que ocasionen en els aliments.
- Explicar els hàbits i les normes higièniques que han de realitzar les persones que treballen manipulant aliments per al consum humà.
- Precisar els riscos que presenta per a la salut una incorrecta manipulació dels aliments.
- Seleccionar el tipus de processament que s'ha de dur a terme amb els aliments inclosos en el menú en funció de les característiques del producte i de les prescripcions dietètiques existents, triar el mètode de conservació més adient i delimitar els períodes de validesa del mètode emprat, en un supòsit pràctic, suficientment caracteritzat, de processament i de conservació d'aliments crus, semi-elaborats i elaborats en el domicili.

Capacitat terminal 4: Confeccionar propostes de menús diaris i/o setmanals, en funció de les característiques dels membres de la unitat convivencial.

Criteris d'avaluació:

- Descriure les variables que intervenen en l'elecció dels aliments que constitueixen un menú.
- Enumerar els aliments que han de formar part de la dieta diària de la unitat convivencial, tenint en compte les especificacions dietètiques de cada cas.
- En un cas pràctic, suficientment caracteritzat, de confecció del menú d'una setmana per a una unitat convivencial tipus: seleccionar els aliments que s'han d'incloure en la dieta, efectuar el càlcul i l'ajust de les quantitats necessàries per dia, combinar els aliments en funció de l'aportament nutritiu i de les preferències de la família i analitzar si el menú s'ajusta a les recomanacions d'energia i de nutrients, i compleix les característiques que ha de tenir una dieta saludable.
- Elaborar, a partir del menú dissenyat, propostes de canvis o de nous menús que s'ajustin a persones grans i/o convalsents, assenyalant: canvis d'aliments en funció de les restriccions dietètiques (dieta baixa en sodi, dieta pobra en colesterol, dieta baixa en hidrats de carboni, dieta rica en fibra...); efectuar els ajusts a la ració diària i avaluar si els nous menús s'ajusten a les recomanacions d'energia i de nutrients específics de cada cas.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

1. Alimentació i nutrició.

Concepte d'alimentació i de nutrició.
 Concepte de dietètica i recomanacions nutricionals.
 Metabolisme dels principis immediats.

2. Tipus de dietes.

Dieta normal.
 Dietes terapèutiques: segons la consistència, segons el contingut calòric, segons els tipus i quantitats de nutrients, especials.
 Dietes infantils.

3. Malalties més freqüents.

Alteracions del metabolisme.
 Malalties de la nutrició.

4. Dieta equilibrada.

Planificació d'una dieta equilibrada.
 Factors que s'han de considerar: requeriments nutricionals. Disponibilitat regional dels aliments. Peculiaritats socioculturals. Possibilitats econòmiques. Gustos personals. Hàbits alimentaris.

5. Estat nutricional de les persones grans.

Factors que afecten l'estat nutricional de les persones grans: psicològics i sociològics.
 Canvis bioquímics i fisiològics de l'envelliment.
 Necessitats nutritives de les persones grans.

6. Conveniències nutricionals de la dieta de les persones grans.

Ingesta.
 Utilització d'energia i de nutrients.
 Necessitats d'energia i de nutrients.
 Interaccions nutrients-fàrmacs.
 Característiques generals de la dieta de les persones grans.

7. Alimentació i nutrició de les persones malaltes.

Característiques específiques.
 Modificacions nutricionals degudes a la malaltia.
 Influència dels tractaments.
 Importància de la dieta en l'evolució, el pronòstic i el tractament de les malalties.

8. Requeriments d'energia i de nutrients a adults i a nins malaltes.

Requeriments d'energia.
 Requeriments de proteïnes.
 Requeriments d'altres nutrients.
 Nutrició en les malalties cròniques. Nutrició i càncer. Nutrició i SIDA.
 Dietoteràpia de la diabetis mellitus (DM).

9. Riscos toxicològics.

Substàncies naturals nocives en els aliments: tòxics i antinutrients dels aliments.
 Toxicitat i contaminació bacteriana. Infeccions. Toxiinfeccions. Intoxicacions.
 Pesticides: toxicitat.
 Medicaments: antibiòtics i anabolitzants.
 Materials que estan en contacte amb els aliments: metalls, materials plàstics.

10. Additius.

Definició.
 Dosi tecnològica.
 Dosi admissible.
 Aspectes toxicològics dels additius. Conservants. Antioxidants. Colorants.
 Emulsionants. Estabilitzants. Espessidors. Gelificants.

11. Codi alimentari.

Definició d'aliments, productes i estris alimentaris.
 Indústries i establiments alimentaris.
 Condicions generals del material relacionat amb els aliments, els aparells i els envasos.
 Preparació culinària.
 Reglament de manipuladors d'aliments.

12. Control de qualitat en el procés d'emmagatzematge i de conservació.

Tipus d'emmagatzematge.
 Procés de refrigeració.
 Procés de conservació.
 Factors que aconseguen una bona qualitat de conservació.
 La rotació de l'estoc.
 Efectes de la humitat, l'aire i la llum sobre els aliments.

13. Determinacions microbiològiques.

Alteradores.
 Patològiques.

14. Conservació i emmagatzematge.

Conservació no refrigerada.
 Emmagatzemament refrigerat.
 Emmagatzemament en congelació.
 Descongelació.
 Rehidratació.
 Preparació d'aliments en cru.
 Refredament.
 Congelació després de la preparació.
 Servei.

15. Legislació.

Reglament sobre manipulació d'aliments.
 Reglamentació tecnosanitària de menjadors col·lectius.

16. Sistemes per cuire.

Vapor.
 Forn de convecció.
 Fregidora contínua.
 Planxa ràpida.
 Canvis que es produeixen en els aliments mitjançant la tecnologia culinària.

17. Els aliments.

Definició.
 Funcions.
 Classificació.
 Descripció de les diferents taules de composició d'aliments.

18. Objectius de l'alimentació equilibrada.

Aportament d'energia.
 Aportament de nutrients plàstics i reguladors.
 Equilibri entre els nutrients.
 Distribució d'aliments en el decurs d'un dia.
 Composició de les diferents menjades.
 Procediments per confeccionar una dieta equilibrada.

d) Procediments:

- Identificació dels diferents tipus d'aliments d'acord amb les característiques dels nutrients que inclou.
- Classificació de dietes normals i terapèutiques.
- Diferenciació entre dietes normals i terapèutiques.
- Caracterització de pautes per a la confecció de dietes normals i terapèutiques.
- Caracterització dietètica d'una persona o d'un col·lectiu.
- Caracterització dietètica de la persona major.
- Elaboració de dietes equilibrades per a una persona major.
- Analitzar les modificacions nutricionals causades per la malaltia i per la influència dels tractaments.
- Planificació de dietes en el malalt de càncer i de SIDA.
- Interpretació de dades analítiques d'interès en el diagnòstic i control de la DM.
- Elaboració de dietes tipus per a diabètics insulínodpendents i no insulínodpendents.
- Caracterització d'un pla de seguiment de la dieta per a diabètics.
- Identificació dels factors que afavoreixen l'aparició de malalties transmissibles pels aliments.
- Caracterització d'intoxicacions alimentàries.
- Aplicació del codi alimentari.
- Diferenciació entre infecció, toxiinfecció i intoxicació alimentària.
- Caracterització dels diferents tipus d'emmagatzematge.
- Identificació dels punts crítics en el procés d'emmagatzematge i de refrigeració.
- Aplicació de la legislació.
- Identificació dels mecanismes d'alteració en aliments congelats.
- Caracterització dels diferents punts crítics en el procés de conservació.
- Caracterització de les zones de preparació dels aliments.
- Identificació dels punts crítics a la zona de preparació dels aliments.
- Identificació dels diferents processos per cuinar els aliments.
- Caracterització de les variables que regulen els processos de cuinar: temps i temperatura.
- Identificació del contingut energètic i nutritiu dels aliments.
- Identificació de les taules de composició dels aliments.
- Elaboració de dietes tipus d'acord amb les característiques i les peculiaritats de la persona o col·lectiu.
- Identificació dels requeriments nutricionals de la persona o del col·lectiu.
- Selecció dels aliments necessaris per a l'elaboració de la dieta equilibrada.
- Caracterització de la distribució dels aliments en els decurs d'un dia.
- Elaboració de la dieta utilitzant les taules de composició dels aliments, atenent els requeriments nutricionals i les preferències alimentàries individuals o col·lectives.

e) Actituds:

Demostrar respecte a l'usuari i a la seva família.
 Valorar l'afecte i la comunicació.
 Prioritzar l'autonomia de l'usuari.

Potenciar l'educació sanitària.
Prevenir complicacions.
Valorar la fermesa amb tranquil·litat i paciència.
Demostrar respecte cap als diferents membres de l'equip.

Mòdul professional 8

Denominació: **ADMINISTRACIÓ, GESTIÓ I COMERCIALIZACIÓ EN LA PETITA EMPRESA.**

Associat a la unitat de competència 5: Realitzar l'administració, la gestió i la comercialització en una petita empresa o taller.

a) Durada: 66 hores

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació.

Capacitat terminal 1: Analitzar les diferents formes jurídiques vigents d'empresa, diferenciant-ne les característiques i assenyalant-ne les més adequades d'acord amb l'activitat empresarial i els recursos disponibles.

Criteris d'avaluació:

- Explicar que s'entén per empresa, valorant la figura de l'empresari i els diferents factors que influeixen en l'activitat empresarial.
- Identificar els tipus d'empreses existents en els diferents sectors econòmics i, en concret, a l'àmbit de serveis socio-sanitaris.
- Explicar quines són les àrees funcionals que existeixen a les empreses amb la finalitat de determinar l'estructura organitzativa més adequada per a una petita empresa.
- Confeccionar organigrames que permetin conèixer estructures organitzatives d'empreses tipus del seu sector professional a partir d'unes dades suposades.
- Especificar el grau de responsabilitat legal dels propietaris, segons les diferents formes jurídiques de l'empresa.
- Identificar els requisits legals mínims exigits per a la constitució de l'empresa, segons la seva forma jurídica.
- Explicar els tràmits necessaris, la normativa legal i els organismes o les entitats on s'ha d'acudir per a la seva formalització amb la finalitat d'engegar una empresa.
- Especificar les funcions dels òrgans de govern establertes legalment per als diferents tipus de societats mercantils.
- Distingir el tractament fiscal establert per a les diferents formes jurídiques d'empresa.
- Esquematitzar, en un quadre comparatiu, les característiques legals bàsiques identificades per a cada tipus jurídic d'empresa.
- Seleccionar la forma jurídica més adequada, explicant els avantatges i els inconvenients, a partir d'unes dades suposades sobre capital disponible, riscos que es volen assumir, dimensió de l'empresa i nombre de socis, si escau.

Capacitat terminal 2: Avaluar les característiques que defineixen els diferents contractes laborals vigents més habituals en el sector.

Criteris d'avaluació:

- Comparar les característiques bàsiques dels tipus de contractes laborals, establint-ne les diferències respecte a la durada del contracte, al tipus de jornada, a les subvencions i a les deduccions fiscals, si escau, a partir d'un supòsit simulat de la realitat del sector.
- Complimentar, a partir d'unes dades suposades:
 - Afiliació, alta i baixa laboral.
 - Nòmina.
 - Models de contractes.
 - Models d'assegurança social.

Capacitat terminal 3: Analitzar els documents necessaris per al desenvolupament i per a l'organització de l'activitat econòmica d'una petita empresa.

Criteris d'avaluació:

- Explicar la finalitat dels documents administratius bàsics utilitzats en l'activitat econòmica normal de l'empresa.
- Emplenar i dissenyar els següents documents administratius amb els requisits legals adients, a partir de les dades suposades d'una empresa: nota de comanda, albarà, factura, xec, rebut i altres documents de pagament.
- Explicar els tràmits i els circuits que recorren a l'empresa cada un dels documents.
- Enumerar els tràmits exigits per la legislació vigent per a la constitució d'una empresa, l'organisme a on es tramita cada document, el temps i la forma.

Capacitat terminal 4: Definir les obligacions mercantils i fiscals que té una empresa per desenvolupar-ne l'activitat econòmica legalment.

Criteris d'avaluació:

- Enumerar els llibres i els documents que ha de tenir emplenats l'empresa amb caràcter obligatori segons la normativa mercantil vigent: llibres comptables, factures emeses i rebudes, etc.
- Identificar els impostos directes, indirectes i municipals que afecten les opera-

cions mercantils, l'activitat empresarial i el benefici.

- Identificar les obligacions establertes al calendari fiscal, segons el règim fiscal i la forma jurídica.

Capacitat terminal 5: Determinar la composició dels recursos humans necessaris quant a formació, experiència i condicions físiques i actitudinals, les formes de contractació més adequades, segons les característiques de l'empresa i el tipus d'activitats desenvolupades.

Criteris d'avaluació:

- Determinar les necessitats de personal, analitzant els llocs de treball i els requisits necessaris per desenvolupar cada activitat.
- Analitzar el conveni col·lectiu del sector laboral corresponent amb la finalitat de conèixer les obligacions de l'empresari i dels treballadors.
- Determinar les mesures que s'han d'adoptar quant a la prevenció de riscos laborals d'acord amb la normativa vigent.
- Explicar la importància del Pla de prevenció de riscos laborals a l'empresa.

Capacitat terminal 6: Analitzar les fonts de finançament de l'empresa i prendre decisions sobre quines són les més convenients per crear un projecte d'empresa relacionada amb les empreses de serveis socio-sanitaris.

Criteris d'avaluació:

- Identificar les fonts de finançament pròpies de l'empresa: aportació dels socis, autofinançament i altres alienes a l'empresa: préstecs, crèdits, proveïdors, ajudes i subvencions, altres formes de finançament.
- Determinar i valorar un inventari de necessitats: inversions necessàries per desenvolupar l'activitat empresarial.
- Preveure quins seran els ingressos i les despeses del projecte empresarial amb la finalitat de confeccionar-ne un pla de tresoreria i el seu seguiment.
- Explicar en què consisteix un pla d'inversions i l'anàlisi de la seva viabilitat.

Capacitat terminal 7: Desenvolupar els principis bàsics de la gestió comercial en les relacions amb proveïdors.

Criteris d'avaluació:

- Aplicar tècniques de negociació amb proveïdors per aconseguir les millors condicions de compra possibles d'acord amb els següents paràmetres: preus del mercat, terminis de lliurament, qualitats, transports, descomptes, volum de comanda, condicions de pagament, garantia, atenció postvenda.

Capacitat terminal 8: Desenvolupar els principis bàsics de la gestió comercial en les relacions amb clients.

Criteris d'avaluació:

- Explicar en què consisteix un pla de màrqueting: anàlisi de mercat i estratègies que s'han d'adoptar relatives al producte o al servei ofert, al preu, a la promoció i a la distribució.
- Descriure els mitjans més habituals de promoció de vendes d'acord amb el tipus de producte i/o de servei ofert.
- Aplicar tècniques d'atenció a clients relatives a negociació de condicions, a satisfacció de necessitats i a atenció de reclamacions de clients.

Capacitat terminal 9: Elaborar un projecte de creació d'una petita empresa o taller, analitzant-ne la viabilitat i explicant els passos necessaris.

Criteris d'avaluació:

- El projecte haurà d'incloure:
 - Els objectius de l'empresa i la seva estructura organitzativa.
 - Justificació de la localització de l'empresa.
 - Anàlisi de la normativa legal aplicable.
 - Pla d'inversions.
 - Pla de finançament.
 - Anàlisi de mercat.
 - Pla de comercialització.
 - Anàlisi de rendibilitat del projecte.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals

1. L'empresa i el seu entorn.

- Concepte jurídicoeconòmic d'empresa.
- Definició de l'activitat. Concreció de la idea de negoci.
- Estructura interna: àrees funcionals i organigrama.
- Estudi de mercat i segmentació.
- Localització, ubicació i dimensió adequada de l'empresa.
- Normativa urbanística i mediambiental que regulen l'activitat.

2. Constitució legal d'una empresa.

- Responsabilitat de l'empresari. Concepte de capital.
- Formes jurídiques de les empreses. L'empresari individual. Societats mercantils i civils. Cooperatives.
- Anàlisi comparativa dels diferents tipus d'empreses.
- Tràmits de constitució. Organismes i entitats on adreçar-se.

Despeses i inversions necessàries prèvies a l'inici de l'activitat.
Ajudes i subvencions a l'empresari per constituir-se com a societat o empresa individual.

Fons de finançament: pròpies i alienes.

3. Gestió de personal.

Conveni del sector.

Anàlisi dels llocs de treball.

Avaluació de les necessitats de personal a l'empresa.

Tipus de contractes laborals.

Rebut justificatiu de salaris.

Assegurances socials.

4. Gestió administrativa.

Documentació administrativa.

Comptabilitat i llibres comptables.

Inventari.

Càlcul del cost, del benefici i del preu de venda.

5. Gestió comercial amb clients i proveïdors.

Elecció de proveïdors i negociació de condicions mercantils.

Tècniques de màrqueting: preu, productes o serveis, promoció, venda.

Atenció i negociació amb clients.

Relacions amb entitats financeres.

6. Obligacions fiscals.

Calendari fiscal.

Impostos que afecten l'activitat de l'empresa.

Liquidació d'IVA i d'IRPF.

7. Projecte empresarial.

Concreció d'una idea de negoci.

Pla d'empresa. Definició de l'activitat empresarial. Anàlisi de mercat i tipus de clients. Normativa legal aplicable i permisos per desenvolupar l'activitat. Localització de l'empresa. Inventari de necessitats: inversions i despeses. Previsió de despeses i d'ingressos. Contractació laboral. Pla comercial i de màrqueting. Anàlisi de la viabilitat del projecte.

d) Procediments

- Recerca d'informació sobre empreses que es dediquin a la prestació de serveis socio-sanitaris a les Illes Balears i sobre els serveis que ofereixen: dimensió, activitats desenvolupades, nombre de treballadors, localització, etc.

- Debat a classe sobre la possibilitat de crear una empresa dedicada a serveis socio-sanitaris.

- Identificació de la normativa mediambiental i requisits que s'han de complir per poder desenvolupar l'activitat professional.

- Identificació dels tràmits necessaris per constituir legalment una empresa, relacionant tràmits i organismes i entitats on dirigir-se per a la seva tramitació.

- Anàlisi i comparació de les característiques de les diferents formes jurídiques d'empreses.

- Selecció adequada de la forma jurídica més convenient per desenvolupar activitats empresarials en funció dels recursos disponibles.

- Confeció d'organigrames per àrees funcionals per a una empresa del sector.

- Previsió de despeses i d'inversions necessàries per engegar una empresa.

- Avaluació de les diferents fonts de finançament d'una inversió. Identificació de les fonts de finançament pròpies de l'empresa: aportació dels socis, autofinançament; i altres alienes a l'empresa: préstecs, crèdits, proveïdors, ajudes i subvencions, altres formes de finançament.

- Càlcul d'amortització de préstecs i d'altres formes de finançament.

- Anàlisi dels llocs de treball i característiques dels treballadors necessaris en una empresa de serveis socio-sanitaris.

- Consulta de la normativa laboral aplicable i del conveni col·lectiu adient a l'activitat empresarial desenvolupada.

- Selecció del tipus de contracte laboral adequat per a cada lloc de feina que s'ha de cobrir en una empresa simulada.

- Interpretació d'un rebut justificatiu de salaris, indicant-ne les obligacions que té l'empresari respecte a les cotitzacions a la Seguretat Social i les retencions d'IRPF dels treballadors.

- Interpretació i gestió de la documentació legal necessària en una empresa generada pel desenvolupament de l'activitat econòmica: comandes, albarans, factures, mitjans de pagament, llibres obligatoris de caire comptable, laboral i fiscal.

- Organització de la informació comptable que permeti conèixer la situació econòmica i financera actualitzada de l'empresa.

- Càlcul de despeses i d'ingressos previstos: previsió de tresoreria.

- Anàlisi de condicions mercantils i selecció de proveïdors d'una empresa: preus, qualitats, descomptes, serveis, distància, terminis de lliurament, etc., en casos simulats.

- Recerca d'informació sobre fires i exposicions que permetin conèixer nous productes o serveis.

- Elaboració de campanyes de promoció i de publicitat.

- Càlcul del preu de venda tenint en compte les variables que intervenen en el

preu de cost i en funció del benefici previst.

- Determinació de la rendibilitat econòmica amb dades suposades: punt mort, dades econòmiques i financeres.

- Elaboració d'un document que identifiqui els impostos que afecten l'activitat empresarial: IVA, IRPF i altres impostos amb el calendari de liquidació corresponent.

- Emplenament dels documents corresponents per a la liquidació dels impostos a Hisenda i a la Seguretat Social vigents: retencions i cotitzacions socials.

- Obtenció d'informació sobre la normativa que afecta l'activitat empresarial de serveis socio-sanitaris: permisos, normativa, etc.

- Concreció de la idea de negoci, valorant les oportunitats, els inconvenients i els punts forts i dèbils d'aquest mercat.

- Elaboració d'un pla d'empresa que inclogui els següents punts:

- Definició de les activitats que s'han de desenvolupar.

- Tipus de negoci i forma jurídica que s'ha d'adoptar.

- Anàlisi de mercat.

- Tràmits necessaris per engegar l'empresa.

- Recursos humans.

- Elaboració d'una previsió de despeses i d'ingressos previstos.

- Pla d'inversions i finançament necessaris.

- Avaluació de la viabilitat del projecte.

e) Actituds

Reconeixement de les funcions que desenvolupen les empreses i l'aportació que en fan a la societat.

Interès pel treball a compte propi, valorant la responsabilitat de l'empresari i el risc que comporta la creació d'una empresa.

Creativitat en la recerca de les formes d'actuació i d'organització de les tasques i de les accions relacionades amb el projecte de creació d'una empresa.

Demostració de respecte per la salut, el medi ambient i la seguretat laboral: l'aplicació correcta de les normes de seguretat i de les mesures de prevenció i de protecció.

Apreciació de la importància de l'autoaprenentatge com a via de progrés i de promoció dins la professió.

Realitzacions de treballs de qualitat: disciplina, correcció i puntualitat.

Valoració crítica dels resultats: esperit crític en la interpretació de les dades i dels fets socioeconòmics.

Adaptació a noves situacions derivades dels canvis socials, laborals i tecnològics, valorant la importància d'una adequada i permanent actualització.

Valoració de la importància de treballar en equip: col·laboració activa, respecte per les aportacions de la resta de membres de l'equip, aportació de solucions originals i innovadores en situacions laborals conflictives.

3.3.2 Mòduls professionals transversals

Mòdul professional 9

Denominació: **NECESSITATS FÍSiques I PSICOSOCIALS DE COL·LECTIUS ESPECÍFICS**

a) Durada: 160 hores.

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Analitzar els processos de canvi que fan les persones en funció de l'edat, la discapacitat i/o la malaltia.

Criteris d'avaluació:

- Descriure el procés de canvi que fan les persones al llarg de la seva evolució vital, quant als aspectes biològics, psicològics i relacionals.

- Classificar les etiologies i els tipus de discapacitats més freqüents, identificant les implicacions que té cada una en el desenvolupament autònom de la persona afectada.

- Explicar la importància de l'ambient en l'evolució funcional de les persones dependents, determinant els factors de major incidència.

- Explicar l'evolució i les característiques de la sexualitat de les persones grans i/o persones discapacitades.

- Identificar els canvis de caire social de la persona i el seu entorn: al llarg de la seva evolució vital, com a conseqüència de la seva discapacitat i al llarg dels processos de malaltia i/o convallescència.

Capacitat terminal 2: Descriure les principals característiques i necessitats de l'atenció que presenten les persones dependents i el seu entorn familiar.

Criteris d'avaluació:

- Relacionar els canvis biològics, psicològics i socials propis dels col·lectius d'intervenció amb les dificultats per al desenvolupament diari de la persona:

- Quant als seus hàbits d'autonomia personal.

- Quant a la relació i la comunicació amb el seu entorn.

- Quant a la inserció ocupacional i/o laboral.

- Identificar les principals manifestacions de deteriorament personal i/o social pròpies de les persones grans i/o persones discapacitades, explicant les necessitats de suport que presenten: aspectes físics, psicològics i socials.
- Especificar, en supòsits pràctics suficientment caracteritzats, on s'especifiqui el deteriorament sensorial, psicomotriu, cognitiu..., sofert per la persona gran o discapacitada, la seva incidència en l'autonomia personal i en el desenvolupament quotidià dins el seu entorn, traient la informació necessària per a la intervenció del professional d'atenció directa.
- Descriure les conductes i els comportaments característics de les persones dependents al llarg del període d'adaptació a una institució, identificant les principals necessitats d'intervenció que es presenten.
- Explicar les característiques psicosocials de les unitats convivencials amb persones dependents, identificant les principals situacions de risc.
- Identificar, a partir de supòsits pràctics, suficientment caracteritzats, les situacions de risc més comuns associades a les persones dependents i al seu entorn familiar.
- Anomenar les principals necessitats de suport familiar de la unitat convivencial amb persones dependents. Necessitats: d'informació, d'orientació i d'organització, de suport psicoafectiu i descàrrega emocional, de suport interaccional, d'atenció a les necessitats bàsiques de la vida diària, d'oci i de temps lliure.

Capacitat terminal 3: Determinar les actituds i els valors que ha de manifestar el professional responsable de l'atenció directa, identificant les relacions que s'estableixen amb persones dependents i el seu entorn familiar.

Críteris d'avaluació:

- Explicar els principis ètics de la intervenció social amb persones i col·lectius dependents.
- Identificar les actituds i els valors que s'han de mantenir en les intervencions professionals dirigides a les persones amb necessitats especials.
- Identificar la dinàmica que s'estableix en la relació d'ajuda: dificultats més freqüents, límits i prevenció dels riscos psicològics per al professional.
- A partir de supòsits pràctics on es descriuen intervencions d'atenció a persones dependents (majors, persones discapacitades,...), suficientment caracteritzats:
- Identificar els comportaments professionals que es descriuen.
- Determinar les actituds manifestades pel tècnic: naturalitat en el tracte, empatia, respecte, acceptació, escolta activa, autocontrol emocional, valoració de l'autonomia personal, confiança, privacitat, intimitat,...
- Identificar les característiques de la dinàmica establerta en la relació d'ajuda.
- Justificar-ne la validesa, l'adequació a la situació plantejada i l'aportació al suport emocional de l'usuari.
- Explicar els comportaments i les actituds que s'hauran de mantenir amb les famílies en situació de dol.

Capacitat terminal 4: Identificar les ajudes tècniques existents al mercat i la seva aportació a la qualitat de vida de les persones dependents.

Críteris d'avaluació:

- Classificar els diferents tipus d'ajudes tècniques existents, ajudes de mobilitat, desplaçament, comunicació, seguretat, en funció de la seva utilitat en el desenvolupament quotidià de la persona.
- Explicar les característiques de diferents ajudes tècniques, a partir de catàlegs específics.
- Determinar, en supòsits pràctics suficientment contextualitzats per les necessitats que presenta l'usuari i per les condicions de l'entorn, les ajudes tècniques que s'hi haurien d'aplicar.

Capacitat terminal 5: Aplicar tècniques i procediments d'observació per a la detecció de necessitats especials, factors de risc i coneixement de l'evolució física i psicosocial de les persones i el seguiment de les activitats desenvolupades.

Críteris d'avaluació:

- Descriure les tècniques i els procediments d'observació adients per a la detecció de les característiques i les necessitats d'atenció individual.
- Analitzar diferents instruments d'observació predissenyats i adaptats a diferents activitats de la vida diària, determinant la seva validesa:
- En situacions de desenvolupament quotidià: alimentació, higiene, desplaçaments, realització de petites gestions.
- En situacions comunicatives i relacionals en petit o gran grup.
- En situacions d'oci: intervals de temps lliure, festes, activitats especials, desenvolupament de tallers,...
- Aplicar a situacions reals o simulades (visites, sortides, a partir de vídeos,...) diversos instruments d'observació predissenyats, identificant els fets i les conductes més significatives.
- Identificar els procediments de registre per a la recopilació d'observacions realitzades al llarg de les activitats d'entrenament i de manteniment físic i psicosocial.
- Aplicar, a partir de material audiovisual, diferents instruments de registre d'ob-

servacions, adaptant-los al desenvolupament de situacions i d'activitats, individuals i grupals, d'atenció a necessitats bàsiques i a manteniment i millora psicosocial.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

1. El procés d'envelliment.

Conceptes i teories: Evolució dels rols i estereotips sobre la vellesa. La vellesa competent.

Aspectes psicosocials de la vellesa. La senectut com a procés diferencial. Períodes i edats de la senectut. Treball i jubilació. Comunicació i oci. La viduitat i el dol. La sexualitat. Estatus i rol. Actituds, concepte i estima de si mateix. La personalitat. Socialització: l'evolució de l'entorn social de les persones grans. Factors. La família: modalitats familiars i canvis.

L'envelliment biològic: manifestacions.

Les capacitats cognitives. Intel·ligència i envelliment. Memòria i envelliment. Necessitats especials d'atenció a la vida diària, en la relació i la comunicació social i el suport físic, personal i afectiu.

2. Les discapacitats.

Concepte i classificacions.

Tipus i etiologies més freqüents: auditives, del llenguatge, de la visió, tàctils, mentals orgàniques, deliri, demències, etc.

Característiques i necessitats pròpies de les persones discapacitades.

La sexualitat de les persones discapacitades.

L'associacionisme i les persones amb discapacitat.

3. La malaltia i la convalescència.

Conceptes fonamentals.

Característiques i necessitats psicosocials i cognitives especials pròpies de les persones que les pateixen.

4. Les unitats convivencials amb persones dependents.

Tipologia: residències, centres assistencials (habitatges tutelats, pisos compartits, miniresidències, comunitats terapèutiques, etc.), domicilis, etc.

Funcions de cada unitat convivencial.

L'entorn familiar de les persones dependents.

Suport familiar. Informació i orientació. Suport psicoafectiu. Suport interaccional.

Necessitat de vetlladors informals.

5. L'adaptació a la institució de les persones dependents.

Justificació del procés d'adaptació.

Característiques del procés d'adaptació. Etapes d'adaptació.

Factors que afavoreixen o dificulten l'adaptació.

Programes d'activació del procés d'adaptació a nivell individual i/o grupal.

6. El professional d'atenció directa en el marc general de les prestacions socials a les persones dependents.

Premisses filosòfiques que sustenten els diferents models d'intervenció.

Principis ètics de la intervenció social amb persones i col·lectius amb necessitats especials.

Funcions, actituds i valors del professional.

Empatia i control emocional del professional.

Atenció integral a les persones. Tècniques d'humanització de l'ajuda.

L'animació estimuladora.

La intervenció amb les famílies de la persona dependent.

La intervenció en situacions de dol.

7. Ajudes tècniques i tecnològiques per la vida quotidiana.

Concepte i tipologia de les ajudes tècniques: de mobilitat, de desplaçament, de comunicació, de seguretat.

Característiques i utilitats de les ajudes tècniques i tecnològiques.

Escala de valoració de les activitats de la vida quotidiana. La mesura del nivell funcional de les activitats de la vida quotidiana.

Situacions funcionals i tractaments: al·lit, transferències, higiene, vestit, calçat, alimentació, cadires de rodes, deambulació, comunicació, etc. Valoració de l'entorn.

8. L'observació i el registre de l'evolució funcional i el desenvolupament d'activitats.

Tècniques i instruments d'observació aplicats a les situacions de la vida quotidiana.

L'observació longitudinal i transversal. L'observació sistemàtica.

Materials d'enregistrament. Característiques, utilitat i maneig.

Els mitjans audiovisuals.

Fulls i escales de valoració.

Valoració geriàtrica integral

Model funcional.

Valoració de la teràpia ocupacional: dades de filiació, dades clíniques, valoració objectiva mitjançant escales de valoració física, social i de l'entorn, precaucions i observacions, pronòstic, tractament, objectius, pla terapèutic i evolució. Elaboració d'informes.

Escales de valoració: objectius i utilitat.

Tipus: Escala de Tinetti de valoració de la marxa i de l'equilibri. Escala d'incapacitat física de la Creu Roja. Escala d'incapacitat mental de la Creu Roja, etc.

d) Procediments:

- Identificació i anàlisi de la vellesa com una etapa evolutiva del cicle vital d'una persona.
- Descripció dels principals factors que configuren l'etapa evolutiva de la vellesa a nivell: biològic, psicosocial, i cognitiu.
- Identificació dels elements que afavoreixen l'increment de la qualitat de vida de les persones grans.
- Identificació i anàlisi de les necessitats especials de les persones grans quant al seu desenvolupament quotidià.
- Identificació, per les seves característiques, dels tipus més freqüents de discapacitats: auditives, del llenguatge, de la visió, tàctils, mentals orgàniques, deliris i demències.
- Caracterització dels principals tipus de discapacitats amb les problemàtiques que ocasiona a la persona que les pateix, quant al desenvolupament a la seva vida quotidiana.
- Identificació de les diferents fonts que aportin informació sobre les diferents associacions de persones discapacitades a nivell local, autonòmic, estatal o internacional.
- Anàlisi dels objectius, de les activitats i dels recursos que aporten les diferents associacions de persones discapacitades.
- Identificació de les característiques singulars de les diferents unitats de convivència de la persona dependent: el domicili familiar, les residències i els centres assistencials (habitatges tutelats, pisos compartits, miniresidències, comunitats terapèutiques, etc.).
- Comparació de les diferents tipologies d'unitats convencionals quant a objectius, activitats, condicions d'entrada, serveis, personal, infraestructures, etc.
- Anàlisi dels supòsits en què és més indicada la permanència de la persona dependent en el seu entorn familiar i les ajudes que la seva família i la mateixa persona necessiten: d'informació, de suport psicoafectiu i descàrrega familiar, de suport interaccional, d'atenció a les necessitats bàsiques de la vida diària, d'oci i de temps lliure.
- Selecció de tècniques individuals i de dinàmiques de grup per tal de facilitar la incorporació de la persona dependent a una institució.
- Programar activitats individuals i grupals per tal de facilitar la incorporació i la integració de la persona dependent a una institució.
- Selecció de les tècniques que fomentin l'empatia i les relacions personals amb la persona dependent.
- Seleccionar tècniques de control emocional en situacions de crisi i/o de dol.
- Investigació de les diferents fonts d'informació per obtenir i actualitzar els catàlegs d'ajudes tècniques existents al mercat.
- Identificació del tipus de necessitat d'ajuda tècnica que requereix la persona dependent.

e) Actituds:

- Valorar la vellesa com una etapa de la vida amb totes les seves possibilitats i competències.
- Valorar la importància d'una vida sana i activa a nivell físic, mental, psicològic i de relacions socials a l'etapa de la senectut.
- Fomentar l'autonomia de la persona gran i/o discapacitada.
- Valorar les problemàtiques que generen les discapacitats a les persones que les pateixen i a les seves famílies o entorns de relació i la necessitat que tenen de suport especialitzat.
- Fomentar l'associacionisme de les persones discapacitades i valorar-ne els avantatges.
- Valorar les ajudes que necessita l'entorn familiar de la persona dependent.
- Respectar i ajudar en situacions de dol.
- Fomentar actituds de respecte, empatia, escolta activa, naturalitat, autocontrol, confiança i valoració de l'autonomia de la persona dependent.

Mòdul professional 10

Denominació: **COMUNICACIÓ ALTERNATIVA**

a) Durada: 96 hores

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Analitzar la importància de la comunicació en el desenvolupament psicosocial de la persona.

Criteris d'avaluació:

- Explicar els conceptes bàsics relacionats amb l'adquisició, el desenvolupament i la funcionalitat de la comunicació i el llenguatge.
- Identificar, a partir d'un cas pràctic en el qual es descriu una situació quotidiana de relació social, els processos de comunicació implicats, determinant els elements que hi intervien i els factors que incideixen en cadascun d'aquests.
- Explicar la influència de la comunicació en el desenvolupament diari de les persones com a factor estructurant i regulador de conductes, i la seva aportació a la qualitat de vida dels individus.
- Descriure els estils d'interacció i els contextos més adequats per potenciar la

espontaneïtat i la fluïdesa comunicativa: no directiu, flexible...

- Identificar, a partir de supòsits pràctics suficientment contextualitzats en el quals es descriu situacions comunicatives entre professional i usuaris, els contextos i les característiques interactives de cada situació, valorant en cada cas la seva oportunitat i aportació per fomentar la fluïdesa i la participació espontània en la comunicació.
- Identificar els principals recursos i estratègies d'actuació que afavoreixen la comunicació en diferents contextos d'intervenció: domicili, institució, atenció individual, atenció grupal...

Capacitat terminal 2: Desenvolupar estratègies comunicatives adequades per afavorir el desenvolupament diari i la relació social dels usuaris amb dificultats especials de comunicació, manejant els recursos disponibles.

Criteris d'avaluació:

- Establir les principals dificultats de comunicació, permanents i temporals, existents en la població.
- Determinar les principals característiques i les necessitats especials que presenten les persones amb dificultats comunicatives en el seu desenvolupament diari.
- Identificar les conductes tipus característiques de les persones amb dificultats de comunicació.
- Determinar, a partir de casos pràctics caracteritzats pel tipus i grau de discapacitat de l'usuari, les aportacions, les possibilitats d'adaptació i les condicions d'ús de les diferents ajudes tècniques de la comunicació existents en el mercat.
- Identificar altres recursos que es poden aplicar com a codis arbitraris específics per afavorir i facilitar la comunicació: escriptura, dibuixos senzills, objectes reals o en miniatura, fotos,... explicant el seu interès i les possibilitats d'ús.
- Dissenyar un codi arbitrari adaptat a les necessitats d'actuació i a les característiques comunicatives presentades per l'usuari en un cas concret d'atenció domiciliària.
- Analitzar les estratègies comunicatives que s'hauran d'aplicar a l'hora de realitzar les intervencions d'atenció, en funció de les dificultats específiques de comunicació presentades per l'usuari: sordesa, absència o dificultat de parla, sord-cec...
- En un cas pràctic d'un usuari amb necessitats especials de comunicació suficientment caracteritzat pel tipus i grau de discapacitat:

- Identificar els problemes específics, derivats de la seva incapacitat, que es plantejaran al llarg del seu desenvolupament diari.
- Enumerar les necessitats especials que s'hauran de tenir en compte a l'hora de planificar i desenvolupar les activitats d'atenció.
- Definir les estratègies comunicatives que s'hauran d'aplicar per garantir la correcta atenció física, afectiva i relacional i la qualitat de vida de l'usuari.
- Identificar i dissenyar les ajudes tècniques que es poden aplicar en el cas pràctic anterior i els requisits d'ubicació i ús que s'hauran de mantenir.

Capacitat terminal 3: Utilitzar els sistemes alternatius de comunicació (SAC), més usuals per a la resolució de les situacions quotidianes d'atenció i la millora de la relació social de les persones amb dificultats específiques.

Criteris d'avaluació:

- Explicar les característiques dels principals sistemes de comunicació alternatius (SAC) utilitzats en el nostre context cultural, identificant-ne la utilitat i les condicions específiques d'ús.
- Identificar el codi establert i la sintaxi bàsica dels dos principals sistemes alternatius de comunicació amb ajuda: Bliss i SPC (sistemes pictogràfics per a la comunicació).
- Crear i comprendre missatges senzills mitjançant aquests dos sistemes de comunicació (Bliss i SPC).
- A partir d'un supòsit pràctic d'atenció domiciliària d'un usuari que no té parla:
- Crear els missatges bàsics, en Bliss i SPC, per garantir la correcta comunicació entre l'usuari i el tècnic a l'hora de realitzar la seva cura i l'atenció integral al llarg del dia.
- Dissenyar, a partir d'aquest recurs: escriptura, fotos, objectes, dibuixos, un codi de suport que faciliti la comunicació i l'atenció integral de l'usuari.

- Descriure els principals sistemes de comunicació sense ajuda: Llengua de signes espanyola (LSE) i sistema bimodal, identificant-ne les característiques, les diferències i utilitat.
- Identificar els diferents tipus de signes existents i les principals regles sintàctiques de la llengua de signes espanyola.
- A partir dels signes de la llengua de signes espanyola (LSE):

- Produir i comprendre missatges senzills i mantenir converses sobre temes quotidians entre el grup classe.
- Aplicar-los als sistema bimodal, acompanyant a les produccions orals d'intercanvis comunicatius bàsics.

- Construir, a partir de supòsits pràctics d'atenció als usuaris amb problemes auditius, missatges bàsics necessaris per garantir la correcta comunicació entre

l'usuari i el tècnic a l'hora de realitzar la seva correcta atenció diària:

Aplicant un sistema bimodal.
Utilitzant la llengua de signes espanyol (LSE).

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

1. La comunicació i el llenguatge des d'un punt de vista interactiu.

Conceptes bàsics.

2. El procés d'adquisició i de desenvolupament de llenguatge.

Teories i etapes.

Relació entre llenguatge i context social.

3. Necessitats especials de comunicació.

Trastorns de la producció del llenguatge

Trastorns del desenvolupament i trastorns centrals del llenguatge.

Trastorns de la recepció del llenguatge: sordesa.

El llenguatge a les persones amb retard mental.

El llenguatge a les persones amb discapacitat motriu.

El llenguatge a les persones amb trastorns generals del desenvolupament

Les afàsies.

4. Contextos i estils d'intervenció des de la perspectiva sociosanitària.

Enfocaments d'intervenció. Model conductual. Model cognitiu. Model naturalista, funcional o interactiu.

Contextos d'interacció: familiar; institucional: centres residencials i assistencials, sanitaris, educatius i d'oci; comunitari; atenció individual; atenció grupal...

5. Definició i característiques dels sistemes alternatius de comunicació (SAC).

Classificació dels SAC.

Sistemes alternatius de comunicació amb ajuda: Bliss, SPC (símbols pictogràfics per a la comunicació), Braille i altres.

Sistemes alternatius de comunicació sense ajuda: bimodal, llengua de signes Cued-Speech (paraula complementada) i altres.

Sistemes alternatius de comunicació més utilitzats en el nostre context. Bliss: característiques específiques d'ús. SPC: característiques específiques d'ús. LSE: característiques específiques d'ús. Braille: característiques específiques d'ús.

6. Sistema alternatiu de comunicació: Bliss.

Vocabulari i sintaxi bàsica del Bliss.

Símbols pictogràfics. Ideogràfics. Arbitraris. Combinats.

7. Sistema alternatiu de comunicació: SPC.

Vocabulari i sintaxi bàsica del SPC (símbols pictogràfics).

Termes diversos: articles, conjuncions, conceptes temporals, verbs, noms, pronoms, adjectius, adverbis...

8. Sistema alternatiu de comunicació: LSE.

Vocabulari i sintaxi bàsica de la llengua de signes (LSE).

Termes diversos: articles, conjuncions, conceptes temporals, verbs, noms, pronoms, adjectius, adverbis,...

9. Sistema alternatiu de comunicació: Braille.

Vocabulari i sintaxi bàsica del Braille.

Termes diversos: articles, conjuncions, conceptes temporals, verbs, noms, pronoms, adjectius, adverbis,...

10. Sistema alternatiu de comunicació: bimodal.

Vocabulari i sintaxi bàsica del bimodal.

Termes diversos: articles, conjuncions, conceptes temporals, verbs, noms, pronoms, adjectius, adverbis,...

11. Ajudes tècniques.

Classificació, ús i maneig.

Signes tangibles. Signes gràfics. Escripció ortogràfica. Taulers de comunicació.

Comunicants. Ordenadors personals.

Adaptació de les ajudes tècniques a les necessitats individuals.

12. El procés de col·laboració entre l'usuari, la família i el tècnic.

Funcions de cadascun.

d) Procediments:

- Identificació dels elements implicats en el procés de comunicació.

- Descripció de les teories del desenvolupament de la comunicació i del llenguatge.

- Descripció del procés d'adquisició i de desenvolupament de la comunicació i del llenguatge.

- Diferenciació entre necessitats especials temporals i permanents.

- Identificació de les característiques i les conductes tipus de les principals necessitats comunicatives.

- Descripció del diferents contextos i estils d'interacció: no directiu, directiu,

reflexiu...

- Identificació de diferents estratègies d'intervenció segons el context: domicili, atenció individual, atenció grupal, institució...

- Identificació de les necessitats específiques de comunicació a partir de casos pràctics.

- Identificació de les estratègies d'intervenció a partir de les necessitats específiques i el model d'enfocament.

- Descripció dels principals recursos del context disponibles per a aquests col·lectius.

- Identificació de les característiques específiques dels SAC més utilitzats pel que fa a la seva utilitat i condicions específiques d'ús.

- Identificació dels codis i la sintaxi bàsica dels principals sistemes alternatius amb ajuda: Bliss, SPC i Braille.

- Identificació dels codis i la sintaxi bàsica dels dos principals sistemes alternatius sense ajuda: LSE i sistema bimodal.

- Producció i comprensió de missatges senzills utilitzant diferents sistemes alternatius de comunicació (SAC).

- Descripció de les ajudes tècniques a la comunicació existents en el mercat.

- Identificació d'altres recursos que poden facilitar la comunicació: dibuixos, fotografies, escriptura...

e) Actituds

Disposició afectiva i de comunicació.

Valoració de la importància de les relacions socials de les persones dependents.

Comportament positiu i obert cap a les persones dependents.

Disposició empàtica.

Interès per crear un ambient comunicatiu.

Mòdul professional 11

Denominació: **RELACIONS EN L'EQUIP DE TREBALL**

a) Durada: 44 hores

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Utilitzar eficaçment les tècniques de comunicació en el seu medi laboral per rebre i transmetre instruccions i informació, intercanviar idees o opinions, utilitzant les dues llengües oficials de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Criteris d'avaluació:

- Descriure els elements bàsics d'un procés de comunicació.

- Classificar i caracteritzar les diferents etapes i elements d'un procés de comunicació.

- Identificar el tipus de comunicació utilitzat en un missatge i les diferents estratègies utilitzades per aconseguir una bona comunicació.

- Identificar els factors que dificulten els processos de comunicació i conèixer els recursos amb la finalitat de superar-los.

- Elaborar correctament comunicacions escrites i orals apropiades dins el seu àmbit professional.

- Identificar els avantatges i els inconvenients del treball en equip amb la finalitat de millorar la seva eficàcia.

Capacitat terminal 2: Afrontar els conflictes que s'originen a l'equip de treball i resoldre els problemes que puguin sorgir a partir dels objectius de l'empresa o del grup, tenint en compte els condicionaments tècnics i humans que hi concorren i les opinions personals.

Criteris d'avaluació:

- Identificar què és un conflicte, per què es forma, quines situacions o qui ho origina, com pot evolucionar i, així, valorar la seva importància i les seves repercussions a l'àmbit laboral.

- Distingir entre dades i opinions a l'hora d'afrontar un problema.

- Respectar opinions demostrant un comportament tolerant envers opinions i idees no coincidents amb les pròpies.

- Identificar els tipus i l'eficàcia dels possibles comportaments en una situació de negociació.

- Descriure amb ordre i claredat el procés i els resultats obtinguts en la resolució d'un problema.

- Aplicar el mètode de recerca d'una solució o d'una resposta.

Capacitat terminal 3: Treballar en equip i, en cas necessari, integrar i coordinar les necessitats del grup de treball en uns objectius, unes polítiques i/o directrius predeterminats.

Criteris d'avaluació:

- Analitzar el comportament i les funcions dels individus dins un equip de treball amb la finalitat de treballar-hi de forma eficaç.

- Adaptar-se i integrar-se en un equip, col·laborant, dirigint o complint les ordres encomanades.

- Descriure el procés de presa de decisions en equip: la participació i el consens.

Capacitat terminal 4: Moderar i/o participar en reunions, col·laborant activa-

ment o aconseguint la col·laboració dels participants.

Críteris d'avaluació:

- Definir la dinàmica de grups i quins són els seus objectius i, així, poder millorar el seu funcionament.
- Identificar els diferents tipus i funcions de les reunions i la tipologia dels participants.
- Descriure les etapes del desenvolupament d'una reunió.
- Exposar les idees pròpies amb claredat i concreció.

Capacitat terminal 5: Analitzar el procés de motivació al seu entorn de feina relacionant-lo amb la seva influència amb el clima laboral.

Críteris d'avaluació:

- Identificar la relació existent entre la motivació laboral i el rendiment i la satisfacció al treball.
- Explicar les principals teories de la motivació (Maslow, Herzberg, Mc Gregor...) i la seva relació amb l'evolució de l'organització empresarial.
- Identificar els factors que afavoreixen la motivació en el treball a partir de les polítiques generals de l'empresa.
- Aplicar les tècniques de motivació adequades a cada situació.

Capacitat terminal 6: Identificar el conveni col·lectiu com a solució negociada d'un conflicte laboral.

Críteris d'avaluació:

- Determinar les mesures de conflicte col·lectiu que poden adoptar els treballadors i els empresaris.
- Definir el concepte, els elements i les fases de la negociació col·lectiva.
- Explicar l'estructura d'un conveni col·lectiu i la representació de les parts negociadores.

a) Fets, conceptes i sistemes conceptuals

1. La comunicació a l'empresa

La comunicació a l'àmbit laboral.

El procés de comunicació.

Tipus de comunicació a l'àmbit laboral.

Dificultats en la comunicació.

Xarxes de comunicació.

La comunicació com a generadora de comportaments.

2. Equips de treball

Concepte i tipus de grups.

Rols dels membres de l'equip.

Factors que influeixen en el funcionament de l'equip.

Tècniques de dinamització i de direcció de grups.

3. Motivació laboral

Concepte i factors de motivació laboral.

Principals teories de motivació laboral (Maslow, Herzberg, Mc Gregor...)

Concepte de clima laboral.

Instrumentes d'anàlisi de la motivació laboral i de les tècniques de motivació.

Polítiques d'empresa: salarial, de valoració de llocs de treball, de promoció i de formació del treballador, de seguretat i de salut al treball.

4. Conflictes de treball i de negociació

Concepte i tipus de conflictes a l'àmbit de l'empresa.

Causes i conseqüències dels conflictes.

Mesures de conflicte col·lectiu.

Mesures de solució dels conflictes: mediació, conciliació, arbitratge i negociació.

Negociació col·lectiva. Conveni col·lectiu: concepte i estructura. Parts negociadores. Sindicats i associacions empresarials més representatives a les Illes Balears.

5. Solució de problemes

Concepte i tipus de decisions.

Etapes del procés de presa de decisions.

Tècniques per a la presa de decisions i per a la resolució de problemes.

Factors que influeixen en la presa de decisions.

d) Procediments

- Elaboració de missatges escrits de forma correcta i eficaç amb la finalitat d'aconseguir els objectius prevists.

- Diferenciació dels diferents documents que s'utilitzen per a la comunicació interna a l'empresa amb la finalitat de poder utilitzar-los correctament.

- Exposició de les idees i utilització d'estratègies amb l'objectiu d'aconseguir l'escolta activa i, així, obtenir una millor comprensió del missatge.

- Participació i moderació en una reunió de treball.

- Aplicació de les tècniques de dinàmica de grups segons la seva finalitat, les característiques dels participants i el context de treball i, així, aprofitar els seus avantatges.

- Anàlisi i valoració en grup de les diferents alternatives abans de prendre la decisió.

- Diferenciació dels instruments d'anàlisi de la motivació laboral més adequats a cada situació.

- Anàlisi dels principals factors de motivació laboral i de les necessitats de les persones.

Aplicació de les tècniques de motivació laboral a supòsits concrets.

- Anàlisi de l'origen, del desenvolupament i de les conseqüències d'un conflicte.

- Argumentació i defensa de les pròpies postures.

- Interpretació d'un conveni col·lectiu.

- Identificació de situacions conflictives.

- Anàlisi de la situació i de la localització del problema.

- Diferenciació de les postures i dels interessos que poden existir entre els treballadors i la direcció d'una organització.

- Aplicació de la tècnica adequada per a la resolució del problema.

e) Actituds

Valoració de la importància de la comunicació escrita per organitzar els propis pensaments i comunicar-los a l'àmbit de l'empresa.

Utilització amb rigor de les diferents tècniques de comunicació oral amb la finalitat de millorar les relacions de treball.

Reconeixement de la importància d'expressar-se correctament en les dues llengües oficials de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Escolta activa com a mitjà per afavorir la retroalimentació a les comunicacions.

Valoració dels avantatges i dels inconvenients del treball en equip.

Demostració d'actituds de solidaritat i de respecte cap a la resta de membres de l'equip.

Reconeixement de la importància de la representació dels treballadors a l'empresa.

Participació activa a les reunions.

Valoració crítica del treball com a font de motivació i de satisfacció de necessitats.

Apreciació de la influència de les tècniques de motivació laboral en la millora del clima de treball.

Reconeixement de la cultura empresarial com factor de motivació laboral.

Valoració de les condicions de seguretat i d'higiene a l'empresa com a element motivador.

Valoració del procés de negociació, com la recerca de solucions als conflictes.

Desenvolupament d'actituds tolerants i utilització del diàleg com a mitjà per a la solució de conflictes.

Desenvolupament d'un esperit crític davant l'adopció de mesures de conflicte col·lectiu.

Demostració d'una actitud tenaç i perseverant en la resolució de problemes.

Valoració de la necessitat d'aplicar un mètode en el procés de resolució de problemes per evitar adoptar solucions improvisades o inadequades.

Valoració crítica i objectiva de les diferents solucions que es poden donar a un mateix problema.

Acceptació de les opinions i dels judicis d'altres persones per tal de poder millorar la qualitat en la presa de decisions.

3.3.3 Mòdul professional de formació i orientació laboral

Mòdul professional 12

Denominació: **FORMACIÓ I ORIENTACIÓ LABORAL**

a) Durada: 44 hores.

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1: Detectar les situacions de risc més habituals en l'àmbit laboral i determinar les actuacions preventives i/o de protecció per evitar o minimitzar els efectes sobre la salut i el medi ambient que produeixen.

Críteris d'avaluació:

- Identificar els factors de risc que són presents al lloc de feina, per poder evitar-los.

- Determinar els efectes sobre la salut i el medi ambient en funció dels riscos identificats.

- Identificar, proposar i aplicar les mesures de prevenció i de protecció en funció de la natura de la situació de risc per evitar accidents i malalties professionals, i si no és possible evitar-los, minimitzar-ne les conseqüències.

- Assenyalar els elements fonamentals del pla de seguretat en el si d'una empresa: objectius, responsables, condicions materials, control i inspeccions.

Capacitat terminal 2: Aplicar les mesures sanitàries bàsiques immediates al lloc de l'accident en situacions simulades.

Críteris d'avaluació:

- Establir la prioritat d'intervenció en cas d'accident amb més d'un lesionat, en funció de la gravetat de les lesions i amb la finalitat de minimitzar les conseqüències d'aquestes sobre les persones.

- Determinar la seqüència de mesures que han de ser aplicades en funció de la situació i executar les tècniques bàsiques de primers auxilis i de transport d'ac-

cidentats.

Capacitat terminal 3: Interpretar el marc legal del treball i distingir els drets i les obligacions que es deriven de les relacions laborals.

Críters d'avaluació:

- Manejar les fonts del dret amb la finalitat de reconèixer quines són les que regulen les relacions laborals.
- Explicar els drets i els deures laborals dels treballadors i dels empresaris al llarg de la relació laboral.
- Identificar, tenint en compte el seu referent productiu, les diferents modalitats de contractació laboral vigents i les seves característiques.
- Interpretar els diversos conceptes que intervenen en un rebut justificatiu de salaris i de liquidació d'havers.
- Identificar les principals obligacions dels treballadors i dels empresaris amb la Seguretat Social, així com les prestacions que aquesta ofereix.
- Identificar els elements que configuren la representació dels treballadors en l'empresa, explicar les seves tasques i el procediment d'elecció.
- Explicar l'estructura d'un conveni col·lectiu i el procés de negociació col·lectiva.

Capacitat terminal 4: Orientar-se en el mercat laboral, identificant les capacitats i els interessos individuals i escollir l'itinerari professional més idoni.

Críters d'avaluació:

- Identificar i avaluar les capacitats, les actituds, els interessos i els coneixements propis amb valors professionalitzadors.
- Identificar l'oferta formativa i la demanda laboral corresponent al seu sector professional.
- Dissenyar un itinerari formatiu i/o professional d'acord amb les capacitats i els interessos individuals per assolir el perfil professional adient, evitant condicionaments discriminatius.

Capacitat terminal 5: Aplicar procediments d'inserció en la realitat laboral com a treballador assalariat o autònom.

Críters d'avaluació:

- Seleccionar i utilitzar adientment les principals tècniques de recerca de feina segons el camp professional triat.
- Descriure el procés i elaborar la documentació necessària per obtenir un lloc de feina, responent a la demanda del sector.
- Identificar les diferents formes jurídiques de les empreses que són més freqüents en el sector i les seves característiques, amb la finalitat de triar la més adequada per constituir-se com a treballador autònom o associat.
- Detallar els tràmits necessaris i determinar els documents corresponents per constituir-se com a treballador autònom o associat.

c) Fets, conceptes i sistemes conceptuals

1. Salut laboral

Condicions de treball i de seguretat general i específica de la professió.
Salut laboral i mediambiental a l'entorn de les Illes Balears.
Classificació i tipus de riscos laborals.
Mesures generals de prevenció i de protecció de la salut dels treballadors.
Normativa aplicable.
Seqüència d'actuació en cas d'accident. Principis bàsics dels primers auxilis.
Elements fonamentals d'un pla de seguretat.

2. Legislació laboral

Dret laboral: normativa i principis fonamentals.
La relació laboral: elements, drets i deures que s'estableixen.
Contractes laborals. Classificació i elements característics dels contractes més usuals en el sector.
El salari. Conceptes i estructura del rebut justificatiu del salari.
El temps de treball.
Modificació, suspensió i extinció de la relació laboral.
Protecció per a l'atur.
Conflictes i reclamacions laborals
Representació de treballadors a l'empresa.
La negociació col·lectiva. Estructura d'un conveni col·lectiu.
Seguretat Social: organismes gestors, prestacions i obligacions legals.

3. Orientació laboral

El mercat laboral: població i ocupació a les Illes Balears.
Jaciments d'ocupació a les Illes Balears.
Autoorientació: interessos, capacitats i motivacions personals.
Itineraris formatius i professionalitzadors.
Sortides ocupacionals per al titulat en Atenció socio sanitària.

4. Inserció professional

El procés de recerca de feina. Fonts d'informació i ofertes de treball.
El procés de contractació laboral.
Autoocupació: treballador autònom i empresa social.

Formes jurídiques d'empresa.

c) Procediments

- Anàlisi del risc en l'àmbit de treball, tenint en compte el que es disposa a la normativa vigent. Aplicació del pla de prevenció de riscos laborals: Identificació i localització de situacions i de condicions de treball que suposen risc.
- Valoració del risc.
- Determinació de les mesures de prevenció i de protecció més adequades segons la normativa aplicable.
- Implementació del pla de prevenció de riscos laborals.
- Valoració del cost econòmic, social i familiar dels accidents laborals.
- Actuació en cas d'accident:
- Determinació de la prioritat d'actuació quan hi ha més d'un lesionat i aplicació de les tècniques bàsiques de primers auxilis.
- Procés de notificació i d'investigació d'accidents.
- Anàlisi del pla de seguretat d'una empresa.
- Identificació dels elements fonamentals del pla de seguretat.
- Determinació de les tasques que li corresponen segons la situació que ocupi dins l'organigrama de l'empresa.
- Consulta de la normativa aplicable en supòsits concrets:
- Localització de les fonts corresponents: normes jurídiques, convenis col·lectius del sector, contractes laborals, etc.
- Interpretació de la normativa aplicable: contractació laboral, salaris, temps de treball i descans, etc., en el marc dels convenis col·lectius corresponents.
- Interpretació d'un rebut justificatiu de salaris. Càlcul del salari brut, determinació de les bases de cotització i càlcul de les deduccions.
- Determinació i anàlisi de les causes de suspensió, modificació i extinció del contracte de treball.
- Càlcul dels efectes econòmics per al treballador per causa de suspensió, de modificació i d'extinció del contracte de treball.
- Anàlisi dels conflictes de treball. Reclamacions.
- Determinació de les característiques de la prestació i del subsidi d'atur.
- Càlcul bàsic de la prestació i del subsidi d'atur.
- Identificació dels organismes gestors de la Seguretat Social i les finalitats de cadascun d'ells.
- Identificació de la representació col·lectiva dels treballadors. Determinació de les tasques dels representants. Anàlisi del procediment d'elecció de la representació dels treballadors en el si de l'empresa.
- Estudi del procés de negociació col·lectiva.
- Estudi del mercat laboral per detectar les ocupacions més habituals i les emergents dins del sector.
- Anàlisi i avaluació de la pròpia capacitat professional, dels interessos i de les motivacions personals.
- Estudi dels diferents itineraris formatius i professionalitzadors per escollir el més adequat segons els interessos personals i la realitat del sector productiu.
- Utilització de les tècniques de recerca activa de feina:
- Identificació de les fonts d'informació sobre ofertes de treball, tant per a l'accés a la funció pública com per a l'accés a l'ocupació privada.
- Confecció de documents necessaris per respondre a l'oferta.
- Anàlisi de les diferents parts d'un procés de selecció.
- La iniciativa pròpia. L'autocandidatura i l'autoocupació.
- Distinció i valoració de les diferents formes jurídiques d'empresa per seleccionar la més adequada per constituir-se com a treballador autònom o empresari.

e) Actituds:

- Demostració de respecte per la salut, el medi ambient i la seguretat laboral.
- Aplicació correcta de les normes de seguretat i de les mesures de prevenció i de protecció.
- Actuar amb serenitat en intervencions a accidentats.
- Ser reflexiu i crític en el seu desenvolupament professional.
- Disposició i habilitat per prendre decisions sobre propostes i accions.
- Utilització amb rigor de les diferents tècniques de comunicació oral.
- Valoració de la importància de la comunicació escrita per organitzar els propis pensaments.
- Escolta activa com a mitjà per afavorir la retroalimentació a les comunicacions.
- Capacitat per identificar i definir les capacitats, els interessos i els coneixements propis amb valors professionalitzadors.
- Adaptació a noves situacions laborals, derivades dels canvis socials, laborals i, especialment, tecnològics, valorant la importància d'una adequada i permanent actualització.

3.3.4 Mòdul professional de formació en centres de treball

Mòdul professional 13.

Denominació: **FORMACIÓ EN CENTRES DE TREBALL**

a) Durada: 380 hores.

b) Capacitats terminals i criteris d'avaluació:

Capacitat terminal 1. Col·laborar i participar en el centre de treball, integrant-se en l'equip assignat de forma activa i responsable.

Criteris d'avaluació:

- Utilitzar, d'acord amb la seva competència, els canals previstos per al desenvolupament de les activitats.
- Utilitzar les vies i els mecanismes habituals per a la resolució de contingències.
- Informar, a partir d'exposició oral o de document escrit, sobre:

- La finalitat i les característiques de la institució i/o el programa d'intervenció.
- El marc legal, organitzatiu i funcional de l'empresa.

- Identificar els procediments i els estils de l'equip de treball en el qual està integrat.
- Identificar les seves funcions i les responsabilitats que es deriven d'aquestes funcions.
- Participar en les estructures organitzatives i socials, ajustant la seva actuació a la dinàmica de l'equip i al seu ritme de formació.
- Comunicar de forma clara i tolerant les idees, els conflictes i les propostes que afecten al desenvolupament del treball en equip.
- Mantenir una actitud oberta i flexible davant els suggeriments, les aportacions i les solucions generades per l'equip de treball.

Capacitat terminal 2: Actuar d'acord a les normes professionals i de seguretat personal, així com dels materials, dels equips i de les instal·lacions utilitzats en les activitats pròpies del lloc de feina.

Criteris d'avaluació:

- Complir, en tot moment, les normes de seguretat i d'higiene personals i col·lectives en el desenvolupament de les diferents activitats d'intervenció.
- Aplicar les normes professionals derivades de les funcions atribuïdes.
- Responsabilitzar-se dels materials, dels equipaments, de les ajudes tècniques i de les instal·lacions utilitzades, mantenint-los en perfecte estat d'ús.
- Aplicar normes i procediments de seguretat, d'higiene i de medi ambient, així com a tècniques de primers auxilis i d'assistència immediata.
- Comprendre les tasques pròpies del professional, així com les de l'equip multidisciplinari i d'altres professionals amb els quals col·labora.

Capacitat terminal 3: Realitzar les activitats d'atenció a les necessitats físiques dels usuaris.

Criteris d'avaluació:

- Col·laborar en la transmissió de la informació sanitària, que es precisa per fomentar hàbits saludables i de suport a l'individu dependent, als usuaris i/o al seus familiars.
- Manifestar una actitud de respecte cap a l'usuari i a la seva família, respectant la intimitat i la confiança en totes les actuacions.
- Establir els lligams de relació (afectius, normatius, d'identitat) adequats a l'usuari o als usuaris assignats.
- Realitzar la neteja, la desinfecció i en el seu cas, l'esterilització dels instruments i dels materials utilitzats en l'aplicació de cures sanitàries.
- Eliminar els residus orgànics i inorgànics que es generen en l'atenció sanitària, aplicant les tècniques idònies en funció de la seva naturalesa.
- Preparar els mitjans materials necessaris per realitzar la neteja i la higiene personal dels usuaris (roba de llit i roba de l'usuari).
- Executar els canvis de roba als llits desocupats.
- Seleccionar el material necessari per a l'administració de fàrmacs per via oral, rectal i tòpica, realitzant els càlculs necessaris per adaptar la dosi a la prescripció.
- Efectuar les cures postmortem, seguint els protocols establerts.
- Manejar la documentació en els seus diferents formats, relativa a les activitats d'atenció física a persones amb necessitats específiques.
- Col·laborar en:

- La realització de tècniques d'higiene personal, bany parcial o total, als usuaris enllitats i de prevenció d'úlceres per pressió.
- L'execució dels canvis de roba en els llits ocupats, amb usuaris de diferents nivells de dependència física.
- Les activitats de mobilització i de trasllat dels usuaris, aplicant les ajudes tècniques idònies a cada cas.
- La deambulació dels usuaris, facilitant-los la ajuda en funció del seu grau de dependència i efectuant l'acompanyament durant el procés.
- L'obtenció de mostres d'excretes, facilitant l'ajuda necessària en funció del grau de dependència de l'usuari.
- L'aplicació de tractaments locals de fred-calor, disposant els mitjans materials i preparant la zona anatòmica de l'usuari per a la seva aplicació.
- La mesura i el registre de les constants vitals (temperatura, freqüència respiratòria, freqüència cardíaca i pressió arterial).
- La prestació de l'ajuda necessària per a la ingesta, en funció del grau de dependència de l'usuari (alimentació per via oral i per sonda nasogàstrica), preparant i retirant els mitjans materials precisos a cada cas.

- Anotar, en el suport adequat, les activitats realitzades, comunicant les incidèn-

cies que s'han produït durant el seu desenvolupament i informant al responsable superior del que ha succeït.

Capacitat terminal 4: Acompanyar i donar suport als usuaris en la realització d'activitats específiques, programades en el pla de cures individualitzades.

Criteris d'avaluació:

- Identificar la informació necessària per al desenvolupament de les intervencions, a partir de l'anàlisi del programa de la institució o del servei, i de la documentació individual dels usuaris.
- Reconèixer i aplicar les ajudes tècniques adequades a cada cas, verificant el seu correcte funcionament.
- Preparar i aplicar els recursos espacials i materials necessaris per al desenvolupament de l'activitat.
- Aportar a l'usuari l'ajuda necessària a cada cas, en funció del nivell d'autonomia i les seves característiques personals, seguint les directrius establertes per l'equip multidisciplinari.
- Establir els lligams de relació (afectius, normatius, d'identitat), adequats a l'usuari o als usuaris assignats.
- Ajudar en l'aplicació de les tècniques previstes segons el protocol d'actuació de forma adequada a l'activitat i a l'usuari.
- Manifestar una actitud de comprensió i de respecte a l'autonomia dels usuaris en les relacions amb ells.
- Resoldre els conflictes o les contingències que es presentin al llarg de l'activitat, utilitzant els procediments, les tècniques i les estratègies adequades i, en el seu cas, els camins adequats quan superin la seva competència.
- Aplicar els instruments d'observació previstos, tant al desenvolupament de l'activitat com a les conductes i les manifestacions de l'usuari.
- Registrar les dades obtingudes segons el procediment establert.

Capacitat terminal 5: Donar suport i acompanyar l'usuari o els usuaris en les seves activitats d'oci i temps lliure.

Criteris d'avaluació:

- Elaborar un fitxer dels recursos d'oci i temps lliure existents en l'entorn del centre de pràctiques, destacant-ne les característiques, les possibilitats d'utilització, la forma d'accés, etc., i l'adequació a les necessitats especials de l'usuari o dels usuaris.
- En el cas d'integrar-se en un servei domiciliari:

Acompanyar l'usuari en el seu temps lliure, estimulando la comunicació, cobrint les seves demandes i interessos, aportant els recursos necessaris (lectura, música, actualitat, ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació...) i aplicant les tècniques i les estratègies adequades.

Detectar les necessitats i els interessos personals que presenta l'usuari amb relació a l'oci i el temps lliure.

Aplicar estratègies adequades de motivació.

Informar i motivar l'entorn familiar.

Realitzar les gestions necessàries per obtenir informació sobre recursos i ofertes lúdiques existents a l'entorn, adequades a les necessitats i als interessos dels usuaris.

Gestionar la seva inscripció i participació en els recursos i/o esdeveniments existents a l'entorn i/o aportar els recursos necessaris.

Dur el seguiment de les intervencions realitzades i transmetre la informació obtinguda a l'equip multidisciplinari en la forma i el termini establerts.

- En el cas d'intervenir en una institució:

Participar en el disseny i la realització de la decoració i l'ambientació dels espais.

Preparar els espais, els materials i les ajudes tècniques necessàries per a la realització d'activitats, adaptant-les a les necessitats específiques i als interessos dels usuaris, potenciant-ne la participació i respectant els seus gustos personals. Participar en la realització de les gestions que se li encomanin, necessàries per al desenvolupament de les activitats lúdiques dins i fora de la institució: reserves, compres...

Informar i motivar els usuaris i les seves famílies per afavorir la seva participació en les activitats programades.

Establir els lligams de relació (afectius, normatius, d'identitat) adequats a l'usuari o als usuaris assignats.

Aplicar les tècniques de dinamització previstes al llarg del desenvolupament de l'activitat programada (festes, celebracions, excursions, jocs,...).

Resoldre els conflictes o les contingències que es presentin, utilitzant els procediments i les tècniques de dinàmica grupal adequats.

Realitzar l'observació del desenvolupament de l'activitat, registrant i transmetent la informació obtinguda a l'equip multidisciplinari en la forma i el temps acordats.

- Registrar i transmetre les incidències ocorregudes al llarg de la intervenció i l'evolució individual de l'usuari o dels usuaris.

Capacitat terminal 6: Supervisar o realitzar el manteniment de l'entorn material

de l'usuari, garantint les condicions adequades per al desenvolupament diari i la seva qualitat de vida.

Críteris d'avaluació:

- En el cas d'actuar en un servei d'atenció domiciliari:

Verificar les necessitats de suport específiques de la unitat convivencial, adaptant, si existeix, el programa d'intervenció establert per l'equip multidisciplinari. Elaborar un pla de treball, seleccionant, seqüenciant i temporalitzant les tasques que s'han de realitzar.

Confirmar la validesa del pressupost mensual de la unitat convivencial, assessorant en la seva confecció o elaborant-lo en els casos necessaris.

Donar suport i/o realitzar les compres necessàries per a la provisió d'aliments, productes de neteja, de casa...

Supervisar i/o realitzar la col·locació i la conservació adequada dels aliments, dels productes de neteja, de casa, mantenint criteris de seguretat, d'higiene i d'autonomia d'ús.

Realitzar les tasques de neteja, d'ordre i de manteniment d'espais, de mobiliari, d'electrodomèstics..., aplicant les tècniques i els procediments més adequats a cada cas.

Realitzar les tasques de neteja, de planxa, de repassar, de col·locació i conservació de la roba de la casa i la llenceria.

Realitzar, en els casos necessaris, la confecció del menú familiar, atenent a les necessitats específiques dels membres de la unitat convivencial, el pressupost mensual disponible i els gustos personals.

Elaborar i presentar els aliments, mantenint en tot moment les normes d'higiene i de seguretat establertes.

Realitzar diàriament, en acabar la intervenció, la comprovació del correcte funcionament de les ajudes tècniques (telealarma i d'altres), deixar el domicili desat i en ordre per garantir l'ús segur per part dels usuaris i la prevenció d'accidents. Supervisar l'estat de conservació i d'ús del domicili, preveure problemes futurs, realitzant petits adobs i/o reposicions de la seva competència, o notificant i/o gestionant en el cas necessaris, la seva resolució.

Recopilar i arxivar la documentació necessària per al correcte funcionament de la unitat familiar.

Dur el seguiment del pla de treball, introduint i registrant les modificacions necessàries i transmetre la informació en la forma i el temps acordats.

- En el cas d'integrar-se en una institució:

Identificar, a partir del pla de cures individualitzades, les necessitats espacials i materials específiques que es necessiten per a l'atenció a l'usuari.

Transmetre, a l'ingrés de l'usuari, seguint el procediment establert, les demandes materials específiques als professionals responsables.

Adaptar i verificar periòdicament el correcte funcionament de les ajudes tècniques prescrites.

Supervisar el correcte estat d'ordre, de neteja i de manteniment d'espais, de mobiliari i d'estrís d'ús personal.

Organitzar i supervisar les recollides i entregues de roba de l'usuari.

Ordenar la roba i els objectes de llenceria als armaris i comprovar diàriament la correcta disposició dels estris d'ús personal per facilitar l'autonomia de l'usuari.

Transmetre als professionals responsables, i en la forma i els terminis establerts, les necessitats de reposició dels materials i les modificacions dels aspectes espacials, en funció de l'evolució de l'usuari o dels usuaris.

c) Activitats formativoproductives

- Elaborar un informe de la institució, identificant:

Tipus de residència: tipologia d'usuaris i serveis prestats.

Serveis complementaris.

L'entorn físic ambiental: ubicació, característiques exteriors i interiors (instal·lacions, espais i materials disponibles).

Marc legislatiu que la defineix i la regula.

Organització i funcionament.

El personal: plantilla, funcions, horaris i continguts de les tasques més significatives. Organigrama del personal.

L'equip multidisciplinari: composició, funcions i coordinació.

- Participar en el procés d'incorporació d'un nouvingut a la residència:

Rebre'ls, al nouvingut i a la seva família, donant la informació necessària i requerida, i establint un clima de respecte i confiança.

Demandar a l'usuari la informació necessària: fitxa bàsica de dades, documentació sanitària, valoració geriàtrica, informe social.

Recopilar i arxivar convenientment la informació de l'usuari.

Acompanyar l'usuari i la seva família per les dependències de la residència, informant-ne de l'ús.

Presentar el personal implicat en els diferents serveis de la residència i informar l'usuari i la seva família de les funcions de cadascú.

Informar l'usuari i la seva família de les principals activitats, horaris i normes que es fan a la residència.

- Aplicar algun procediment d'avaluació ambiental de la residència quant a:

Característiques arquitectòniques.

Característiques organitzatives i de funcionament.

Característiques de personal i residents.

Escala de clima social.

- Fer una caracterització de les ajudes tècniques destinades als usuaris de la residència:

De mobilitat.

De desplaçament.

De comunicació.

De seguretat.

- Conèixer la programació general de la residència i fer-ne un dossier.

- Participar en la realització d'activitats de les diferents àrees d'intervenció de la residència: salut, oci, educació, cultura, esport, etc.

- Participar en el seguiment i l'acompanyament dels usuaris: coneixement de la situació inicial, coneixement del pla individualitzat i de les fases d'intervenció, aplicació de l'avaluació continuada i valoració del grau de satisfacció de l'usuari i de la seva família.

- Aplicació de tècniques individuals i/o dinàmiques de grup per afavorir el procés d'adaptació de l'usuari a la residència.

- Observar l'evolució funcional dels usuaris i enregistrar, mitjançant materials audiovisuals, les activitats, els suports tècnics i l'evolució d'algun usuari.

- Realitzar una observació longitudinal d'algun usuari i fer una valoració de la seva evolució funcional.

- Desenvolupar, en un servei o unitat d'hospitalització de medicina interna o de geriatria, sota la supervisió de personal auxiliar titulat, les tasques relatives a:

Higiene i endreç de l'usuari (bany, canvi de roba personal, canvi de roba de llit...).

Prevenció d'úlceres per pressió.

Mobilització i canvis posturals.

Maneig del llit hospitalari i dels accessoris.

Mesura de les constants vitals.

Alimentació tenint cura del tipus de dieta i tècniques d'ajuda (SNG, alimentació parenteral).

- Observar què necessita l'usuari i proporcionar l'ajuda adient.

- Desenvolupar, en un servei hospitalari d'esterilització, sota la supervisió de personal auxiliar titulat, les tasques relatives a:

Reconeixement de material i d'instrumental medicoquirúrgic.

Neteja i preparació del material per a l'esterilització.

Reconeixement i maneig dels aparells d'esterilització (autoclau, òxid d'etilè, estufa de calor seca...).

Desenvolupar les normes de seguretat personals i del servei.

- Desenvolupar, en un servei d'infermeria d'una llar d'ancians, les tècniques relacionades amb les necessitats de nutrició, d'higiene i de mobilització de l'usuari, sota la supervisió de personal titulat.

- Realitzar les gestions adequades per obtenir informació sobre els recursos i les ofertes d'oci existents a l'entorn, adequats a les necessitats dels usuaris.

- Gestionar la inscripció a aquests recursos i ofertes, si cal, dels usuaris que ho necessitin.

- Col·laborar i participar en el desenvolupament de les activitats d'oci i temps lliure programades a la institució:

El disseny i la realització de la decoració i l'ambientació dels espais.

La preparació dels espais, dels materials i de les ajudes tècniques necessàries per a la realització de les activitats.

La motivació dels familiars dels usuaris per a la seva implicació en les activitats programades a la institució.

L'aplicació de tècniques de dinamització grupal previstes en la programació de les activitats.

La resolució de conflictes i de contingències que es puguin presentar durant el desenvolupament de les activitats.

L'observació del desenvolupament de l'activitat, el registre i la transmissió d'aquesta informació.

- Col·laborar, sota la supervisió del professional corresponent, en les tasques pròpies de:

Centres de teleassistència.

Centres de serveis socials d'atenció primària.

Centres de serveis socials específics.

Clubs de gent gran.

Associacions de persones discapacitades.

Empreses i comerços per conèixer tots els materials, els utensilis, els accessoris

i els mitjans que facilitin l'autonomia de l'usuari.

- Elaborar un pla de treball d'un domicili, identificant:

Factors que determinen les necessitats i les demandes.

Les necessitats i demandes de diferents unitats conviviales segons el nombre de components i les necessitats específiques de cadascun d'aquests.

Els serveis socials i comunitaris de l'entorn.

El tipus d'habitatge, el seu mobiliari i les barreres arquitectòniques.

- Confeccionar el pressupost de la unitat convivencial:

Detallant les partides de despeses mensuals.

Justificant la prioritització de despeses.

Comprovant l'equilibri entre ingressos i despeses.

- Elaborar la llista de productes que s'han d'adquirir segons les necessitats de la unitat convivencial, a partir de fullets publicitaris, d'impresos i via internet.

- Col·locar els diferents productes als llocs més adequats per a la seva conservació i posterior ús.

- Realitzar la neteja i el manteniment de la higiene al domicili: trespols, mobiliari, banys...

- Rentar i planxar diferents tipus de peces de vestir i roba de casa.

- Utilitzar els estris de cuina i manipular-los correctament.

- Emprar els petits electrodomèstics de la cuina aplicant les corresponents normes de seguretat.

- Col·laborar en la selecció dels materials, dels utensilis i dels electrodomèstics necessaris per a la preparació i la conservació d'aliments, procedir a la preelaboració dels aliments: descongelar, tallar, rentar...

- Confeccionar menús adequats a la dieta dels membres del domicili.

3.4. Orientacions bàsiques per al procés d'ensenyament-aprenentatge

La metodologia que programi i apliqui el professorat en el marc del projecte curricular del cicle, de la programació didàctica dels mòduls professionals i de la programació d'aula de la seva activitat docent, estarà orientada a promoure en l'alumnat:

- L'adquisició d'una visió global i coordinada dels processos productius als quals està vinculada la competència professional del títol, mitjançant la necessària integració de continguts científics, tecnològics i organitzatius.

- El desenvolupament de la capacitat per aprendre per si mateix, de manera que adquireixi una identitat i maduresa professionals motivadores per a futurs aprenentatges i adaptacions al canvi de les qualificacions.

- La participació en els processos d'ensenyament-aprenentatge, de manera que mitjançant una metodologia activa es desenvolupi la seva capacitat d'autonomia i responsabilitat personals, de creixent importància en el món professional.

- El desenvolupament de la capacitat per treballar en equip, de manera que quan s'integri en equips de feina a l'àmbit professional pugui mantenir relacions fluides, col·laborant en la consecució dels objectius assignats al grup, respectant el treball dels altres, participant activament en l'organització i el desenvolupament de tasques col·lectives, cooperant en la superació de les dificultats que es presenten amb una actitud tolerant cap a les idees dels companys, i respectant les normes i mètodes establerts.

La metodologia didàctica s'ha d'adaptar a les peculiaritats col·lectives del grup, així com a les peculiaritats individuals, tenint especial cura de fer les adaptacions oportunes per a l'alumnat que presenti necessitats educatives especials.

S'ha de fomentar que les activitats d'aprenentatge simulin ambients productius reals. Els aprenentatges s'han d'articular, fonamentalment, entorn als procediments que prenen com a referència els processos i els mètodes de producció, als quals remetent les realitzacions i el domini professional expressats en les unitats de competència del perfil corresponent.

3.5. Hores a disposició del centre

Es reserven 44 hores del total que s'imparteixen al centre educatiu amb la finalitat de completar el currículum amb l'adaptació a les necessitats de desenvolupament econòmic, social i de recursos del seu entorn socioproductiu i de les característiques de l'alumnat.

Aquestes hores s'han de distribuir a proposta del departament de la família professional de Serveis socioculturals i a la comunitat.

Les hores de lliure disposició poden quedar distribuïdes entre un o més mòduls professionals dels ja existents, o bé crear un nou mòdul professional.

Quan el departament de la família professional proposi que es faci un nou mòdul a les hores de lliure disposició, ha d'indicar l'especialitat del professorat que l'ha d'impartir. El centre educatiu ha de comunicar aquesta proposta a l'òrgan competent en matèria de formació professional, per a què aquest autoritzi el nou mòdul, indiqui si l'especialitat és la més convenient i, si n'és el cas, autoritzi la contractació d'experts provinents del món laboral.

En cap cas, les hores a disposició del centre incrementaran la durada de la formació en centres de treball (FCT).

4. ESPECIALITATS DEL PROFESSORAT QUE TÉ ATRIBUCIÓ DOCENT EN ELS MÒDULS PROFESSIONALS D'AQUEST CICLE

FORMATIU

Cos: Professorat d'ensenyament secundari

Especialitat: Intervenció Sociocomunitària

Mòdul professional 1: Planificació i control de les intervencions

Mòdul professional 9: Necessitats físiques i psicosocials de col·lectius específics

Especialitat: Formació i orientació laboral

Mòdul professional 8: Administració, gestió i comercialització en la petita empresa

Mòdul professional 11: Relacions en l'equip de treball

Mòdul professional 12: Formació i orientació laboral.

Cos: Professorat tècnic de formació professional.

Especialitat: Serveis a la comunitat

Mòdul professional 4: Atenció i suport psicosocial

Mòdul professional 5: Oci i temps lliure de col·lectius específics

Especialitat: Procediments sanitaris i assistencials

Mòdul professional 2: Atenció sanitària

Mòdul professional 3: Higiene

Mòdul professional 7: Alimentació i nutrició familiar

Especialista

Mòdul professional 6: Suport domiciliari

Mòdul professional 10: Comunicació alternativa

5. ACCÉS AL BATXILLERAT, CONVALIDACIONS I CORRESPONDÈNCIES

5.1. Modalitats del batxillerat a les quals dona accés

El títol de tècnic dona accés a qualsevol de les modalitats de batxillerat, i donarà dret a les convalidacions que en el seu cas s'estableixin entre mòduls del cicle formatiu i les assignatures del batxillerat. (Article 25 del Reial decret 362/2004, de 5 de març).

5.2. Mòduls professionals que poden ser convalidats amb la formació professional ocupacional

Mòdul professional 2: Atenció sanitària

Mòdul professional 3: Higiene

Mòdul professional 6: Suport domiciliari

Mòdul professional 7: Atenció i nutrició familiar

5.3. Mòduls professionals que es poden correspondre amb la pràctica laboral

Mòdul professional 2: Atenció sanitària

Mòdul professional 3: Higiene

Mòdul professional 5: Oci i temps lliure en col·lectius específics

Mòdul professional 6: Suport domiciliari

Mòdul professional 8: Administració, gestió i comercialització en la petita empresa

Mòdul professional 12: Formació i orientació laboral

Mòdul professional 13: Formació en centres de treball

6. DISTRIBUCIÓ DELS MÒDULS PROFESSIONALS EN CURSOS ESCOLARS I DISTRIBUCIÓ HORÀRIA SETMANAL.

Família professional: SERVEIS SOCIOCULTURALS I A LA COMUNITAT

Grau: MITJÀ.

Duració: 2000 hores.

Títol: TÈCNIC EN ATENCIÓ SOCIOSANITÀRIA

Clau: SSC21.

6.1. Distribució dels mòduls professionals en cursos escolars

S'impartiran a primer curs els mòduls professionals següents:

Mòdul professional 3: Higiene

Mòdul professional 4: Atenció i suport psicosocial

Mòdul professional 6: Suport domiciliari

Mòdul professional 7: Alimentació i nutrició familiar

Mòdul professional 9: Necessitats físiques i psicosocials de col·lectius específics

Mòdul professional 10: Comunicació alternativa

S'impartiran a segon curs els mòduls professionals següents:

Mòdul professional 1: Planificació i control de les intervencions

Mòdul professional 2: Atenció sanitària

Mòdul professional 5: Oci i temps lliure de col·lectius específics

Mòdul professional 8: Administració, gestió i comercialització en una petita empresa

Mòdul professional 11: Relacions en l'equip de treball

Mòdul professional 12: Formació i orientació laboral

Hores de lliure disposició

Mòdul professional 13: Formació en centres de treball

6.2. Distribució horària setmanal

Mòdul professional 1: Planificació i control de les intervencions

Hores setmanals al centre educatiu: 6 h.

Hores anuals al centre educatiu: 132h.

Mòdul professional 2: Atenció sanitària

Hores setmanals al centre educatiu: 9 h.

Hores anuals al centre educatiu: 198 h.

Mòdul professional 3: Higiene

Hores setmanals al centre educatiu: 6 h.

Hores anuals al centre educatiu: 192 h.

Mòdul professional 4: Atenció i suport psicossocial

Hores setmanals al centre educatiu: 7 h.

Hores anuals al centre educatiu: 224 h.

Mòdul professional 5: Oci i temps lliure de col·lectius específics

Hores setmanals al centre educatiu: 6 h.

Hores anuals al centre educatiu: 132 h.

Mòdul professional 6: Suport domiciliari

Hores setmanals al centre educatiu: 7 h.

Hores anuals al centre educatiu: 224 h.

Mòdul professional 7: Alimentació i nutrició familiar

Hores setmanals al centre educatiu: 2 h.

Hores anuals al centre educatiu: 64 h.

Mòdul professional 8: Administració, gestió i comercialització en una petita empresa

Hores setmanals al centre educatiu: 3 h.

Hores anuals al centre educatiu: 66 h.

Mòdul professional 9: Necessitats físiques i psicossocials de col·lectius específics

Hores setmanals al centre educatiu: 5 h.

Hores anuals al centre educatiu: 160 h.

Mòdul professional 10: Comunicació Alternativa

Hores setmanals al centre educatiu: 3 h.

Hores anuals al centre educatiu: 96 h.

Mòdul professional 11: Relacions en l'equip de treball

Hores setmanals al centre educatiu: 2 h.

Hores anuals al centre educatiu: 44 h.

Mòdul professional 12: Formació i orientació laboral

Hores setmanals al centre educatiu: 2 h.

Hores anuals al centre educatiu: 44 h.

Mòdul professional 13: Formació en centres de treball

Hores totals: 380 h.

Hores de lliure disposició

Hores setmanals al centre educatiu: 2 h.

Hores anuals al centre educatiu: 44 h.

7. MÒDULS PROFESSIONALS QUE ES PODEN DESDOBLAR DE CONFORMITAT AMB LA NORMATIVA

Quan el nombre d'alumnes sigui superior a vint, es pot demanar a l'òrgan competent en matèria de formació professional, l'autorització per desdoblar els mòduls professionals següents:

Mòdul professional 2. Atenció sanitària.

Mòdul professional 3. Higiene.

Mòdul professional 10. Comunicació alternativa.

8. REQUISITS D'ESPAYS FORMATIUS, D'INSTAL·LACIONS I D'EQUIPAMENTS PER AUTORITZAR AQUESTS ENSENYAMENTS**8.1. Espais formatius**

(Segons Reial Decret 496/2003)

Espai formatiu: aula taller sociosanitària

Superfície: 120 m2 per a 30 alumnes.

Superfície: 80 m2 per a 20 alumnes.

Espai formatiu: taller de suport domiciliari

Superfície: 60 m2 per a 30 alumnes.

Superfície: 40 m2 per a 20 alumnes.

Espai formatiu: aula polivalent

Superfície: 60 m2 per 30 alumnes

Superfície: 40 m2 per 20 alumnes

8.2. Instal·lacions i equipaments

L'òrgan competent en matèria de formació professional ha de proporcionar les orientacions sobre les instal·lacions i equipament necessaris per implantar el cicle formatiu corresponent a aquest títol professional.»

— o —

3.- D'altres disposicions**CONSELLERIA D'INTERIOR**

Num. 6403

Resolució del conseller d'Interior per la qual es fixen els criteris de repartiment aplicables al fons de cooperació municipal i s'estableix la quantia que s'ha de repartir a totes les corporacions

Atesa la proposta de resolució formulada per la Comissió Mixta reunida el dia 5 d'abril de 2005, i d'acord amb l'apartat tercer de l'article 7 del Decret 22/2005, de 4 de març, pel qual es regula el règim jurídic, els criteris de distribució i el funcionament del fons de cooperació municipal, dicta la següent

RESOLUCIÓ

Primer. Aplicar a l'Ajuntament de Palma, d'acord amb la disposició transitòria única del Decret 22/2005, de 4 de març, el percentatge del 16% del total del fons.

Segon. Fixar per a la resta de corporacions, una vegada deduït el percentatge aplicable a Palma, els percentatges següents: població: 41%, solidaritat: 25%, insularitat: 25%, doble insularitat: 0,40%, increment poblacional: 6,20%, mesures de protecció del territori: 2,2%, municipis d'interior: 2,20%, municipis petits: 2,40%, municipis amb diversos nuclis de població: 10,50%, renda municipal: 2,90%, pressió fiscal: 2,20%.

Tercer. Fixar, d'acord amb el punt segon de l'article 6 del Decret 22/2005, de 4 de març, els criteris objectius següents:

-Fixar un creixement màxim a les corporacions a que fa referència l'apartat segon del 5% respecte de la quantia de l'any anterior.

-Compensar les corporacions que inicialment rebien menys quantia que l'any anterior amb la quantia suficient per igualar-la amb la que perceberen l'any anterior.

-Repartir l'import sobrant aplicant el pes que tengui la corporació sobre el total dels pobles que inicialment rebien menys quantia que l'any anterior.

Quart. Establir, una vegada aplicats els criteris anteriors, la quantia que s'ha de repartir a totes les corporacions de les Illes Balears, que ascendeix a 6.977.978,71 euros, d'acord amb l'annex adjunt.

Contra aquesta Resolució, que exhaurix la via administrativa, les persones interessades poden interposar recurs potestatiu de reposició davant el conseller d'Interior, en el termini d'un mes comptador de l'endemà de la notificació de la Resolució, d'acord amb el que disposen els articles 116 i 117 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, o recurs contenciós administratiu davant el Jutjat Contenciós Administratiu de Palma, d'acord amb el que estableix l'article 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa, en el termini de dos mesos a partir de l'endemà de la notificació de la Resolució.

Marratxí, 8 d'abril de 2005

El conseller d'Interior

José María Rodríguez Barberá

ANNEX

MUNICIPI	TOTAL2005 (Euros)
Alaior	100.277,53
Alaró	59.610,11
Alcúdia	109.768,61
Algaida	59.356,60
Andratx	86.845,73
Ariany	45.308,57
Artà	72.730,94
Banyalbufar	42.945,71
Binissalem	67.538,22
Búger	47.330,14
Bunyola	52.131,57